

DEBRECENI EGYETEM
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR

NYÍREGYHÁZI
EGYETEM

SZENT ATANÁZ
GÖRÖGKATOLIKUS
HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

Szerkesztette:
Rusinné Dr. Fedor Anita, Tóth Dalma, dr. Zakor-Broda Rita

Absztraktkötet

XIV. NEMZETKÖZI NYÍREGYHÁZI DOKTORANDUSZ ÉS POSZTDOKTORI KONFERENCIA

A konferencia főszervezője
Debreceni Egyetem
Egészségtudományi Kar

A konferencia fővédnöke:
Dr. Kovács Ferenc,
Nyíregyháza Megyei Jogú város polgármestere

A konferencia támogatója:
Doktoranduszok Országos Szövetsége

ISBN
978-963-490-475-5

SZEKCIÓELŐADÁSOK I. 12.00-14.00

Társadalomtudományi szekció I.	személyes
Társadalomtudományi szekció II.	személyes
Egészségtudományi szekció I.	személyes
Egészségtudományi - Interdiszciplináris szekció III.	hibrid
Egészségtudományi - Interdiszciplináris szekció I.	hibrid
Hittudományi szekció I.	hibrid
Bölcsészettudományi - Társadalomtudományi szekció I.	személyes
Interdiszciplináris szekció I.	hibrid
Interdiszciplináris szekció II.	személyes
Interdiszciplináris szekció III.	hibrid

SZEKCIÓELŐADÁSOK II. 14.00-16.00

Társadalomtudományi szekció III.	személyes
Társadalomtudományi szekció IV.	online
Társadalomtudományi szekció V.	online
Egészségtudományi szekció II.	személyes
Egészségtudományi szekció IV.	online
Hittudományi szekció II.	személyes
Bölcsészettudományi- Társadalomtudományi szekció II.	online
Neveléstudományi szekció	online
Interdiszciplináris szekció IV.	hibrid

KÖSZÖNTŐK

Ünnepi beszéd

Dr. habil Móré Mariann, a Debreceni Egyetem
Egészségtudományi Kar dékánja

Köszöntők

Dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza Megyei Jogú város
polgármestere

Prof. Dr. Csernoch László, a Debreceni Egyetem tudományos
rektorhelyettese

Dr. Szabó Tünde, Északkelet-magyarországi
Gazdaságfejlesztési Zóna komplex fejlesztéséért felelős
kormánybiztos, címzetes egyetemi tanár

Dr. Vinnai Győző, Országgyűlési képviselő, főiskolai docens

Dr. Odrobina László, a Szent Atanáz Görögkatolikus
Hittudományi Főiskola rektora

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

*A hazai doktori képzés rendszere, minőségbiztosítási
kérdései és kihívásai, valamint a DOSZ-t érintő
aktualitások*

Molnár Dániel, a Doktoranduszok Országos Szövetségének
elnöke

Tudatos jelenléttel a tudományban

Moravcsikné Dr. Korniyicki Ágota, Debreceni Egyetem
Egészségtudományi Kar

TUDOMÁNYOS SZERVEZŐBIZOTTSÁG

Elnök

Rusinné Dr. habil Fedor Anita, Debreceni Egyetem
Egészségtudományi Kar, általános és tudományos
dékánhelyettes

Tagok

Tóth Dalma, Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar,
Szociális és Társadalomtudományi Intézet

dr. Zakor-Broda Rita, Debreceni Egyetem
Egészségtudományi Kar, Szociális és Társadalomtudományi
Intézet

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

12.00-14.00

Szekcióvezető: Rusinné Dr. habil Fedor Anita
Helyszín: A 326

Dudok Dávid

Egy bizalmatlan kapcsolat – Nézetkülönbségek a közösségfejlesztés
közművelődési intézményrendszerben betöltött szerepében

Kocsis Zsófia

„Hogyan készülünk fel a munka világára?” A felsőoktatás
munkaerőpiacra való felkészítő szerepének vizsgálata hallgatói interjúk
alapján

Nagy-Rácz Cintia Klaudia, Kocsis Zsófia

A munkaerőpiacra való felkészülés a természettudományi képzések
hallgatóinak szemszögéből

Nagy Szabina

Az önkéntesség - önként tessék!

Helmeczi Attila (online)

Az iskolai zaklatásellenes prevenció helyzete a magyarországi iskolák
mindennapjaiban

Menyhárt Barbara

Keretrendszer a fogyatékossgal élő nők reprodukciójának
vizsgálatához

Váróczy Viktória (online)

Hass, alkoss, kreatív! – Kifejezésmódok górcső alatt

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Dudok Dávid
ELTE Szociológia Doktori Iskola

Nézetkülönbségek a közösségfejlesztés közművelődésben betöltött szerepében

Doktori kutatásom keretein belül a közművelődési intézményrendszer történeti háttérével foglalkozom, valamint a közösségfejlesztés helyét és szerepét keresem ebben az intézményrendszerben. Mindemellett a közösségfejlesztés és a közművelődési intézményrendszer között húzódó feszültségeket, a kulturális közösségfejlesztéssel kapcsolatos attitűdöket kívánom feltárni. Szakértői interjúkat készítettem, amelyek elemzésével pontosítani tudtam a hazai szakirodalomban fellelhető (kulturális) közösségfejlesztéssel kapcsolatos fogalmakat és a fent említett két terület közötti nézetkülönbségeket.

Ebben az előadásomban rávilágítok a közösségfejlesztés fogalmának értelmezésére a közművelődési intézményrendszerben, illetve érintem a közművelődési intézmények helyi társadalomban betöltött szerepét. Előadásom központi kérdése: „Lehetséges-e mindenhol egyformán jelen lenni?” a téma egyik hangsúlyos problémájára hívja fel a figyelmet. A közművelődési intézményrendszer képviselői joggal büszkék arra, hogy majdnem minden magyarországi településen elérhető ez a szolgáltatás, más szakértők azonban úgy látják, hogy ehhez egy központosító attitűd is társul, amely torzítja a közművelődési intézmények helyi szükségletekre reagáló tevékenységét. Mindemellett a szakértők elmondták, hogy a közművelődés (vagy egy újító kifejezéssel élve közösségi művelődés) területén lenne még hová fejlődni a részvételiség, a közösségek támogatása és az intézmények társadalmiasított működésmódja terén. Mindehhez kiváló eszköz lehetne a közösségfejlesztés módszertatanak szakértő használata.

Kulcsszavak: *társadalmi tőke; közösségfejlesztés; közművelődési intézményrendszer; közösségi művelődés; társadalmiasított működésmód*

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Kocsis Zsófia
Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

„Hogyan készülünk fel a munka világra?” A felsőoktatás munkaerőpiacra való felkészítő szerepének vizsgálata hallgatói interjúk alapján

A felsőoktatás egyik feladata a klasszikus értelmiség nevelése mellett a munkára való felkészítés lenne, mégis gyakori, hogy a felsőoktatási intézmények a munkahelyektől eltérő kultúrát közvetítenek. Az oktatási rendszerek többsége támogatja a kognitív képességek fejlődését, amelyek a munka világába való belépéshez szükségesek, azonban a nem kognitív készségek fejlesztésére olykor kevesebb hangsúly jut. A nem kognitív képességeket igénylő feladatok aránya és fontossága jelentősen megnőtt, s ezek a puha készségek teszik lehetővé, hogy a végzetek potenciális munkaerővé váljanak. A kutatásunkban vizsgáljuk, hogy a felsőoktatási intézmények hogyan támogatják a hallgatók munkaerőpiacra való kilépését, valamint mi jellemző a hallgatók képességfejlődésének percepciójára. A kvalitatív kutatási módszereket helyeztük előtérbe, amely lehetőséget ad a rejtett mechanizmusok feltárására. A kutatás során a diploma megszerzése előtt álló felsőoktatási hallgatókkal készítettünk félig strukturált interjúkat (n=9), a végzett hallgatók (n=9) esetében a mintát annak megfelelően alakítottuk ki, ahogyan a képzésben lévő interjúalanyok összetétele alakult. Az interjú során vizsgáltuk, milyen összhang mutatkozik az egyetemi képzés tartalma és a munkaerőpiaci elvárások között, továbbá mi jellemző az oktatók munkájára. Az interjú során arra kértük a hallgatókat, hogy nevezék meg, miben fejlődtek az egyetemi képzés által. A kvalitatív kutatásunkban dolgozó hallgatók szerepeltek, így feltártuk, hogy a munkavállalás révén milyen módon tettek szert tapasztalatra, valamint felsorolásra került, hogy a munkavégzés által milyen területeken fejlődtek. A hallgatói interjúk alapján azt láthatjuk, hogy a hallgatók preferálnák a folyamatos szakmai gyakorlatok meglétét már a képzés első időszakában is. Gyakran az elmélet túlsúlyára hívták fel a figyelmet a gyakorlatorientáltság rovására. Továbbá a hallgatók kiemelték, hogy nem látják át a tananyag munkaerő-piaci relevanciáját, a jövőbeli alkalmazhatóságát, s bizonyos esetekben az oktatók hozzáállásával, az oktatás minőségével kapcsolatos gondokat említettek. A tanulmányaik mellett dolgozó hallgatók egy része úgy érzékeli, hogy a hallgatói munkavállalás alatt szerezték meg a legfontosabb kompetenciákat és nem az egyetemi képzés során. A kutatás eredményei számos olyan kulcsfontosságú területre és azok hiányosságára világítanak rá, amelyek fontosnak lehetnek a képzések fejlesztése szempontjából.

Kulcsszavak: *munka világa; felsőoktatás; egyetemi hallgatók*

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Nagy-Rácz Cintia Klaudia
Kocsis Zsófia
Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszék

A munkaerőpiacra való felkészülés a természettudományi képzések hallgatóinak szemszögéből

Az utóbbi évtizedben az oktatáskutatás érdeklődésének középpontjába került a felsőoktatási hallgatók tanulmányok melletti fizetett munkavégzése, és s annak eredményességre gyakorolt ambivalens hatása. Az egyes kutatások a hallgatói munka identitásképző és a képességfejlesztő szerepét emelik ki (Perna 2010), míg a kutatások másik része a hallgatói munkavállalásra úgy tekint, mint a lemorzsolódás egyik rizikófaktorára (Kovács et al. 2019). Előzetes kutatási eredményeink a szerint természettudományos, a műszaki és a nem-STEM képzéseken belül a dolgozó hallgatók csoportjában jelentősen (7-9%-kal) alacsonyabb a sztenderd úton haladók aránya, ezt azonban a természettudományos képzéseken nagymértékben ellensúlyozta a tanulmányokhoz kapcsolódó munkakör betöltése, amely kedvező hatással bírt a tanulmányok alakulására (Alter & Kocsis 2021). A korábbi vizsgálatok figyelme gyakrabban irányul az informatika és műszaki képzésekre, így az alábbi kutatásban a természettudományi képzések hallgatóira fókuszálunk. A vizsgálatunk során arra keressük a választ, hogy a természettudományi képzések hallgatói milyen gyakorisággal végeztek munkát a tanulmányaik mellett. Vizsgáljuk továbbá, hogyan ítélik meg a különböző kompetenciák szükségességét a munkaerőpiacon, s ezeknek a készségeknek a megszerzését mennyire támogatta a felsőoktatási intézmény. Az alábbi kérdésekre a Frissdiplomás kutatás 2020 adatbázisát felhasználva keressük a választ, míg interjúk kutatásunkkal szeretnénk árnyalni a másodelemzés eredményeit. A kvalitatív kutatási szakaszban nappali tagozatos, természettudományi képzésen tanuló hallgatókkal, valamint az utóbbi években, szintén természettudományi képzéseken végzett hallgatókkal készítettünk félig strukturált interjúkat. A másodelemzés eredményei szerint a természettudományi képzések hallgatóinak 64,4%-a végzett jövedelemszerző tevékenységet a tanulmányaik mellett, s negyedük végzett olyan munkát, amely kapcsolódott a tanulmányaikhoz. Az adatok alapján elmondható, hogy a hallgatók 47,4%-a nem volt még olyan munkakörben alkalmazva, amely megfelel a végzettségének, tizedüknek korábban már volt ilyen munkaköre, azonban jelenleg nem ennek megfelelően dolgoznak. Akik jelenleg is a végzettségüknek megfelelő munkakörben dolgoznak, több mint 50%-uk úgy nyilatkozott, hogy nagymértékben tudják hasznosítani a képzés során tanultakat.

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Azonban akik még nem, vagy csak rövid ideig dolgoztak a végzettségüknek megfelelő munkakörben, körükben felülreprezentáltak voltak azok, akik úgy érzik, hogy kevésbé kaptak hasznosítható tudást. A képzésben tapasztalt hiányosságokra néhány interjúalany is rávilágított, miszerint a képzés során inkább az elméleti megközelítések dominálnak, s kevés hangsúlyt fektetnek a gyakorlatra, továbbá ritkán találkoznak munkahelyi szituációkkal, a munkaerőpiacon használható, releváns tudásanyaggal. Az interjú eredményei arra is felhívják a figyelmet, hogy a hallgatóknak hiányos információik vannak az elhelyezkedési lehetőségeikről, s gyakran nincsenek tisztában az adott képzés munkaerő-piaci kimenetelével.

Kulcsszavak: *hallgatói munkavállalás; lemorzsolódás; felsőoktatás; oktatásból a munkaerőpiacra való átmenet*

„A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-4-I-DE-303 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Nagy Szabina
Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Az önkéntesség - önként tessék!

Egy életforma, a segítségnyújtás egy különleges formája. Talán sosem volt ilyen aktuális a téma, mint napjainkban. A változó gazdasági helyzetünkben, a háború szele mellett, a világjárvánnyal való megküzdés után azt gondolom egy olyan témát járunk körbe, melyet tudatosítani kell minden emberben.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete kezdeményezésére december 5. az önkéntesek nemzetközi világnapja. Ezen az emléknapon azokat a személyeket emeljük ki, akik önkéntesen, (anyagi ellenszolgáltatás nélkül) különböző tevékenységben vesznek részt, mely tevékenység a másik ember számára rendkívül hasznos. Az ENSZ Közgyűlése 37 éve, azaz 1985. december 17-én foglalta határozatba az önkéntesek nemzetközi napjának megtartását, majd a világszervezet 2002. november 26-án újabb közgyűlési határozattal szólította fel a kormányokat, hogy támogassák az önkéntességet, a gazdasági és társadalmi fellendülés stratégiai eszközét.

Mi az önkéntesség? Kik vállalnak önkéntességet? A férfiakra, vagy a nőkre jellemző, hogy önként tevékenységet vállalnak? Melyik korosztályra sajátossága, hogy rendszeresen segítenek másoknak? Melyek azok a tevékenységek, amelyben élen jár az önkéntesség?

Ezekre a kérdésre próbáljuk a választ keresni és a tudományos megfogalmazásokat körbejárni. A tudományos definíciók mellett személyes tapasztalataimon keresztül mutatom be, miért fontos a társadalmi felelősségvállalás.

Kulcsszavak: önkéntesség; önzetlenség; szolidaritás; társadalmi felelősségvállalás; segítségnyújtás

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Helmeczi Attila

ELTE Társadalomtudományi Kar Szociológia Doktori Iskola

Az iskolai zaklatásellenes prevenció helyzete a magyarországi iskolák mindennapjaiban

Tanulmányom egyrészt arra a hazai oktatásügyi problémára keresi a választ, hogy az iskolai zaklatásellenes prevenció miért nincs általánosan beépülve a magyarországi iskolák mindennapjaiba, miért csupán programok és projectek (Magyarországon mindössze három zaklatásellenes program van jelen) formájában valósul meg (Jármi 2019), amiket nem követnek tudományos igényességű hatékonyságvizsgálatok (Jármi 2019), miközben a bullying jelensége komoly problémát jelent a hazai iskolákban: Gerő és Hajdu (2009) 186 intézményben végzett nagymintás kérdőíves és interjú vizsgálat szerint a tanulók közel háromnegyedének volt már része osztálytársaik részéről zaklatásban. Másrészt annak okát kísérem meg feltárni, hogy a hazai szociológiai kutatások terepén – a főleg észak- és nyugateurópai országokban uralkodó trendekhez képest – miért születik még mindig viszonylag kevés kutatás a tárgyalt témában.

Mindezek megválaszolásához a szociológiatörténeti és szociálpszichológiai irodalmak feldolgozásának eszközét választottam. Az előadásomban prezentáltak talán kellő magyarázatul szolgálhatnak hazánk – és általában a volt szocialista blokk - évtizedes lemaradására a bullying kutatások, illetve az azzal szembeni programok tekintetében. Bár a gyermekek védelmével kapcsolatos kezdeményezések már az előző érában is felbukkantak, kérdéses, hogy azon pszichológiai iskolák eszméi, melyek megteremtették a lehetőséget arra, hogy a bullyinggal, minél önálló problémával foglalkozzanak, nálunk miért nem tudtak meghonosodni.

Kulcsszavak: *iskolai zaklatás; bullying; bántalmazás; konfliktuskezelés; prevenció*

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Menyhárt Barbara

ELTE Társadalomtudományi Kar Szociológia Doktori Iskola Társadalom-
és Szociálpolitika Képzési Program

Keretrendszer a fogyatékossgal élő nők reprodukciójának vizsgálatához

A fogyatékossgal élő nők fogyatékossguk és nemük kettős okán számtalan hátránnyal szembesülnek életük különböző területein és szakaszaiban, a társadalom peremére szorulnak és helyzetük nem csupán a nem fogyatékossgal élő nők, hanem a fogyatékossgal élő férfiak helyzeténél is kedvezőtlenebb. Ez az úgynevezett interszekcionális diszkrimináció leginkább a szexuális- és reprodukív jogok tekintetében érvényesül.

A folyamatban lévő doktori kutatásom a fogyatékossgal élő személyek hazai helyzetének a vizsgálatára irányul, ezen belül a fogyatékossgal élő nőket érő interszekcionalitás jelensége foglalkoztat, ugyanakkor kifejezetten a fogyatékossgal élő nők szexuális és reprodukív egészségéhez való jogainak érvényesülését akadályozó és támogató tényezőket azonosítom.

Céлом, hogy a fogyatékossgal élő nők halmozottan hátrányos helyzetének a bemutatásán keresztül felhívjam a figyelmet a hazai társadalmi egyenlőtlenségekre, ezek következményeire, a védett tulajdonságokkal rendelkező társadalmi csoportok szenzitivitására és végsősoron hozzájáruljak a fogyatékossgal élő személyek szexualitásával és reprodukívójával kapcsolatos tabuk és előítéletek csökkentéséhez.

A konferencia résztvevői számára szeretnék képet adni a kutatásomról és ismertetném annak elméleti és történeti keretrendszerét.

Bízom benne, hogy az előadásom inspiráló lehet a doktorandusz kollégáim számára, valamint a felmerülő kérdések, észrevételek, javaslatok és konstruktív kritika hozzájárul majd a munkám sikerességéhez.

Kulcsszavak: *fogyatékossgal élő személyek; interszekcionalitás; reprodukív jogok és egészség*

Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Váróczy Viktória

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Hass, alkoss, kreatív! – Kifejezőmódok görcső alatt

Előadásomban súlyosan-halmazottan sérült nem beszélő felnőtt alkotók és híres művészek néhány alkotásának ábrázolásmódját veszem nagyító alá, oly módon, hogy egy-egy kép vagy műrészlet erejéig rávilágítok kifejezőmódok kapcsolatára. Nem beszélő emberek kifejezésének egyik fő csatornája a vizuális kommunikáció, amely nem épül rá a verbális nyelvre (Kepes, 1979), ami azért is lehet lényeges, mert „a képek pedig talán még a nyelvnél is régebbiek” (Hockney és Gayford, 2021. 8.o), tehát vizuális kifejezésünk egy része erősen intuitív lehet. Verbálisan nehezen fogalmazzuk meg érzéseinket az általunk kívánt lehető legreálisabb módon, de legalábbis nem a legpontosabb, a legérzékletesebb lesz belső környezetünk prezentálása. Ezzel szemben objektívebben megfigyelhető a vizuális vonások dinamikája, ritmusa, töredezettsége, barázdáltsága, íve, alkotói megoldások vagy az érzelmi-hangulati tónusok. A festőműhelyemben alkotó atipikus fejlődésű, intézetben élő alkotók művei és a művészettörténet néhány ismert képe között szeretném megmutatni a megfigyelt összefüggéseket hangulatban, ecset- és eszközkezelésben, nyomatékokban, színhasználatban, kompozícióban. Nem a miértek keresésére és megválaszolására helyezem a hangsúlyt, hanem a művészet, a kifejezés univerzalitására, mint lehetőségre a világ, a környezetünk, az esetleges események hatásainak feldolgozásában, megértésében és vizuális lenyomataik különböző módokon történő létrehozásában. Hiszen minden kép személyes reflektív nézőpontból érzékelteti a megélt valóságot.

Kulcsszavak: önkéntesség; hajlandóság; súlyosan sérült alkotók

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

12.00-14.00

Szekcióvezető: Dr. habil Szoboszlai Katalin
Helyszín: A 119

Dorogi Alexandra

Az ISCED 3 szinten tanuló diákok szociokulturális háttérének hatásai a tanulói eredményességre

Mády Réka

A tanulásban akadályozott tanulók szóasszociációs képességének vizsgálata biológia tantárgyban

Farkas Dóra

A divatipar hatása a környezetre

Bencze Ádám

A magyarországi 15 és 29 év közötti gyermektelen gyermeket nem tervező fiatalok jellemzése a Magyar Ifjúság Kutatás 2020 adatbázisának másodelemzése alapján

Pázmány Viktória, Barabás Ágota, Jávorné Dr. Erdei Renáta

A "Unified Sport Online" program - válasz a COVID-ra

Kukucska Zsuzsa

Gyermeki helyzetek a mozaikcsaládokban

Barabásné Dr. Kárpáti Dóra, Dr. Olajos Judit, Körei László

Egészségfejlesztés a felsőoktatásban

Győri Ágoston

„Az új mindig jobb?”- gondolatok az EU új termékfelelősségi irányelvjavaslatáról

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Dorogi Alexandra
Debreceni Egyetem

Az ISCED 3 szinten tanuló diákok szociokulturális háttérének hatásai a tanulói eredményességre

A szakképzési kutatások többsége együtt vizsgálja az érettségit adó és nem adó szakképzési típusban tanuló diákokat (Bacher 2003; Sós 2010; Blossfeld–Roßbach-von Maurice 2011; Bükki et al. 2012). Fontos azonban, hogy külön válasszuk, mert utóbbiban alacsony társadalmi státusú diákok tanulnak és különbségek vannak a rekrutációjukat és eredményességüket illetően is. Ennek alapján kutatási kérdésként fogalmaztuk meg, hogy milyen mértékben befolyásolja a tanuló szociokulturális háttére a matematikai és szövegértési eredményeket az ISCED 3 szinten (Müller–Shavit 1998; Bacher 2003; Schlögl–Lachmayr 2005; Fónai–Hajdú–Estók 2007; Powell–Solga 2011; Tomasz 2012)? A középiskolai tanulmányi eredményesség különbségei miatt feltételezzük, hogy a családi háttér és az eredményesség közötti korreláció erősebb a szakképzésben, mint a többi ISCED3 kategóriában. Kutatásunkban az Országos kompetenciamérés (OKM) 2019. évi 10. évfolyam tanulói, telephelyi és intézményi, valamint a 2017. évi 8. évfolyam tanulói, telephelyi és intézményi adatbázisait használtuk fel, közel 65.000 diák adatait elemeztük. Az OKM populációs mintával dolgozik, minden 6., 8. és 10. évfolyamos tanuló megírja évente. Alapvető leíró statisztikákat készítettünk, majd lineáris regresszióelemzéssel vizsgáltuk meg a hipotézisünket. Egyéni és aggregált telephelyi szinten vizsgáltuk meg a tanulmányi és nem tanulmányi eredményességbe bevont változókat. A hipotézisünk azonban részben nyert igazolást, mert az érettségit nem adó képzési típusban tanulóknál nagyobb befolyással van a családiháttér-index elmozdulása egyéni szinten a szövegértési és matematikai pontszámkülönbséget tekintve, telephelyi szinten viszont csak a szövegértési pontszámkülönbségnél. Azonban további vizsgálat szükséges, hogy vannak-e olyan egyéb tényezők, mint a régió, vagy más keresztmetszeti vizsgálat esetében, ahol teljesen beigazolódik a hipotézisünk.

Kulcsszavak: országos kompetenciamérés; eredményesség; érettségit nem adó képzés; ISCED 3; szociokulturális háttér

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Mády Réka

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

A tanulásban akadályozott tanulók szóasszociációs képességének vizsgálata biológia tantárgyban

Az előadásunkban 7. osztályos, tanulásban akadályozott tanulók körében végzett szóasszociációs vizsgálat eredményeit és tévképzeteit mutatjuk be. A szóasszociációs módszernek jelentős múltja van, így a tipikus fejlődésmentű tanulóknál több olyan tanulmány áll a rendelkezésünkre, amiben a gyermekek ismereteit ennek segítségével mérték fel. Alkalmazása gyakori a természettudományos témákban mind hazai (Tóth, Sójáné, 2012; Malmos, Revákné, 2015), mind nemzetközi (Kostova, Radoynovska, 2008; Timur, 2012) viszonylatban. A tanulásban akadályozottak körében viszont kevésbé jellemző a módszer használata (Zentai, Fazekasné, Józsa, 2013).

Kutatásunkban 34 tanulásban akadályozott, szegregáltan tanuló diák szóasszociációs képességét vizsgáltuk biológia tantárgyban Szabolcs-Szatmár-Bereg, illetve Hajdú-Bihar megyében. A vizsgálat során először egy kérdőívet vettünk fel, melyben kitértünk a családi háttérre, a tanuló környezetére és az órák minőségére, de nagy hangsúlyt kapott a tanulók tantárgyhoz való hozzáállása is. Ezután egy perces szóasszociáció következett az állatok és a növények országa témakörökön belül kapott hívószavakra. Ezt követően az eredményeket SPSS programban elemeztük ANOVA és keresztábra módszerével.

Eredményeink szerint a jobb családi háttér segíti a sikeresebb szóasszociációt, továbbá rávilágítottunk arra, hogy az órán alkalmazott módszerek meghatározók a szóasszociációkban, valamint megállapítottuk a vizsgálat során, hogy az egyes hívószavak között nagy a különbség.

Kulcsszavak: *biológia; tanulásban akadályozottak; tévképzetek*

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Farkas Dóra
PPKE Doktori Iskola

A divatipar hatása a környezetre

A tanulmány célja, hogy bemutassa a divat azon belül a fast fashion mint új gazdasági modell káros hatásait, amit elsősorban a környezetre és nem utolsó sorban a fogyasztókra gyakorol. A divatiparnak a gyors divatnak nevezett része legkevésbé sem nevezhető a fenntarthatónak, kizárólag az extraprofit szerzés a célja, amellyel nem csak az egyik legszennyezőbb iparágga nőtte ki magát az elmúlt három évtizedben, hanem súlyos szociális és társadalmi problémákat idéz elő. Ezeknek a káros hatásoknak a megfékezésére indultak azok a társadalmi mozgalmak, amelyek a fenntartható divatot részesítik előnyben és felhívják a nemzetközi szervezetek figyelmét erre a problémára és követelik az iparág jogi úton történő szabályozását. A globalizációnak köszönhetően ma már a világ bármely pontján a fiatalok és az idősebb korosztályok is ugyanolyan de legalábbis nagyon hasonló ruhákat viselnek, országtól, kultúrától és népviselettől függetlenül. A divat ma már nem évszakonként, hanem szinte hetente változik, és aki nem követi úgy érzi lemarad, és nem felel meg az elvárásoknak. Miközben megpróbálunk fiatalosok és divatosak lenni a tömeggyártás áldozatai leszünk. A digitalizáció következtében a divatházak által diktált trendek gyorsan és könnyen elérhetővé váltak, a fast fashion kulcsfontosságú eszköze, a közösségi média közvetítő rendszere. Egyetlen kattintással minden megvásárolható a világ bármely pontján, ami pár órán belül már a vásárlónál van. Miközben a fogyasztók vásárolnak soha nem gondolkoznak el azon, vajon hány kilométert utazik egy-egy ruha darab, amíg megérkezik a megrendelőhöz és mekkora környezeti károkozást okoz ezzel a Földnek. A fast fashion kifejezés az 1990-es évek óta létezik, és nem különbözik a fast food kifejezéstől, ami utal arra, hogy ránézésre tökéletes az eredeti mása, olcsón megvásárolható és szinte bárhol megtalálható. Ez az üzleti modell arra ösztönzi a vásárlókat, hogy szinte mindennap olcsó és rossz minőségű, rövid időn belül nem hordható ruhaneműket vásároljanak, amelyeknek a 60%-t biztosan soha sem viselik. A divatipar nem kizárólag a profit termelésben van az elsők között, globálisan előállítja a szén-dioxid kibocsátás 8%-t és a második legnagyobb vízszennyező a Földön. Továbbá nem kívánt következménye az iparágban a korrupció és az embertelen körülmények között dolgozó munkavállalók száz milliói. Az ágazat ökológiai lábnyoma meghaladja a fenntarthatóság mértékét. A ruha- és textilipar felelős 1.7 milliárd tonna szén-dioxid kibocsátásért. A ruházati termelés az elmúlt húsz évben megduplázódott.

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Az ágazat eleinte a jól bevált green washing eszközhöz nyúlt. Mostanra szerencsére ez már nem megoldás a társadalmi és környezeti problémákra. Az ENSZ és az Unió is kötelezi az iparágban résztvevőket olyan hathatós szabályok kidolgozására és elfogadására mint a körforgásos gazdálkodás és körforgásos hulladék kezelés. A hazai szabályozások is ezeket a szempontokat figyelembe véve kerültek kialakításra. Amíg a jogszabályok nem állítják meg teljesen a fast fashion iparág hihetetlen káros tevékenységeit, addig nekünk vásárlóknak kell fontos új elveket figyelembe vennünk a ruhatárunk kialakítása során.

Kulcsszavak: *fast fashion; környezet; szennyezés; fenntartható divat*

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Bencze Ádám

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program

A magyarországi 15 és 29 év közötti gyermektelen gyermeket nem tervező fiatalok jellemzése a Magyar Ifjúság Kutatás 2020 adatbázisának másodelemzése alapján

A fejlett világ nagy részén a társadalmaknak – köztünk hazánknak is – fogyó népességgel, elöregedő közösségekkel kell szembenézniük, melynek számtalan oka van a felgyorsult, posztmaterális, posztmodern, posztindusztriális világunkban. A tervezett gyermekszámok és a ténylegesen megszületett gyermekek száma közötti eltérésnek, valamint a fiatalok alacsony gyermekvállalási hajlandóságának az okai komplex elemzéseket kívánnak. Tanulmányunkban ezekre a kérdésekre keressük a választ a durkheimi öngyilkosság társadalmi integrációs kutatások logikájából kiindulva a gyermekvállalást nem tervező fiatalokat a középpontba állítva. Az elemzéshez a Magyar Ifjúság Kutatás 2020 - a magyarországi 15 és 29 év közötti fiatalokat reprezentáló - adatbázisát használtuk, melyet leszűkítettünk a gyermektelen fiatalokra (N=6856). Eredményeink szerint a gyermekvállalást nem tervező fiatalok közül felülreprezentálva jelentek meg a férfiak, a nőtlenek/hajadonok, a fővárosban élők, a Dél-Dunántúlon, Észak-Magyarországon és Közép-Magyarországon élők; továbbá a gyermekvállalást nem tervező fiatalok elégedetlenebbek a jelenlegi életükkel, a magyarságukat kevésbé tudják megélni, mindezek ellenére nem tervezik elhagyni Magyarországot, viszont úgy gondolják, hogy a gyermekvállalás tovább rontana az életesélyeiken. Eredményeink fontos támpontok lehetnek a gyermekvállalást ösztönözni kívánó szempontok rendszerében, ahol a magyarság jobb megélésének elősegítése, a fiatalok elégedettségének a növelése, valamint a gyermekvállalással járó feltételezett negatív változások társadalmi segítése is megjelenhet.

Kulcsszavak: *gyermekvállalás; gyermektelenek; elégedettség; magyarság megélése*

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Pázmány Viktória
Barabás Ágota
Jávorné Dr. Erdei Renáta

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar Védőnői Módszertani és
Prevenációs Tanszék

A "Unified Sport Online" program - válasz a COVID-ra

Az egészségnek több dimenziójára is hatással volt a pandémiával együtt járó szeparált életvitel. A fizikai aktivitás csökkenésével a testi egészségre csakúgy, mint a szociális kapcsolatok korlátozottsága miatt a pszichés egészségre. Serdülőkorban a kortárskapcsolatok jelentősége fokozatosan hangsúlyosabbá válik, igaz ez a fogyatékosokkal élő személyekre is. Esetükben a szociális kapcsolatok fenntartása a karantén ideje alatt fokozottan terhelt volt, hiszen az intézményes és mindennemű személyes találkozások korlátozása számukra ellehetetlenítette a társas létet. Az értelmi fogyatékosokkal élő fiataloknál az infokommunikációs eszközök használatából adódó nehézségek még inkább nehezítették a kapcsolatok fenntartását. Jelen előadásban bemutatásra kerülő "Unified Sport Online" jó gyakorlat kidolgozásához elsősorban ez a háttér adta az alapot és a motivációt. A COVID-19 vírus által előidézett pandémiás időszakban útjára bocsátott jó gyakorlat az értelmi fogyatékosokkal élő serdülők és fiatal felnőttek egészségmegőrzésének támogatására lett kidolgozva. A célcsoportot az értelmi fogyatékosokkal élő szervezett keretek között sportoló serdülőkorú fiatalok adták az Észak-Alföldi régióban. Célként tűztük ki az értelmi fogyatékos fiatalok sporttevékenységének folytatását a világjárvány indokolta online keretek között is, és ezáltal a fizikai fittség mellett a kortárskapcsolatok fenntartását célunk volt fenntartani. Fókuszcsoportos interjúkat készítettünk a célcsoport körében, szülői jelenléttel online formában három alkalommal, összesen 15 fő értelmi fogyatékosokkal élő fiatalal. Az eredmények azt mutatták, a fiatalokat megterheli az elzártság, ezek alapján indult egy pilot program. A projekt online edzésekből állt, melynek további hozadéka volt az online kapcsolattartás, mely a fogyatékosokkal élő fiatalokon kívül a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán tanuló önkéntes fiatalokra is kiterjedt. Az online edzésekből további szociális interakciók alakultak ki. Félév elteltével megismételtük a fókuszcsoportos interjúkat a kutatásban résztvevők körében.

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Az eredmények azt mutatták, hogy a világjárvány befolyásolta az addig meglévő, a célpopuláció esetében szükséges szoros napirendet, mely hatással volt az egészség minden dimenziójára. A fizikai állapot megőrzése mellett javult a résztvevők általános közérzete, és könnyebben alkalmazkodtak a járványhelyzet okozta nehézségekhez.

Kulcsszavak: *sport; COVID-19; értelmi fogyatékos*

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Kukucska Zsuzsa

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola Szociológia és
Társadalompolitika Doktori Program

Gyermeki helyzetek a mozaikcsaládokban

Az előadás középpontjában a mozaikcsaládokban (vagyis multinukleáris családban) élő gyermekek helyzetének, szerepkészletének, családi valamint rokon kapcsolatainak bemutatása áll. A téma fókuszához szorosan kapcsolódó, releváns elméleti vonatkozások szintén megjelennek – a hazai és nemzetközi tipizálások, az anya/apa és pótanya/pótapa szerepek illetve határaik, valamint az új együttélésből fakadóan a strukturális-funkcionális családszociológiai elméleti alapok. Kiegészítésként a vizsgálati célcsoportban megjelenő, szülőkre vonatkoztatott becézett alakok, az eltérő gyermeki szerepek és családon belüli funkciók, illetve esetleges konfliktusok, életszervezési kérdések szintén feltárásra kerülnek. A kutatás eredménye magába foglalja, hogy a mozaikcsalád életében bekövetkezett változások (és azok folyamata) milyen hatással vannak a családtagok belső viszonyaira. A prezentáció alapját képező kutatás összességében így hozzá kíván járulni ahhoz, hogy az új összefüggések feltárásával újradefiniálhatóvá váljanak a családi szerep- és feladatkörök. A prezentáció a Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Kulcsszavak: *mozaikcsalád; családi funkciók; családi szerepek*

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Barabásné Dr. Kárpáti Dóra
Dr. Olajos Judit
Körei László

Nyíregyházi Egyetem, Gazdálkodástudományi Intézet

Egészségfejlesztés a felsőoktatásban

Tanulmányunk a prevenció szakirodalmának áttekintésével, valamint saját kutatási eredményeinkkel hívja fel a figyelmet a megelőzés, az egészségmegőrzés, és az egészségfejlesztés fontosságára a felsőoktatásban, melynek mentálhigiénés kapcsolódásai sem kerülhetők meg. A kutatás alapját képező kérdőíves felmérést a Nyíregyházi Egyetem hallgatói körében végeztük. Sportszakos egyetemi hallgatók egészségmagatartását mértük fel papír alapú, önkitöltős kérdőíves módszerrel. A kérdőíveket SPSS 22 statisztikai programcsomag segítségével elemeztük. Eredményeink szerint a hallgatók közel kétharmada jónak, ill. nagyon jónak ítéli meg az egészségi állapotát. A megkérdezettek háromnegyede napi rendszerességgel végez testmozgást. A hallgatók kétharmadának az egészséges táplálkozás fontos szempont. A szabadidős tevékenységek között az internetezés, a sport, és a barátokkal való időtöltés a legnépszerűbb. Az életmódbeli tényezők további vizsgálata során azt kaptuk, hogy a hallgatók egyötöde naponta rendszeresen dohányzik, alkoholt majdnem kétharmaduk fogyaszt alkalmanként. Magas a koffein tartalmú italok (energiaital, kávé) fogyasztása. Az egyetemisták ötöde kipróbált már valamilyen kábítószer, a leggyakrabban marihuánát. A hallgatók úgy vélekedtek, hogy sokat illetve nagyon sokat tehetnek az egészségükért, azaz motiváltak az egészségmegőrzésben. A megkérdezetteknek több mint a fele nyilatkozott úgy, hogy részt venne felsőoktatási egészségfejlesztési programban, azaz szívesen bővítené egészségtudatossággal kapcsolatos ismereteit. Ennek felismeréseként a kliensfókuszú, nyitott és egészségpromóciós aspektusú mentálhigiénés támogatás relevanciáját is kiemelt törekvésnek tartjuk.

Kulcsszavak: *egyetemi hallgatók; egészségmagatartás; prevenció; egészségmegőrzés; egészségfejlesztés*

Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Győri Ágoston

DE-ÁJK Marton Géza Állam és Jogtudományi Doktori Iskola

„Az új mindig jobb?”- gondolatok az EU új termékfelelősségi irányelvjavaslatáról

A termékfelelősség –azaz a hibás termék által okozott károkért, a termék gyártóját terhelő szigorú felelősség – speciális felelősségi alakzatként jelenik meg a magyar polgári jogban. Tekintettel arra, hogy ez a jogintézmény alapvetően a fogyasztók érdekeinek megvédésére hivatott, így nagyon is indokolt annak Európai Unió szintű szabályozása, amely a 85/374/EKG irányelv által valósult meg. Ez a jogi aktus azonban 1985-ben készült, a digitalizáció következtében azóta a fogyasztók által elérhető termékpaletta jelentősen kibővült és megváltozott, ezért 2018-ban az Európai Bizottság megkezdte az irányelv széles körű felülvizsgálatát. Ennek eredményeként 2022.szeptember 28-án a Bizottság javaslatot tett az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak egy új termékfelelősségi irányelv megalkotására, amelyben sok, eddig nem egyértelmű fogalmat igyekeznek olyan módon meghatározni, hogy azok képesek legyenek a modern, digitális tartalmat is magukban hordozó, a korábbi „hagyományos” termékektől merőben eltérő termékek által okozni képes károk megtérítésének biztosabb alapjául szolgálni. Előadásomban a termékfelelősség intézményének rövid bemutatását követően az irányelvjavaslat legfontosabb újításait szeretném bemutatni.

Kulcsszavak: termékfelelősség; hibás termék; Európai Bizottság; kártérítés; digitalizáció

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

14.00-16.00

Szekcióvezető: Prof. Dr. Lácza Magdolna
Helyszín: A 326

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Márta Erik
De-GTK, Vezetés - és Szervezéstudományi Intézet

A kapcsolati szerep átalakulása

A vezetői szerepek az elmúlt évtizedekben jelentős átalakuláson mentek keresztül. A gyors ütemben lezajló, globálisan kiterjedő változások új problémákat generálnak, melyek más megközelítéseket igényelnek, de új lehetőségeket is teremtenek. Ezek a problémák, melyek erőteljesen módosíthatják a megszokott folyamatokat, bármilyen krízishelyzetben megnyilvánulhatnak, megoldásuk pedig sürgető, akármilyen kiterjedésű rendszer működésének további fenntartása, stabilizálása érdekében. Az információs technológia fejlődése, online kapcsolatok kialakíthatóságának egyszerűsége miatt azonban kezelhetőbbé válnak a különböző rendellenességek. Kutatásaim során a kapcsolatteremtés- és ápolás vezetői szerepet, továbbá realizálásának egyéb tényezőit vizsgáltam. Ehhez saját szerkesztésű kérdőívvel felvételezést végeztem az átalakulás érintettjeinek bevonásával. Eredmények alapján olyan megállapításokat és következtetéseket lehet levonni a kapcsolati szerepre vonatkozóan, amelyek képet adnak a vezetők, illetve alkalmazottak nehézségeiről, elvárásairól. Mindezek által érthetőbbé válik a probléma jellege, illetve segítheti annak megoldását a jövőben, a szerep meghatározó tényezőinek feltárása, alaposabb megismerése révén.

Kulcsszavak: *vezetés; szerep; magatartás; viselkedés*

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Sardi Orsolya
Pázmány Péter Katolikus Egyetem

NFT szerzői jogi kérdései

Az NFT (non-fungible token - nem helyettesíthető token) egy egyedi adat, digitális file, amelyet blokkláncon tárolnak és amelyért kriptovalutával fizetnek. Az NFT-hez metaadatok tartoznak, olyan ez mint egy festmény adatai, ki az alkotó, mikor készült. Ezek az adatok megváltoztathatatlanok, oszthatatlanok. Tulajdonná válhatnak olyan dolgok, amelyek könnyen másolhatóak, például egy video, de egy festmény is tokenizálható, viszont nem másolható, nem osztható. Az NFT-k gyűjthetők.

Kulcsszavak: *NFT; szerzői jog*

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Paulikné Varga Barbara, Prof. Dr. Lácza Magdolna, Dr. Takács Péter
Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Debreceni Egyetem Ihrig
Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Az egészségügyi alapellátás szerkezeti átalakulásának lehetőségei

Az egészségügyi alapellátás működőképességének, minőségének, hatékonyságának fejlesztése a házi orvosok, házi gyermekorvosok, fogorvosok és a paramedikális szakemberek közös együttműködésével valósítható meg. A 2012-ben indított svájci-magyar alapellátás-fejlesztési modellprogramban a humán erőforrás hatékonyabb hasznosítása és a szolgáltatások optimális szervezése érdekében létrehozott praxisközösségekben a közös cél érdekében dolgoztak együtt a szakemberek. Az eltelt időszakban létrehozott és a jelenleg működő praxisközösségeknek azonban számos új feladatot kell megoldani, amelyhez szervezeti, működési változásokra, a paramedikális szakemberek ismételt bevonására lenne szükség. Kutatásunkban a válaszadó házi orvosok véleményét tártuk fel a házi orvosok szervezeti elköteleződésével, motivációjával kapcsolatban, valamint kitértünk a házi orvosi praxisok, praxisközösségek jelenlegi működésével, fejlesztési lehetőségeivel foglalkozó kérdésekre is. A kutatásban praxisközösségi konzorciumvezetők, tagok valamint olyan házi orvosok is részt vettek, akik nem vállalták a tagságot. A kutatás 2022. március és október között zajlott a szakmai szervezetek bevonásával.

Kulcsszavak: egészségügyi ellátás; házi orvos; paramedikális szakember; szervezeti elköteleződés; motiváció

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Biró Ákos
Debreceni Egyetem

A kalózköztársaságok vélt vagy valós anarchisztikus elemei

Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy a kalózköztársaságok virágkorukban milyen mértékben tekinthetők anarchikus társadalmaknak. A kalózköztársaságok belső törvényei bőven meghaladták korukat és a döntéshozatali folyamataiknak jellegzetességei a ma ismert demokratikus eljárásrend alapjait képezik. Gondolok itt a vezető többletjogainak az időbeli hatályára, a választás szabadságára és egyenlőségére, ez pedig egyenesen utal annak a rabszolgaság intézményének az elutasítására, amely a korszakban a birodalmak bevett gyakorlata volt. Fontos észben tartani, hogy a kalózkodás a kezdetektől fogva a rablógazdaságon alapszik és ez elidegeníthetetlen a természetétől, viszont nem erre a folyamatos küzdelemre szeretnék koncentrálni, hanem arra, hogy milyen módokon próbálták meg a kalózok, a társadalmakon belül és a hajózásaik során minimalizálni a belső konfliktusokat vagy közösen – nem a hierarchiát alapul véve – megoldani azokat. Utóbbiak ugyan úgy elmondhatóak az anarchia állapotáról is. Ez a működőképesnek tűnő társadalmi modell és gyakorlat – pl. az elnyomás és az egyenlőtlenség kiküszöbölésére való törekvés a döntéshozatali folyamatokban –, irányadó példának tekinthetőek az anarchista társadalmi rend elméletére nézve is.

Kulcsszavak: *anarchia; kalózok; társadalom; demokrácia*

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Ungvári Sándor

Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitikai Tanszék

Szervezetelemzés a Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat intézményeiben

A rendszerváltoztatás előtt az egyházak főképpen hitéleti tevékenységet végeztek, intézményfenntartói tevékenységük kevés számú oktatási intézményre korlátozódott. Manapság azonban az állam lehetőséget ad az egyházak oktatási, szociális és karitatív életének kibontakoztatására. Vizsgálatom célja volt a Szeretetszolgálat által fenntartott intézményekben a dolgozók elégedettségének mérése, szükségleteik megismerése és az általuk elvárt vezetési stílus azonosítása. A vizsgálathoz korábban lekérdezett kérdőív eredményeit használom fel. A minta nagysága 407 fő volt. Az adatok elemzése, illetve kiértékelése az NRSS online statisztikai program segítségével készült.

Kutatási kérdéseim:

K1: Hogyan alakulnak az intézményekben a Maslow-i szükségletek kielégítése?

K2: Van-e különbség a szükségletek kielégítésében a település nagysága függvényében, különös figyelemmel a társas szükségletek kielégítésére?

K3: Az „alapított” vagy az „átvett” intézményekben nagyobb az eltérés az elvárt és az ideális vezetői stílusú vezető közt?

Az eredmények kiértékelésénél a szervezet egészére vonatkozóan azt találtam, hogy a Maslow-i szükségletek közül a biztonság szükséglete a legkevésbé, míg az elismerés szükséglete a leginkább kielégített terület. A kapott eredmények alapján nem lehet különbséget tenni a munkatársak azon véleményében, hogy az „alapított” vagy az „átvett” intézmények vezetőinek tulajdonsága illeszkedik jobban a jelenlegi vezetőjére. A kérdőív adatainak feldolgozása során nyert további fejlesztési javaslat egy primer kutatás elvégzése, mely során a különböző szükségletek háttérében lévő szervezeti okok alaposabb feltérképezése a cél.

Kulcsszavak: *elégedettség; motiváció; vezetési stílus*

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

dr. Zakor-Broda Rita

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

A romák munkaerőpiaci helyzete Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében – A mindennapi akadályok tükrében

Egy nemzet gazdaságának működőképessége érdekében rendkívüli jelentőséggel bír a társadalom egyes csoportjainak a munkaerőpiacon betöltött szerepe. Több kutatás is foglalkozik a hátrányos helyzetű, főként roma lakosság munkaerőpiaci helyzetével, mellyel válaszokat fogalmaznak meg az aktuális életminőségükre vonatkozóan, illetve prognózisokat állítanak fel a lehetséges kimenetek vázolására, és fejlesztési programcsomagok elkészítéséhez. A munkaerőpiacon tapasztalt diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés is meghatározza a roma munkavállalók elhelyezkedési esélyeit a munka világában. Tanulmányom középpontjába a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő roma származásúak munkaerőpiaci helyzetének változásait állítom, kitérve az őket kiemelten érintő munkanélküliség háttértényezőire, gazdasági, társadalmi hatásaira. Összefüggésében szeretném vizsgálni, hogy az eddigi kutatások szerint a romák munkaerőpiaci részvételt milyen tényezők befolyásolják, valamint hogy maguk az érintett személyek hogyan látják saját helyzetüket, mindennapi előrehaladásuk akadályainak tükrében.

Kulcsszavak: *roma népesség; munkanélküliség; foglalkoztatási helyzet; munkaerőpiaci diszkrimináció*

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Stomp Ágnes

Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar

Intézményvezetői hatáskörök szakképző intézményekben

Hazánkban a szakképzés területén a rendszerváltás óta jelentős változások mentek végbe, amelyek a szakképzés intézményrendszerének átalakulási folyamataiban is megmutatkoztak. A szakképző intézmények több fenntartó váltáson mentek keresztül, megőrizve a decentralizált irányítás jellegét egészen 2011-ig. A 2011. évi CXCV. köznevelési törvény átalakította az intézményrendszert és rendelkezett arról, hogy az iskolarendszerű szakképzést folytató iskolák nagy része a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába kerüljön, amellyel kezdetét vette a centralizált oktatásirányítás. A szakképző intézmények csak rövid ideig működtek a KLIK fenntartásában. A 2015. évi LXVI. szakképzési törvény az intézményrendszert teljes mértékben átalakította és a Szakképzési Centrumok létrehozásával a szakképző intézmények új intézményirányítási gyakorlatát vezette be egy új szervezeti struktúrában. A centralizált irányítás bevezetése az intézmények, mint oktatási szervezetek működésének keretét és módját jelentős mértékben megváltoztatta, ezzel hatást gyakorolva a vezetési és irányítási folyamatokra, és a vezetői hatáskörökre is. Előadásom célja bemutatni, hogy az új irányítású struktúrában a szakképző intézmények vezetőinek hatáskörébe milyen döntési, ellenőrzési és véleményezési, javaslattevési hatáskörök tartoznak.

Kulcsszavak: *szakképzés; intézmény-irányítás; intézményvezetői hatáskörök*

Társadalomtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Social Sciences Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Godó Irén

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

Romák önkéntességhez való viszonya

Az önkéntesség a roma szakkollégiumi tagsággal együttjáró kötelezettségvállalásnak minősül. Ennek a kiaknázása sokféle lehetőséget hordoz magában. Példának okáért a roma szakkollégiumok gazdag kapcsolati tőkével rendelkeznek. Az önkéntes munka olyan kapcsolódási pontokat tud jelenteni, amely a későbbi munkaerőpiaci integráció szempontjából is értékesnek bizonyulhat. Az önkéntes munka megválasztása során nem csupán a roma szakkollégiumok és kapcsolataik irányadóak, hanem az egyének érdeklődési köre is. Felfoghatjuk az önkéntes munkát a munkaerőpiaci szocializáció egyik állomásaként, amely többek között magában foglalhatja az alkalmazkodási képességet, akár a csapatban történő együttműködés fejlesztését, illetve az érzékenyítést is (adott munkakör, adott célcsoport stb. iránt). Az önkéntességben a belső motivációs faktor kulcsfontosságú, az adja meg az önkéntes tevékenységben való részvételi hajlandóság főbb hajtóerejét. Az önkéntességre a romákkal kapcsolatos integrációs aspektusból is érdemes tekintenünk.

A közösségi munka kötelessége 2016. január elsejével már a középiskolai oktatásban is megfigyelhető, ugyanis az érettségi megszerzésének feltétele lett (50 óra közösségi tevékenység elvégzése). Ez pedig hatással van a pályaválasztásra is. Előadásomban arra keresem a választ, hogy a roma szakkollégiumok által kínált lehetőség miben más, és hogyan hat az intézményi – egyéni – önkéntes hely viszonyrendszerére. Úgy gondolom, nem elsődlegesen a pályaválasztásra, hanem a felsőoktatásban tanulók esetén inkább a munkahely választására van nagyobb hatással.

Kulcsszavak: *romák; önkéntesség; kapcsolati tőke*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

14.00-16.00

Szekcióvezető: Dr. habil Fábián Gergely
Link: <https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=ma9c2a588d10d556626b79f6557b49d67>

Fazekas Anna
Az ifjúsági részvétel újradefiniálása

Gradwohl Regina
Az idősödés magyarországi diskurzusai és narratívái

Dr. Szarvák Tibor
Korunk alapszava: a társadalmi felzárkózás

Dr. Fekete Sándor
Euroszkepticizmus a szuverenitás nézőpontjából

Sztányi-Szekér Barbara, Dr. Hőgye-Nagy Ágnes,
Dr. habil. Szemán-Nagy Anita
A munka-család konfliktus és az élettél való elégedettség összefüggései dolgozó anyáknál

Dr. Menich Nóra
Sajátos nevelési igényű gyereket nevelő családok helyzete hátrányos helyzetű térségekben – egy pilot kutatás tapasztalatai

Kormányos Klaudia
Empowerment a szociális munkában

Néma Judit-Eszter
A netgenerációk kultúrafogyasztása – A könyvalapú olvasástól a digitális kultúra térnyeréséig

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Fazekas Anna

Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar

Az ifjúsági részvétel újradefiniálása

Az elmúlt évek ifjúsági részvételt érintő kutatási adatai rendre a civil szervezetekhez való tagsági alapú kapcsolódások háttérbe kerülésére hívják fel a figyelmet. A szolgáltatásokhoz, rendezvényi részvételhez kötődő aktivitás vált gyakoribbá. A hagyományos demokratikus részvételi formák, a jelenlegi, állampolgári aktivitáshoz kapcsolódó diskurzus nem foglalkozik az újfajta részvételi terekkel, nem is ismeri el ezeket. A különböző hatásvizsgálatok, elérést célzó feltárások is csupán a már meglévő, célzottan fiataloknak szánt terek használatára fókuszálnak. Ebből következően az újfajta részvételi gyakorlatok tereiben megfogalmazódó gondolatok, igények nem találnak nyitott fülekre. Van részvételhez kapcsolódó ifjúsági vélemény és reflexió, de ezek láthatatlanok maradnak, marginalizálódnak („hang nélküli politika”). A szélesebb leírásra törekvő megközelítés a hagyományos részvételi formák meghaladottságát, a működési korlátok, diszfunkciók feltárását, a kritikai nézőpont érvényesülését helyezi fókuszba. A keretek újrarajzolásával az ifjúság körében tapasztalható fenntartások, bizalmatlanság kérdéskörei is előtérbe kerülnek. Ez az értelmezési környezet jelentősen számol a politikai szocializáció eltérő fokaival, a hozzáérés egyenlőtlenségeivel, az aktivitás korlátaival, a kontroll jelenlétének kihívásaival is. Mivel a demokratikus részvételt nem csupán a civil szervezeti tagság meglétével vagy annak hiányával írja le. Éppen ellenkezőleg: a félnyilvános terekben megjelenő dinamikák, az egyéni választásokban megjelenő mikroszintű aktivitás (pl. termékbojkott), a kritikai-konfrontatív kapcsolódások legitimitását ismeri el.

Kulcsszavak: *ifjúság; civil szervezetek; állampolgári aktivitás*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Gradwohl Regina
ELTE-TÁTK Szociológia Doktori Iskola

Az idősödés magyarországi diskurzusai és narratívái

A mesterszakos szakdolgozatomhoz készített kutatásban az idősödés magyarországi diskurzusainak és narratíváinak feltérképezésére tettem kísérletet, az előadásban az eddigi eredményeimet kívánom prezentálni. Az előadásban a szociológiai, orvostudományi és szociálgerontológiai idősödés-diskurzusok és az öregedés egyéni narratívájának sajátosságai, különbségei és hasonlóságai kerülnek bemutatásra. A kutatáshoz Reiner Keller által megfogalmazott kutatási programot, a tudásszociológiai diskurzuselemzést használtam a tudományos folyóiratok absztraktjaink elemzéséhez, a narratíva bemutatásához pedig narratív interjút készítettem és elemeztem Gabriele Rosenthal módszerit alkalmazva. Az elemzés során külső és belső kódok segítettek értelmezni, hogy milyen diszkurzív események hozzák létre magát a diskurzust, kik azok a szereplők, akik a diskurzust alakítják, illetve milyen intézményi infrastruktúra és megoldáspróbák merülnek fel az egyes problematizációk kapcsán. Az egyéni narratíva elemzése során az egyéni és társadalmi viszonyainak bemutatása mellett az is láthatóvá vált, hogy a narratívában melyik dimenziók (biológiai, fizikai, pszichológiai, társadalmi vagy populációs) kerülnek inkább előtérbe a diskurzusokéhoz képest: míg a diskurzusokban a társadalmi és pszichológiai idősödésdimenziók voltak felülreprezentálva, az egyéni narratívában a fizikai (tehát a kinézethez kapcsolódó) vált a legfontosabbá. A kutatás során kihívást jelentett a diskurzus és az egyéni narratíva kapcsolatának bemutatása, feltételezésem szerint azonban a két módszer együttes használata egy teljesebb képet ad az öregedés elbeszélésmódjáról.

Kulcsszavak: *idősödés; öregedés; narratív interjú; diskurzuselemzés; tudásszociológia*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Dr. Szarvák Tibor
DE BTK Szociológiai és Szociálpolitikai Tanszék

Korunk alapszava: a társadalmi felzárkózás Modernizációs megközelítések a Kárpát – medence országairól

Szűcs Jenő Vázlat Európa 3 történeti régiójáról című munkájának egyik fő üzenete, hogy a felzárkózás a „köztes Európa” országaiban, közösségeiben olyan kulcskifejezés, amely a történelmi korszakokban különböző értelmet nyer és eltérő lendülettel és hatásokkal fejt ki érvényességét. Szűkebb-tágabb pátriánkra a Kárpát-medencére különösen érvényes.

A felzárkózás tehát egy dinamikus – produktív és bizonyos szempontból eredményorientált fogalom. Jelen előadás egy közeljövőben megjelenő kötet tematikai ismertetésével a sérülékeny térségekkel és társadalmi közösségekkel (így a roma közösségekkel) foglalkozik. Azokat a kérdéseket érinti, amelyek a társadalmi – területi egyenlőtlenségek klasszikus megközelítéseit jelentik. De a kötet tematikája egyfajta társadalmi controlling, pillanatkép is arról a modernizációs törekvésről, amely a területi – társadalmi kiegyenlítés folyamatát jellemezte az elmúlt évtizedben.

Kulcsszavak: *felzárkózás; modernizáció; Kárpát-medence*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Dr. Fekete Sándor
Miskolci Egyetem BTK ATTI

Euroszkepticizmus a szuverenitás nézőpontjából

A szuverenitás kérdése az államok kialakulásához köthető, és sokáig annak legfőbb kritériumaként is kezelték. A globalizációs trendek kiszélesedésével azonban felmerült a szuverenitás problémája is: mennyire lehet önálló egy állam gazdasága, amikor bevételeinek fő részét multinacionális cégek adják; mennyiben alakíthatja szabadon saját politikáját, amikor nemzetközi szervezetek tagjaként szuverenitása egy részéről lemondott bizonyos előnyök javára; nem beszélve arról, hogy a civil szféra érdekérvényesítő képessége is átlépte az államhatárokat. Ebben a helyzetben valóban kérdéses, hogy létezik-e még szuverenitás, és ha igen, mennyiben képes befolyásolni az adott állam cselekvéseit. Különösen érdekessé válik ez akkor, amikor egy gazdasági válság következményeként egy tagállam vonja kétségbe a nemzetközi szervezetek hatékonyságát, és ennek rovására saját szuverenitását kívánja erősíteni. Előadásom célja, hogy az euroszkeptikus álláspontot egy fogalmi félreértésen keresztül vezesse be, illetve megpróbálja felvázolni, hogy az Unióval kapcsolatos ellenvetések mennyire tekinthetők jogosnak a szuverenitás kérdésének szempontjából. Ennek vizsgálatára elsősorban a magyarországi példákat használom fel, míg az Unió melletti álláspontot főleg a nemzetközi irodalommal igyekszem majd alátámasztani. Alaphipotézisem, hogy az Unióval kapcsolatos ellenérzések növekedése napjainkban főként abból fakad, hogy az egyes társadalmi csoportok és intézmények, úgymint az állam, a civil szféra és az egyének, a szuverenitás fogalmának különböző dimenzióin keresztül értelmezik az uniós politikát, ez pedig jelentősen torzítja az uniós intézmények által kommunikált információkat.

Kulcsszavak: *euroszkepticizmus; szuverenitás; Európai Unió*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

1: Sztányi-Szekér Barbara
2: Dr. Hógye-Nagy Ágnes,
2: Dr. habil Szemán-Nagy Anita

1: Nyíregyházi Egyetem Alkalmazott Humántudományok Intézete
Pszichológia és Kisgyermeknevelő Intézeti Tanszék
2: Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézet

A munka-család konfliktus és az étellel való elégedettség összefüggései dolgozó anyáknál

Háttér és célkitűzés: A munka és a család területének összehangolása különösen nehéz feladat, hiszen a mindkét oldalról együttesen érkező elvárások nagy nyomást helyeznek az egyénekre (Makra et. al., 2012). A meghatározó társadalmi és gazdasági változások következtében, jelentős növekedés tapasztalható a nők foglalkoztatási arányát tekintve, mely folyamatot azonban a családon belüli munkamegosztás nem feltétlenül követ. Ebből következően, a mai dolgozó, gyermekes nőkre sok esetben kettős teher hárul (Pongrácz & Murinkó, 2009). Feltételezésünk szerint azok, akik nagyobb mértékű munkából-, valamint családból származó konfliktusról számolnak be, kevésbé elégedettek életükkel. Ellenben, a munkával való elégedettség és a családba való bevonódás elősegíti az étellel való elégedettség növekedését. Módszer: A kutatási személyek többsége kérdőívünket online felületen érte el, de papír alapú kitöltők is szerepelnek a mintában. A vizsgálatban összesen 231 gyermeket/gyermeket nevelő, jelenleg is dolgozó nő vett részt. Eredmények: Az eredmények is alátámasztották, hogy a munka-család-, valamint a család-munka konfliktus is negatív összefüggést mutat az étellel való elégedettséggel. Továbbá, a munkával való elégedettség és a családba való bevonódás, illetve az étellel való elégedettség között a vártnak megfelelően pozitív irányú kapcsolat volt. Következtetések: A korábbi eredmények és a nagymértékű változások tükrében, nem meglepő, hogy a munkahelyről-, és a családból eredeztethető konfliktusok csökkentik a gyermekes, dolgozó nők étellel való elégedettségének szintjét. A családi támogatás és bevonódás, valamint az optimális munkahely, nagymértékben hozzájárulnak az étellel való elégedettséghez.

Kulcsszavak: *étellel való elégedettség; munka-család és család-munka konfliktus; munkába- és családba való bevonódás; munkával való elégedettség; gyermekes, dolgozó nők*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Dr. Menich Nóra

Társadalomtudományi Kutatóközpont Gyerekesély-kutató Csoport

Sajátos nevelési igényű gyereket nevelő családok helyzete hátrányos helyzetű térségekben – egy pilot kutatás tapasztalatai

A fogyatékossgal élő gyerekeké különösen sérülékeny társadalmi csoport. Körükben magas a szegénység kockázata, gyakori az iskolaelhagyás, korlátozottan férnek hozzá szolgáltatásokhoz.

A fogyatékos gyerek jelenléte a háztartásban összefügg a családtagok életminőségével: hatással van a szülők nemi szerepeire, időbeosztására, egészségére, nő a válás és csökken a további gyerekvállalás valószínűsége.

A KSH adatai szerint kb. 35000 fogyatékos gyerek él Magyarországon, de feltételezhetjük, hogy létszámuk ennél magasabb. Ez részben valószínűleg annak is köszönhető, hogy a fogyatékossgot gyakran akkor azonosítják, amikor a gyerek óvodába, iskolába kerül. A magyar közoktatási rendszerben használt sajátos nevelési igény (SNI) magába foglalja a fogyatékossgal élő gyerekeken túl a tanulási-, figyelem-, és magatartásszabályozási zavarban érintetteket is. Az SNI gyerekek aránya folyamatosan nő, ez a 2021/2022-es tanévben 100286 tanulót jelent.

Az előadás egy, a Társadalomtudományi Kutatóközpont Gyerekesély-kutató Csoportjában zajló kutatás első eredményeiről számol be. A kutatással hátrányos helyzetű térségekben élő, SNI-s gyereket nevelő családok életkörülményeit és szolgáltatásokhoz való hozzáférését vizsgáljuk. Az első hullámban 12 családi interjú készült, amelyeket szakértői interjúk egészítettek ki.

Az érintett gyerekek szükségletei heterogének, függenek az akadályozottságuk típusától, illetve a családi jellegzetességektől is. A családoknak kritikus szerepük van a gyerekek támogatásában és az érdekképviseletben, ennek ellenére gyakran információ-, és tudáshiánnyal, emberi és pénzübeli erőforrások hiányával néznek szembe, ami hosszabb távon a családi jóllét szintjének (további) csökkenéséhez vezethet.

Kulcsszavak: *fogyatékossgal élő gyerekek; sajátos nevelési igényű gyerekek; SNI-s gyereket nevelő családok helyzete*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Kormányos Klaudia

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

Empowerment a szociális munkában

Ha elfogadjuk Lakatos Kinga állítását, miszerint a "szociális munka célja, hogy ne legyen szükség szociális munkára", akkor lényeges kérdés, hogy hogyan érhetjük ezt el. Mi minden segíti ezt elő, milyen képességekre van szükség a segítő és milyen hozzáállásra a kliens részéről, milyen tényezők, nehézségek gátolják, vagy korlátozzák ezt a folyamatot, és egyáltalán, mi ez a folyamat, hogyan érhető ez el? Előadásom fókuszában azon gyakorlati tevékenység bemutatása áll, amely a szegénység és nyomor kérdésein túl a "társadalmi tagság" igényelte szükségletek kielégítését, társas kapcsolatok kialakítását, az önbizalom, önértékelés, önmegvalósítás, kitartás, motiváltság, saját helyzettel való elégedetlenség és tenni akarás növelését tűzi ki célul. Ezen gyakorlati tevékenység az "empowerment" a szociális munkában. Céloom, e magyarrá oly nehezen lefordítható fogalom bemutatása, meghatározása és nem utolsó sorban a szociális munka központi céljaként megjelölt „társadalmi változások generálása” és a "képesítő szociális esetszolgálat" közötti összefüggés feltárása. Napjainkban az empowerment egyre gyakrabban használatos fogalom az élet szinte minden területén, ami annak a veszélyét rejti, hogy homályos fogalom válik. Ezért tartom fontosnak a fogalom tisztázását.

Kulcsszavak: *szociális munka; empowerment; társadalmi tagság; megerősítés*

Társadalomtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section IV.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Néma Judit-Eszter

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola
Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program

A netgenerációk kultúrafogyasztása – A könyvalapú olvasástól a digitális kultúra térnyeréséig

Jelen tanulmányban a digitalizációs kontextusban végbemenő kultúrafogyasztási változások, új IKT-eszközök tömkelege közti kihívások nézőpontjából közelíttek az olvasóvá nevelés kihívásaira. Céлом a generációkutatások tükrében elméleti keretben ábrázolni a válságba kerülő olvasás helyzetét, lehetséges irányait a globálisan érvényesülő digitalizációs kontextusban, hogy választ találjak arra a kérdésre, miszerint válságban vagy csupán váltásban van az olvasás gyakorlata a netgenerációs ifjúság igénye mentén?

Amikor a szülői Y generáció, majd a gyermeki Z és Alfa generációk közti változást, összefüggéseket kísérlem meg feltárni a megváltozott infokommunikációs-technikai kontextus mentén, arra keresem a választ, mennyiben változott meg az olvasás, a kultúrafogyasztás ársíja, pozicionálása a generációk és korok változásai során.

Kulcsszavak: *digitalizáció; olvasás válsága; generációkutatás; netgenerációs ifjúság*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

14.00-16.00

Szekcióvezető: Dr. Tóth Anikó Panna

Link: <https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.phpMTID=med933c4da84d2299c9b536b50da04365>

Néma Judit-Eszter

A meseolvasás funkciójáról alkotott szülői attitűdvizsgálat vonzatai erdélyi rurális miliőben

Juhászné Fazekas Zsuzsanna
A szociális munka professziója

Vámosiné Balla Petra
A munkaerőpiac alakulása Magyarországon 2022-ben

Béres Tamás
Fenntarthatóság és környezettudatosság a hazai egyetemeken

Stumpf-Tamás Ivett
Bentlakásos idősgondozó intézmények társadalmi szerepe

Szecskó János
Iskolai szociális munka az Egyesült Királyságban

Sütő Attila
A pedagógiai inspiráció analízise

Vályogos Krisztina
Egyházi fenntartású szakképző iskolai tanulók szakmaválasztási motivációi

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Néma Judit-Eszter

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

A meseolvasás funkciójáról alkotott szülői attitűdvizsgálat vonzatai erdélyi rurális miliőben

Az olvasóvá nevelés kapcsán végzett kutatások alátámasztják, jelentős szerepe van a szülőnek a gyerek olvasóvá nevelésében, továbbá az olvasási kompetencia által az iskolai életben kifejtett hatékonyságában, jövőbeli sikerének alakításában egyaránt. Ugyanakkor az olvasás funkciójának megítélése különösképpen aktuális probléma napjaink digitalizációs kihívásaival szemben.

Jelen konferenciaelőadás elsősorban a családi literációs környezet (home literacy environment - HLE) szakirodalmának elméleti keretrendszerét célozza meg bemutatni, melyet az előadás második részében saját félstrukturált interjúk kutatásom eredményeinek ismertetése követ.

A bemutatás alapjául szolgáló vizsgálat egy 2022-ben végzett olvasásszociológiai kutatás, melynek célcsoportját 10 diplomás parajdi kisgyermekes anya képezte, számot adva a családi literációs attitűdök, szülői olvasói vélemények (parental reading beliefs - PRB), a meseolvasás fontosságának helyzetképéről a rurális lehetőségek kulturális kontextusában.

Kulcsszavak: *családi literáció; családi literációs környezet; szülői olvasói meggyőződések, diplomás anyák a ruralitásban, meseolvasás funkciói*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Juhászné Fazekas Zsuzsanna

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Szociológia és
Társadalompolitika Doktori Program

A szociális munka professziója

A szociális munka szakmatörténetében hosszúra nyúlt az a folyamat, amíg a szociális munka a professziók között foglalhatott helyet. A szociális munka, mint szakma és tudományág számos funkcióval bír, amelyek elősegítik a társadalmi változásokat. Megkérdőjelezhetetlen szerepe van a társadalmi jóllét előmozdításával kapcsolatos tevékenységekben. A terepen dolgozó szociális munkások azonban azt tapasztalják, hogy a gyakorlati munkában a deprofesszionalitás, a professzió gyengítése jelenik meg szemben a professzionális szociális munkával. A szakma leértékelődése, a professzió erodálódása, a szakemberek presztízsének csökkenése tipikusan deprofesszionalizációs jelenség. Előadásomban a szociális munka professzióját a professzió diskurzusok kontextusában próbálom értelmezni, kiemelve a professziók funkcionalista megközelítését; továbbá megjelenítve azokat a deprofesszionalizálódásra utaló elemeket, amelyek jellemzőek a kutatásom fókuszában álló család-és gyermekjóléti alapellátás színterén.

Kulcsszavak: *szociális munka; professzió; professzió-irányzatok; a professziók funkciói; deprofesszionalizáció*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Vámosiné Balla Petra

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

A munkaerőpiac alakulása Magyarországon 2022-ben

A munkaerő-piaci számok általában fontosabb mutatói a gazdasági fejlődésnek, mint a GDP növekedést mutató értékei, mivel a gazdaság munkahelyteremtés nélkül is növekedhet. Ez Magyarország esetében nem releváns, hiszen a nyilvántartott álláskereső létszáma 4,8%-kal, 238 ezer főre csökkent 2022 szeptemberére az egy évvel korábbi adathoz képest (KSH), mely meghaladja az EU átlagot. Az ukrán-orosz háború, a nemrég lecsengett koronavírus (2019) járvány okozta gazdasági változások elkerülhetetlenül átformálták és átformálják a magyar munkaerőpiacot is. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy milyen alakuláson megy át a hazai munkaerőpiac és hogyan változik a munkanélküliség. A beáramló ukrán munkaerő segítséget nyújthat a munkaerőhiányban szenvedő ágazatoknak, míg a digitalizáció és a hibrid munkavégzés térhódítása továbbra is zajlik. A koronavírus hatására jellemzőbbé vált a fluktuáció és felgyorsultak a toborzási folyamatok, míg a munkavállalók rugalmasabbá váltak. Egyre jelentősebbé válnak a technológiai kompetenciák, valamint előtérbe kerül az átképzés fontossága, mivel több álláshely jön létre, mint amennyit a strukturálisan rendelkezésre álló munkaerőből be lehetne tölteni. Tanulmányomban az elmúlt évben hazánkban jellemző folyamatokat kívánom bemutatni.

Kulcsszavak: *munkaerőpiac; munkanélküliség; foglalkoztatottság; háború; covid-19*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Béres Tamás

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola
Neveléstudományi Doktori Program

Fenntarthatóság és környezettudatosság a hazai egyetemeken

Az egyetemeknek központi szerepük van a fenntartható jövő felé vezető társadalmi átmenetben. A jövő értelmiségét adó egyetemistáknak fel kell készülniük a globális kihívásokra, továbbá ismeretekkel és megfelelő eszköztárral kell rendelkezzenek e problémák kezeléséhez is. A környezettudatossággal, fenntarthatósággal és globális problémákkal kapcsolatos attitűdök és ismeretek kialakítása azonban a legtöbb felsőoktatási intézményben még nem valósul meg a hallgatók széles körében. Az egyetemi képzések között a pedagógusképzés egyrészt kiemelkedő fontosságú a pozitív társadalmi átalakulások szempontjából, másrészt e képzési területen kezdődött el elsők között a nevelés fenntarthatósággal és globális felelősségvállalással kapcsolatos aspektusainak térnyerése.

Vizsgálatunk célja, hogy interjúkutatási módszerekkel feltárjuk, hogy jelenleg milyen formában és milyen mélységig van jelen a magyar pedagógusképzés (és a bekapcsolódó nemzetközi) felsőoktatási intézményeinek szakmai munkájában a fenntarthatóságra nevelés és a globális felelősségvállalásra nevelés, illetve a pedagógushallgatóknak ugyanerre a tevékenységre való felkészítése. Milyen szerepet vállalnak ebben a munkában az egyetemi szakemberek, oktatók? Milyen intézményen belüli munkafolyamatokat, kezdeményezéseket találhatunk? Milyen hangsúllyal jelennek meg a kapcsolódó témák az egyes pedagógusképzések (pl. óvodapedagógus, tanító, tanár) tantárgyi struktúrájában? Milyen társadalmi, gazdasági, szociológiai hatásai vannak a globális felelősségvállalás erősítésének a felsőoktatásban? Hogyan hatnak egymásra az alulról jövő és a felülről jövő kezdeményezések?

Kulcsszavak: *egyetemi hallgatók; fenntarthatóság; környezettudatosság; környezeti attitűd; fenntarthatósági ismeretek*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Stumpf-Tamás Ivett
Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Bentlakásos idősgondozó intézmények társadalmi szerepe

2000 és 2020 között jelentősen megnövekedett az idős népesség aránya, melynek szociális, munkaerőpiaci, és egészségüggyel kapcsolatos következményei is lehetnek. Az oka az lehet, hogy a baby-boom nemzedék nyugdíjba vonulásával felborult az egyensúly a generációk/nemzedékek között. Napjainkban egyre több az idősödő korosztályhoz tartozó egyén, amely hatással van az egészségügyre, a munkaerőpiacra, a szociális és védelmi rendszerre. Az egyik meghatározó szegmens szociális területen a bentlakásos időotthonban történő elhelyezés. Az idősök növekedő száma, illetve az egyre növekvő igény szükségessé tette, hogy minél több bentlakásos intézmény létesüljön hazánkban, melyeknek egy része állami, de egyházi és alapítványi fenntartásúak is megtalálhatóak. Az EU általi pályázatok több kisebb településen is lehetővé tették az önkormányzatoknak az intézmények létesítését, ez által segítve az idősebb korosztály intézményi elhelyezését. A kutatásom célkitűzése feltárni az időotthonok létesítésének következményeit és hatásait négy vizsgált területen (egészségügy, szociális és védelmi rendszer, illetve munkaerőpiac) az Észak-Alföldi régióban.

Kulcsszavak: bentlakásos idősgondozó intézmény; társadalmi szerep; idősök; idősödés

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Szecskó János
DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja

Iskolai szociális munka az Egyesült Királyságban

Az iskolai szociális munka egy egyre növekvő feladatellátás az egész világon, jelenleg több mint ötven országban működik szociális munkavégzés az iskolákban. Az előadás a Nagy-Britanniában működő iskolai szociális munkát kívánja bemutatni. A kutatás célja a szigetországban végzett tevékenység részletesebb, pontosabb megismerése. A kutatási kérdések rávilágítanak a brit iskolai szociális munka működésének körülményeire, a szociális munkás együttműködésére az oktatási intézménnyel és az ott végzett tevékenységekre. A kérdésekre adott válaszok alapján bemutatom a szociális munkások iskolai jelenlétét, milyen kapcsolatban állnak az ellátandó célcsoporttal, milyen nehézségekkel küzdenek meg munkájuk során és milyen fejlődési lehetőséget látnak a jövőre nézve. A kutatás módszereként félig strukturált interjúkat készítettünk iskolákkal szoros kapcsolatban álló szociális munkásokkal és kifejezetten iskolai szociális munkásokkal. Az oktatási intézményekben megszervezett mentálhigiénés-teamek működtetése nem csak a gyermekek védelmét szolgálja, hanem egy ilyen szakmai csapat létrehozása és koordinálása az iskolai szociális munkás elfogadottságát és befolyását is növelheti az intézményben.

Kulcsszavak: *iskolai szociális munka; gyermekvédelem; szolgáltatások*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Sütő Attila

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

A pedagógiai inspiráció analízise

A konferencia keretén belül, mint az EKKE-NTDI I. éves PhD-hallgatója szeretném bemutatni a kutatási témám jelentőségét és társadalmi hasznosulását.

Számos tanulmány szerint a versenyképesség, illetve a tudásalapú társadalmak fenntarthatóságában betöltött szerepe következtében hazai és nemzetközi szinten egyaránt az oktatás felértékelődése tapasztalható, s a pedagógusok egyre inkább az érdeklődés középpontjába kerülnek: Az OECD által 2009-ben végzett kutatás alapján az oktatási rendszerek sikerességének egyik kulcsa a pedagógus.

Teachers matter (2005) és a TALIS (2009) a tanári szakmát komplex hivatásként értelmezve igyekeztek feltárni a pedagógusok pályára vonzásának és megtartásának lehetőségeit, valamint szakmai fejlődésük biztosításának feltételeit, megállapították, hogy a pályán való megtartást célzó motivációs bázis kialakítása az oktatási rendszer eredményességének lényeges biztosítója.

A pedagógus pályával kapcsolatos motivációkat a Factors Influencing Teaching Choice Scale – FIT-Choice Scale (Richardson és Watt, 2006) kérdőívvel mérném. A skála kidolgozása eredetileg ausztrál vizsgálati mintán történt, de több európai országban is alkalmazták (pl. Berger és D'Ascoli, 2012, Kilinc, Watt és Richardson, 2012, Watt és Richardson, 2012, Watt és mtsai, 2012). A mérőeszköz pszichometriai sajátosságait (reliabilitás, validitás) a kutatók módszeresen ellenőrizték (Watt és Richardson, 2007). A mérőeszközt magyarországi mintán korábban már alkalmazták.

A vizsgálat célpopulációját a magyarországi közoktatási intézmények, illetve az intézményekben fő munkaviszony keretében, pedagógus munkakörben alkalmazott pedagógusok képeznék, nagy hangsúlyt fektetve az egyes szereplők kiemelésére:

1. A tanárképzésben részt vevő végzős egyetemi hallgatók (V. évfolyam) képeznék a tanárjelölt célcsoportot (akiknek még nincs pedagógus munkaviszonyból származó szakmai tapasztalatuk)
2. Pedagógus végzettséggel rendelkező és oktatási intézményben tanító gyakornok pedagógusok (0-2 év szakmai múlt, és még nem minősült Ped. I. kategóriában) képeznék a kezdő tanárok célcsoportot.
3. A tapasztalt (legalább 10 éves szakmai múlttal rendelkező) pedagógusok képeznék a mentor/vezetőtanárok célcsoportot.

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Doktori munkám során egy nagyobb, a pedagóguspálya különböző elemeit és állomásait megjelenítő komplex kutatást szeretnék elvégezni, a fentebb említett célcsoportok pályamotivációinak, lelki egészségének, és az ezeket meghatározó, a pedagógusok pályán maradását segítő külső- és belső tényezőknek (mentális egészség, szakmai tapasztalatok, pedagógus szereppel kapcsolatos vélekedések és gyakorlatok stb.) feltárására fókuszálva. Vizsgálataim során a pályamotivációk struktúrájának leírásán, nemzetközi kontextusban való értelmezésén túl az annak háttérében álló individuális és intézményi környezetet megjelenítő mintázódások azonosítására tennék kísérletet.

A skálán vizsgálni kívánt motivációs dimenziók többsége fontos szerepet játszhat a ma is a pedagóguspályán lévő, gyakorló pedagógusok pályaválasztásában, azaz a mérőeszközzel olyan motivációs dimenziókat sikerülne azonosítani, melyek nagy fontosságot kapnak a pedagógusok pályaválasztása során.

A kezdő tanárok és tanárjelöltek pályamotivációinak vizsgálata és a pedagóguspálya megítélése az életpályamodell elemeivel összefüggésben lehetősége teremtene a vizsgált populáció pályamotivációjának és lelki egészségének kvantitatív vizsgálatára irányuló kutatások elkészítésére.

A motivációk mintázódásának vizsgálata alapján a kutatás a pedagógusok egyéni tulajdonságaival szemben az intézmények belső világával, az intézményi támogató rendszerekkel, a tantestületben uralkodó légkörrel, bizalmi viszonyokkal kapcsolatos tényezők fontosságára is felhívna a figyelmet.

Munkám és kutatásom gyakorlati alkalmazása, jövőbeni hasznosulása is ezekben rejlene, hiszen a kezdő pedagóguskutatások eredményei alapján jól körvonalazható következtetések fogalmazhatók meg a pedagógusképzés, a továbbképzés, a kutatás és természetesen a gyakorlat számára. Szükséges volna tehát többet tudnunk a pedagógiai előítéletek keletkezéséről, alakulásáról és alakíthatóságáról. Kutatás tárgyává kell tenni a pedagógus beilleszkedésének konstrukcióját.

Kulcsszavak: *pedagóguskutatás; pályamotiváció; FIT Choice Scale; burn-out*

Társadalomtudományi szekció V.
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Social Sciences Section V.
Language: Hungarian
Form of participation: online

Vályogos Krisztina

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program

Egyházi fenntartású szakképző iskolai tanulók szakmaválasztási motivációi

Abban tudományos konszenzus van, hogy az egyházi fenntartású közép fokú oktatási intézmények a magasabb társadalmi státusú szülők által támasztott elvárásoknak felelnek meg és a speciális többlettel vonzóak a felsőoktatási aspirációkkal bíró családok számára. Ugyanakkor a szakképzés terén, elsősorban a hátrányos helyzetű településeken missziós tevékenységként felkarolják a kedvezőtlen családi környezetből érkező tanulókat (Tomka, 2007; Pusztai, 2014). Kutatásunk célja, hogy jobban megismerjük az egyházi fenntartású szakképző intézményt választó tanulók rekrutációját valamint intézmény- és szakmaválasztási motivációit. A tanulói kérdőívek felvétele folyamatosan zajlik, célunk az észak-alföldi régió felekezeti fenntartású szakképzési intézményeiben tanuló diákok megismerése. Az első adatfelvétel 2022. novemberében történt, mely során debreceni egyházi fenntartású szakképző iskolai képzést is folytató intézmény 11. évfolyamos tanulóit kérdeztük meg. Az intézményből 87 kitöltés érkezett, mely az intézmény tanulói létszámának 10%-a. A minta 44 szakképző iskolai és 43 technikumi 11. évfolyamos diák válaszait tartalmazza, a 3 évfolyamos képzés esetében 23 fiú és 21 lány töltötte ki. A válaszok elemzéséből az látható, hogy az intézményválasztás során a technikumban tanulók számára fontosabb volt, a lakóhely közelsége, valamint, hogy barát vagy ismerős is ide járt, mint a szakképző iskolai tanulók számára. Szakmaválasztás során nem találtunk lényeges eltérést a választott szakma érdekes és vonzó volta, valamint a későbbi magasabb kereseti lehetőségek megítélésének fontosságában. Ugyanakkor a szakképző iskolai tanulók nagyobb arányban ítélték meg úgy, hogy tanult szakmájukban szeretnének elhelyezkedni. A szakmaválasztás során a technikumi tanulókat nagyobb mértékben ösztönözte a szülő, testvér vagy ismerős szakmája, mint a szakképzősöket. Mindez egybeesik korábbi kutatási eredményeinkkel, mely során szakképzésben oktatókat kérdeztünk meg, miszerint az intézmény és a szakma választásakor a technikumi tanulókra nagyobb arányban lehet jellemző a kényszerhelyettesítés. Kutatásunk során azon közép fokú képzéstípusra helyeztük a hangsúlyt, mely, korábbi kutatásokra alapozva, a legalacsonyabb társadalmi státusú családok gyermekei számára nyújtja/nyújthatja a társadalmi mobilizáció lehetőségét.

Kulcsszavak: *szakmaválasztási motiváció; iskolaválasztási motiváció; szakképző iskola; felekezeti fenntartású intézmény*

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

12.00-14.00

Szekcióvezető: Ujváriné Dr. habil Siket Adrienn
Helyszín: A 323

Törő Viktória, Dr.Kósa Zsigmond, Dr.Takács Péter, Radó Sándorné,
Szelesné Dr. Árokszállási Andrea, Dr. Sárvány Attila
A cukorbeteg-ellátás minőségének regionális szintű vizsgálata a beteg szempontjából Magyarországon

Major Gyöngyi, Gebriné Dr. Éles Krisztina, Dr. Rákóczi Ildikó
A mozgásszervi betegségek vizsgálata az egészségügyi dolgozók körében

Ratku Balázs, dr. Lőrincz Hajnalka, Barth Anita, Zelei Attila, dr. Somodi Sándor
Az afamin, mint potenciális biomarker az elhízott betegek és a 2-es típusú cukorbetegség gondozásában

Rácz Alexandra, Bene Ágnes
Mentális zavarokkal szembeni hallgatói attitűdök feltárása a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Karán

Ujváriné Dr. habil Siket Adrienn, Sebők-Nitkovszki Zsanett , Radó Sándorné , Törő Viktória , Béres Henrietta , Dr. Soós Zoltán , Dr. Bojti István, Dr. Horváth Brigitta
Kiterjesztett hatáskörű ápoló közösségi szakápoló specializáció képzésfejlesztési kérdései, elméleti, gyakorlati aspektusok, jövőkép

Szólláthné Dr. Sebestyén Zita
A koleszterin szerepe a SARS-CoV2 megbetegedésben

Molnár Csenge, Barabás Ágota, Jávorné Dr. Erdei Renáta,
Dr. Moravcsikné Kornyecké Ágota
A csecsemőkorúak körében végzett területi védőnői szűrővizsgálatok eredményei Magyarországon

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

1:Törő Viktória
2:Dr.Kósa Zsigmond
3:Dr.Takács Péter
1:Dr. Radó Sándorné
4:Szelesné Dr. Árokszálási Andrea
5:Dr. Sárvány Attila

1:Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Ápolási és Szülésznői Tanszék,
Nyíregyháza
2:Szent Damján Görögkatolikus Kórház, Kisvárd
3:Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Egészségügyi Informatikai
Tanszék, Nyíregyháza
4:Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Sürgősségi és Oxiológiai
Tanszék, Nyíregyháza
5:Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Integratív Egészségtudományi
Tanszék, Nyíregyháza

A cukorbeteg-ellátás minőségének regionális szintű vizsgálata a beteg szempontjából Magyarországon

Magyarországon a lakosság egészségi állapota igen kedvezőtlen. Hasonlóan az Európai Unió más tagországaihoz, a legnagyobb kihívást a krónikus betegek ellátása jelenti. A cukorbetegség az egyik leggyakoribb krónikus betegség, melynek prevalenciája Magyarországon 14%. Vizsgálatunk célja a diagnosztizált 2-es típusú cukorbetegség egészségügyi ellátásának minőségvizsgálata regionális szinten Magyarországon a betegek értékelése alapján. A 2018-ban végzett országos keresztmetszeti vizsgálatba 7 régió 20 háziiorvosi praxisából 684 2-es típusú cukorbeteg került beválasztásra. A felmérést egy, az Egyesült Államokban kifejlesztett, az ellátás minőségének felmérésére használt önkitöltős kérdőív (Krónikus Betegségek Ellátásának Beteg Értékelése - PACIC) segítségével végeztük. A megkérdezettek átlagéletkora 63 év, 51,6%-uk nő. A válaszadók 88,86%-nak cukorbetegsége mellett volt más diagnosztizált krónikus betegsége is. A legnagyobb prevalenciájú betegségek a magas vérnyomás (74,71 %) és az ízületi gyulladás (36,11 %) voltak. Az ellátással a legkevesbé elégedettek a Közép-magyarországi válaszadók (PACIC átlag: 2,85), míg a legelégedettebbek a Nyugat-Dunántúlon élő cukorbeteg voltak (3,75). A betegek összességében ellátásuk minőségét közepesre (3,24) értékelték. A legmagasabb PACIC átlaggal a betegek az ellátási rendszert (3,53) értékelték, míg a legalacsonyabb pontszámot a személyre szabottság (2,99) témakörben feltett kérdések kapták.

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Magyarországon a cukorbetegség ellátásával kapcsolatban elég jelentős területi eltérések mutatkoznak. További kutatás szükséges a háttértényezők pontos feltárására és ezek mentén a cukorbetegség ellátásának javítására.

Kulcsszavak: *cukorbetegség; alapellátás; PACIC; minőségvizsgálat*

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Major Gyöngyi
Gebriné Dr. Éles Krisztina
Dr. Rákóczi Ildikó

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar
Ápolási és Szülésznői Tanszék

A mozgásszervi betegségek vizsgálata az egészségügyi dolgozók körében

Bevezetés: Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) jelentése szerint a mozgásszervi megbetegedések a mindennapi étellel és a keresőtevékenységgel összefüggő fogyatékoság és korlátok leggyakoribb okai. A mozgásszervi megbetegedések felelősek a hiányzások és az átmeneti vagy tartós rokkantság magas arányáért, ami negatív következményekkel jár az egészségügyi szolgáltatások minőségére nézve. Felismerték, hogy a fájdalom, a mozgásszervi megbetegedések fő tünete, többtényezős eredetű, és az egészségügyi dolgozók körében elterjedt. Felvetődik a kérdés, hogy vajon kellően ismerjük-e a mozgásszervi betegségek etiológiájában azokat a pszichoszociális faktorokat, amely összefüggést mutatnak a betegség kialakulásával. A kutatás célkitűzései közé tartozik választ kapni, milyen alternatívák kialakításával javíthatnánk a szakemberek egészségi állapotán, amelyek összefüggést mutatnak hosszútávon a mozgásszervi megbetegedések miatti rokkantsággal és krónikus fájdalommal.

Módszer: Keresztmetszeti vizsgálat a standardizált holland izom-csontrendszeri (DMQ) és Nordic Musculoskeletal (NMQ) kérdőív kitöltésével. Az eredmények feldolgozása az SPSS 23.0 szoftver segítségével történik. Leíró statisztikai eljárások mellett, keresztábra elemzést és Khi négyzet próbát végzünk.

Eredmény: Kutatás során a mozgásszervi betegségek sajátosságait vizsgáljuk hangsúlyosan. Az MSD leggyakoribb helyének azonosításával. A bejelentett MSD szignifikáns kockázati tényezőinek feltárása különböző testhelyzetekben történő munkavégzések során. A betegség miatt a munkahelyről több mint 6 hónapig távollevő egészségügyi szakemberek pszicho szociális tényezőinek feltárásával. **Következtetések:** Az egészségügyi dolgozók mozgásszervi megbetegedéseinek jelentős terhe funkcionális korlátokhoz és a munka hatékonyságának csökkenéséhez, a betegellátás rossz minőségéhez, a munkahelyi hiányzások miatti bevételkieséshez, valamint a mozgásszervi megbetegedések miatti rokkantság kezelésével kapcsolatos kiadások növekedéséhez vezet, és előidézheti a korai nyugdíjazást.

Kulcsszavak: *mozgásszervi betegség; egészségügyi dolgozók; krónikus fájdalom*

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

1, 2, 5: Ratku Balázs
3: dr. Lőrincz Hajnalka
2, 4: Barth Anita
1: Barth Anita
2, 3, 5: dr. Somodi Sándor

1: Debreceni Egyetem ETK, Egészségtudományi Intézet, Sürgősségi és Oxiológiai Tanszék
2: Debreceni Egyetem Egészségtudományok Doktori Iskola
3: Debreceni Egyetem ÁOK, Belgyógyászati Intézet, Anyagcsere Betegségek Tanszék
4: Debreceni Egyetem ETK, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék
5: Debreceni Egyetem ÁOK, Sürgősségi Orvostani Tanszék

Az afamin, mint potenciális biomarker az elhízott betegek és a 2-es típusú cukorbeteg gondozásában

Bevezetés: Az afamin egy ún. hepatokin, amely korábbi vizsgálatok alapján számos egyéb kórkép mellett az obesitas, metabolicus syndroma, valamint a 2-es típusú diabetes esetében is emelkedett szérumszintet mutat. Az elmúlt évek tudományos eredményei alapján az afamin előjelezheti a 2-es típusú diabetes kialakulását. Vizsgálatunk célja volt, hogy meghatározzuk az afamin koncentrációját morbid elhízott nem cukorbeteg, ill. elhízott 2-es típusú cukorbeteg esetében, és tanulmányozzuk az afamin és a szénhidrát-, lipidanyagcsere paraméterei közötti összefüggéseket. Módszerek: vizsgálatunkba 106 fő nem cukorbeteg elhízott egyént (NDO csoport), 62 fő életkor és BMI szerint illesztett elhízott 2-es típusú cukorbeteg (DO csoport) és 49 fő normál BMI-vel rendelkező, egészséges kontrollszemélyt vontunk be. Az afamin koncentrációt ELISA módszerrel, a HDL és LDL-szubfrakciókat gélelektroforézissel (Lipoprint) határoztuk meg. Eredmények: Az afamin koncentrációja a kontrollcsoporthoz viszonyítva az NDO csoportban 32,2%-kal volt magasabb, míg a DO csoportban közel kétszeres emelkedést mutatott ($56 \pm 30,3$, $82,6 \pm 19,7$ és $109,2 \pm 21,4$ $\mu\text{g/mL}$; $p < 0,001$). Pozitív korreláció mutatkozott a glükóz, HbA1C, inzulin szintekkel és a kis HDL szubfrakcióval; míg az átlagos LDL méret, a nagy és a közepes HDL szubfrakció, és az afamin között negatív korrelációt észleltünk. Következtetés: az afamin koncentrációja szoros összefüggést mutat a szénhidrát-, és lipidanyagcsere paraméterekkel. Eredményeink alapján az afamin meghatározása hasznos lehet az elhízott betegek és a 2-es típusú cukorbeteg cardiometabolicus rizikójának a felmérésében és a követésében is.

Kulcsszavak: obesitas; cardiometabolicus rizikó; 2-es típusú diabetes; afamin

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Rácz Alexandra
Bene Ágnes

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Mentális zavarokkal szembeni hallgatói attitűdök feltárása a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Karán

Hazánkban manapság még mindig tabunak számítanak a mentális zavarok és sokszor nem csak a laikusok, de még a segítő szakmában dolgozók/tanulók esetében is felmerülhet a betegcsoport irányában megmutatkozó előítéletesség, ez pedig kihatással lehet a megfelelő ellátásra, hiszen a magánéleten túl, a szakmai életükben az egészségügy és szociális ellátás bármely területén találkozhatnak pszichiátriai betegekkel. A kutatás célja feltárni a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Karának hallgatóinak, a jövő segítő szakembereinek attitűdjeit a mentális zavarokkal élő személyekkel kapcsolatban. A kutatás további célja a nemzetközi és hazai jó gyakorlatok bemutatása, és fejlesztési lehetőségek megfogalmazása a mentális zavarokkal élő személyekkel kapcsolatos attitűdök formálásában.

Eredmények: A kérdőívben olyan kérdésekre is választ kaptunk, hogy vajon mit is tartanak a hallgatók mentális betegségnek és mennyire is tartják kívülállónak a mentális zavarokkal élő embereket, valamint ha nem empatikusak az ilyen emberekkel szemben, miért nem azok. Az eredmények azt mutatják, hogy a másodéves hallgatók (jelenleg nem tanulnak még pszichiátriai tárgyat) közül sokan nem találkoztak még pszichiátriai beteggel, ezért tartanak a súlyos mentális betegségekkel élő személyektől. Leginkább a skizofrén betegekkel szemben fogalmazták meg félelmeiket. a hazai és a külföldi hallgatók egyaránt. A mentális zavarokkal élő személyekkel kapcsolatban a zavartságot, agresszivitást és a kiszámíthatatlanságot fogalmazták meg, mint olyan jellemzőket, amik hatással vannak a velük szemben kialakított attitűdjeikre. Arra a kérdésre, hogy melyik három betegség jelentené a legnagyobb nehézséget kezelni/ápolni 50% a megkérdezettek közül a skizofréniát választotta, a továbbiakban szintén a hallgatók fele a drogfüggőséget tartotta az egyik legnagyobb nehézségnek, a hallgatók 40%-a még az alkoholizmust találnák megpróbáltatónak kezelni/gondozni. Ezen eredmények összhangban vannak a hasonló területen végzett hazai vizsgálatok eredményeivel.

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Konklúzió: A kérdőívben olyan kérdésekre is választ kaptunk, hogy vajon mit is tartanak a hallgatók mentális betegségnek és mennyire is tartják kívülállónak a mentális zavarokkal élő embereket, valamint ha nem empátikusak az ilyen emberekkel szemben, miért nem azok. Az eredmények azt mutatják, hogy a másodéves hallgatók (jelenleg nem tanulnak még pszichiátriai tárgyat) közül sokan nem találkoztak még pszichiátriai beteggel, ezért tartanak a súlyos mentális betegségekkel élő személyektől. Leginkább a skizofrén betegekkel szemben fogalmazták meg félelmeiket. a hazai és a külföldi hallgatók egyaránt. A mentális zavarokkal élő személyekkel kapcsolatban a zavartságot, agresszivitást és a kiszámíthatatlanságot fogalmazták meg, mint olyan jellemzőket, amik hatással vannak a velük szemben kialakított attitűdjeikre. Arra a kérdésre, hogy melyik három betegség jelentené a legnagyobb nehézséget kezelni/ápolni 50% a megkérdezettek közül a skizofréniát választotta, a továbbiakban szintén a hallgatók fele a drogfüggőséget tartotta az egyik legnagyobb nehézségnek, a hallgatók 40%-a még az alkoholizmust találnák megpróbáltatónak kezelni/gondozni. Ezen eredmények összhangban vannak a hasonló területen végzett hazai vizsgálatok eredményeivel.

Kulcsszavak: *mentális zavar; attitűd; előítélet; professzionális segítők*

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Ujváriné Dr. habil Siket Adrienn
Sebők-Nitkovszki Zsanett
Radó Sándorné
Törő Viktória
Béres Henrietta
Dr. Soós Zoltán
Dr. Bojti István
Dr. Horváth Brigitta

DE Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék

Kiterjesztett hatáskörű ápoló közösségi szakápoló specializáció képzésfejlesztési kérdései, elméleti, gyakorlati aspektusok, jövőkép

Bevezetés: Az előadás célkitűzése a lakosság közeli ellátások szakdolgozókat érintő fejlesztéseinek ismertetése, különös hangsúllyal a kiterjesztett hatáskörű ápoló szerepeire (APN=Advance Practice Nurse) az EFOP-1.8.0-VEKOP-17, „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” projekt B.V.I. szakdolgozói és az alapellátásba bevont diplomás egészségügyi szakemberek képzése alprojekt, a Három generációval az egészségért projekt, az egyetemek négy féléves új mintatantervi programja és egy konkrét klinikai elégedettséget mérő kutatás mentén.

Anyag és módszer: 2017-ben egy új Képzési Kimeneti Követelmény jelent meg (47/2020. (XII. 10.) ITM rendelet, mely a teljes felsőoktatásra innovatívan hatott. Új kompetenciák jelentek meg az MSc egészségügyi szakdolgozók képzésében. A jövőben szükséges e szakemberek új tudásának felhasználása és beillesztése az alapellátás új modelljébe is. Ennek elméleti és gyakorlati aspektusait, irányait mutatja be az előadás. A kutatás a kiterjesztett hatáskörű ápoló új feladatait, szerepét, és betegellátásban elért hatását vizsgálja.

Következtetések: Ahogy a nemzetközi praxisokban is magas a betegelégedettség az APN ellátásoknál, hasonlóan a vizsgált nyíregyházi praxisban is elégedettek a kliensek a házi orvos és a kiterjesztett hatáskörű ápoló egyedi rendelésével, a várakozási idővel és az egy betegre szánt idővel. A betegek többsége elfogadja a kiterjesztett hatáskörű ápoló önállóan végzett ellátását, tanácsadását, úgy gondolják az ápoló részletesen ismeri betegségútjukat, képes betegségük minden állomásán támogatást nyújtani számukra. Közben a házi orvosnak több ideje jut a valóban orvosi segítségre szoruló betegekre. A rendelés megváltozott menete lehetőséget ad több prevenciós tevékenységre és a krónikus beteggondozásra. A megkérdezett orvosok úgy gondolják több feladatot is át tudnának adni a mellettük dolgozó ápolónak, viszont a kiterjesztett hatáskörű ápoló nagyobb segítséget jelent számukra a betegellátásban, mint más végzettségű ápolók.

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Az ápolói kompetenciákról/hatáskörökről szóló rendelet mielőbbi életbe léptetése jelenleg a legsürgetőbb, hogy a praxisközösségek és az alapellátás fejlesztés egyéb területei érdemi segítséget kaphassanak a humánerőforrás fejlesztés és a minőségi lakóhelyközeli ellátás magyarországi fejlesztése érdekében.

Kulcsszavak: *kiterjesztett hatáskörű ápoló; praxisközösség; képzésfejlesztés; jó gyakorlatok; kompetencia*

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Szólláthné Dr. Sebestyén Zita
Nyíregyházi Egyetem Környezettudományi Intézet

A koleszterin szerepe a SARS-CoV2 megbetegedésben

Az új típusú koronavírus járvány pandémiává alakulása után hamar világossá vált, kik azok a csoportok/korcsoportok, akik jobban kitéttek a fertőzésnek, illetve súlyosabb lefolyásra számíthatnak. Bizonyos krónikus megbetegedésben szenvedők esetében egyértelmű a magasabb kockázat, és az elhízás mint rizikófaktor könnyen összefüggésben állhat ezek valamelyikével (pl. cukorbetegség). Ennél azonban konkrétabb kapcsolatot is találhatunk az egyén életmódja (táplálkozása) és a vírusra való fogékonysága között. És itt nemcsak az olyan, az immunrendszert általánosságban erősítő tényezőkre kell gondolni, mint a megfelelő vitaminbevitel, vagy a rendszeres böjt (he-tente egyszer 24 órán túl tartó kalóriamegvonás), amely az autofágiát aktiválja. A koleszterin szerepének tisztázására a testi sejtek és a koronavírusok közötti kölcsönhatásban már a világjárvány előtt is végeztek in vitro vizsgálatokat, ahol nemcsak a sejtfelszíni kötődésben és az endocitózisban, hanem a vírus szervezeten belüli életciklusában is kulcsfontosságúnak bizonyult a sejtek illetve a sejtmembrán koleszterintartalma. A pandémia elmélyülése miatt elvégzett in vivo vizsgálatok is ezt támasztották alá. Ennek a fontosságára mutatott rá az a tapasztalat is, hogy a COVID-fertőzöttek szérumban a koleszterinje szignifikánsan alacsonyabbnak, míg a monocitákban mérhető koleszterinszint magasabbnak bizonyult a normál értéknél. Ezen sejtszintű folyamatok tisztázása segíthet abban, hogy megértsük a korcsoportok és az egyes betegcsoportok közötti különbséget, illetve akár az egyes szervek különböző érintettségét a SARS-CoV2 megbetegedés lefolyásában, esetleg egy megfelelő diéta kialakításában is.

Kulcsszavak: *koronavírus; koleszterin; elhízás*

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Molnár Csenge
Barabás Ágota
Jávorné Dr. Erdei Renáta
Dr. Moravcsikné Korniyicki Ágota

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

A csecsemőkorúak körében végzett területi védőnői szűrővizsgálatok eredményei Magyarországon

Bevezetés és célkitűzés: A koragyermekkorban észlelhető fejlődési zavarok felismerése és a szükséges beavatkozások igénybevételének elindítása az alapellátásban dolgozó szakemberek jogszabályban is meghatározott feladata. A gyermekkorai fejlődési eltérések jelentős, akár 20-50%-ig terjedő aránya, a különböző vizsgálatok szerint nem kerül elég korai időszakban (beiskolázást megelőzően) felismerésre, mely kizárja és/vagy korlátozza a hatékony intervenció és a korai fejlesztés igénybevételének lehetőségét. Ezen hazai kedvezőtlen jelenség egyik bizonyított okai között szerepelt a megfelelő szűrőmódszerek (egységes, standard, evidenciákon alapuló) teljes körű alkalmazásának hiánya az alapellátásban. A hazai területi védőnői munkában alkalmazott szűrőmódszerekre vonatkozóan az elmúlt időszakban meglehetősen előremutató fejlesztések történtek. A vizsgálat célja, hogy elemezze a védőnői koragyermekkorai szűrővizsgálati fejlesztések eredményeit és bevezetés óta eltelt időszak indikátorarányú változásait, a csecsemőkorúakra vonatkozóan megyei bontásban.

Anyag és Módszer: A feldolgozott adatok alapjául egy vizsgálati adatlap szolgált segítségül, mely a területi védőnők által került kitöltésre, valamennyi szűrésre kötelezett korcsoportban a 2018. év II. félévében (július 1-től, december 31-ig tartó időszakban). Az adatlap a koragyermekkorai időszakban esedékes szülői és védőnői szűrésekről gyűjtött információkat. Az adatok 2018. szeptember 25. és 2019. február 25. között kerültek feltöltésre az NNK elektronikus felületére. Az NNK az adatfelvételt követően az adatbázist további adatelemzés céljából a DE EK Védőnői Módszertani és Prevenációs Tanszék rendelkezésére bocsájtotta. Az adatok feldolgozása, a mutatók arányszámainak és viszonyszámainak számítása Microsoft Office Excel2017 programcsomag segítségével történt.

Eredmények: A hat hónapos korban szűrővizsgálatra kötelezettek száma országosan összesen 37925 fő volt (átlag: 1896 fő; MINNÓGRÁD: 693 fő; MAXBUDAPEST: 6095 fő). A korcsoportban (6 hó) teljeskörű védőnői szűrővizsgálatban részesült a 97,63%-uk (37026 fő). Legalacsonyabb volt a 6 hónapos korúak körében az átszűrtség Békés megyében (95,65%) és legmagasabb Zala megyében (99,42%).

Egészségtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Health Science Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

A hat hónapos korúak 5,53 %-a (2049 fő) volt a területi védőnője által kiszűrt és közülük a háziorvos visszajelzése által további vizsgálatra irányított 6 hónapos csecsemők aránya 28,50% (584 fő) volt (átlag: 32,12%; MINHAJDÚ-B: 13,21%; MAXBARANYA_SZABOLCS-SZ-B: 48,89%).
Következtetések: Az újonnan bevezetett szűrővizsgálatok hatékonyságát mérő indikátorok alkalmasak hosszútávon a kiszűrt és szakellátást/koraifejlesztést igénylő gyermekek arányszámainak területalapú különbségeinek és egyenlőtlenségeinek feltérképezésére. Azonban a teljeskörű és megalapozott konklúziók levonásához további összefüggés vizsgálat és elemzés szükséges.

Kulcsszavak: *területi védőnő; szűrővizsgálat; csecsemőkor; területi egyenlőtlenség*

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

14.00-16.00

Szekcióvezető: Dr. Nagy Attila
Helyszín: A 323

Molnárné Grestyák Anita Katalin, Barabás Ágota, Dr. Takács Péter,
Jávorné Dr. Erdei Renáta
Várandósok telemedicinával kapcsolatos lehetőségei és attitűdje az
Észak-alföldi régióban

György Tamás
Miért nem tűnt el a skizofrénia a szelekció hatására?

Barabás Ágota, Pázmány Viktória, Molnárné Grestyák Anita, Zagyva
Ildikó, Jávorné Dr. Erdei Renáta
Fogyatékossgal élő 12-18 éves korú serdülők egészségmagatartása
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Ambrusz Aliz, Hajdú Nóra, Malét-Szabó Erika
A Rendvédelem hivatásos állományának egészségmagatartási szokásait
feltérképező Prevenációs kérdőív tapasztalatai

Pauwlik Kinga
Szabolcs megyei romák egészségi állapota

Zibuyile Mposula (Language: English)
Sociodemographic Disparities and Eating Behaviours of Elderly Diabetic
Patients in Madadeni, South Africa

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

1: Molnárné Grestyák Anita Katalin
2: Barabás Ágota
2: Dr. Takács Péter
2: Jávorné Dr. Erdei Renáta

1: Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola
2: Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Várandósok telemedicinával kapcsolatos lehetőségei és attitűdje az Észak-alföldi régióban

A WHO 2020 márciusában hirdette ki a pandémia megjelenését, melynek megfékezésére új irányokat kellett találni az egészségügyi ellátórendszerben, ami által előtérbe került a távgyógyászat. Kutatásunkban célunk, hogy megvizsgáljuk, milyen telemedicinális lehetőségeket vesznek igénybe a várandósgondozás során a gravidák, illetve felmérjük, mennyire nyitottak a telemedicinális szolgáltatásokra. Kvantitatív önkitöltős kérdőívezés módszerét alkalmaztuk az Észak-alföldi régió várandósai között. A kérdőívek beérkezése során 643 fő választát elemeztük. A kutatás ideje 2021. januártól 2021. júniusig tartott, a pandémia harmadik hullámának idején.

A visszaérkezett kérdőívek eredményei alapján a mintáról elmondható, hogy a legtöbben 26-30 éves korosztály tagjai, a legkevesebb kitöltés Jász-Nagykun-Szolnok megyéből érkezett (98 fő), a legtöbben városban élnek. A várandósgondozásban résztvevő szakemberek közül, a védőnő az, aki a legtöbb várandósok ajánlotta fel a telemedicinális kapcsolattartást (405 fő). Az ellátás legnagyobb arányban személyes jelenléttel valósult meg, amit a telefonos kapcsolattartás követ. A telemedicina hatékony kiegészítője lehet a személyes betegellátásnak, számos előnye kiaknázható a várandósgondozás során, azonban kutatásunkból kiderül, hogy sok grávida bizalmatlan a digitális várandósgondozási módszerekkel kapcsolatban. Bízunk benne, hogy eredményeink hozzájárulnak a távorrólás fontosságának kihangsúlyozásához és szélesebb körben történő megismertetéséhez.

Kulcsszavak: egészség; telemedicina; várandós

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

György Tamás

ELTE Társadalomtudományi Kar, Szociológia Doktori Iskola
Kisebbségsszociológia Tanszék

Miért nem tűnt el a skizofrénia a szelekció hatására?

Az előadásomban arra keresem a választ, hogy a skizofrénia miért nem tűnt el az emberi faj evolúciója során.

Először meghatározom, hogy mi a skizofrénia. Ennek részeként a pontos definíción kívül kitérek a skizofrénia epidemiológiájára, a primer és szekunder tüneteire és a modern diagnózisát meghatározó kritériumokra, tünetleírásokra. Végül röviden összefoglalom a betegség történetét. Ezt a rövid bevezetőt azért tartom szükségesnek, hogy látható legyen, mennyire összetett kórképről van szó, és milyen komoly szenvedést tud okozni az egyénnek, rajta keresztül pedig a közösségnek is. Azt is fontos átlátni, hogy az emberiség milyen régóta tudatában van a probléma létezésének, napjainkban pedig már igen komoly népegészségügyi, és gazdasági terhet is jelent a modern államoknak. Hogyha ilyen egyértelműen káros jelenségről van szó, és a mai tudásunk szerint az emberiség teljes létezését végigkísérték a negatív hatásai a betegségnek, miért nem szelektálódott ki teljesen az evolúció során? Joggal merül fel a kérdés, hogy ha ennyire szétzilálja az embert a betegség, azok az egyének, akik ebben szenvedtek, hogyan tudták mégis sikeresen átörökíteni évezredekken keresztül ezt az állapotot, ami mind nekik, mind a közösség számára felesleges problémákat és terhet jelentettek, a természetes szelekció miért nem működött? Egy, az evolúció szempontjából egyértelműen maladaptív pszichiátriai rendellenesség miképpen maradhatott fent napjainkig? Ez utóbbi kérdés megfogalmazásakor természetesen feltételeznünk kell, hogy öröklődő, és nem külső körülmények által okozott tünetegyüttesről van szó, ezért először ezt a problémát járom körül, ezután kísérek meg választ, válaszokat találni az előadás címét adó kérdésre.

Kulcsszavak: *evolúcióbiológia; szelekció; skizofrénia; gének; nyelv*

„A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-4 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

Barabás Ágota, Pázmány Viktória, Molnárné Grestyák Anita, Zagyva
Ildikó, Jávorné Dr. Erdei Renáta
Debreceni Egyetem

Fogyatékossgal élő 12-18 éves korú serdülők egészségmagatartása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Hazánk lakosságának egészségi állapota elmarad attól a szinttől, mely hazánk társadalmi-gazdasági fejlettségétől elvárható lenne. A születéskor várható élettartam elmarad az Európai Unió tagországaihoz képest. A nők születéskor várható élettartama hazánkban 2020-ban 78,74 év, a férfiaké 72,21 év volt. Magyarországon a nem fertőző, krónikus betegségek jelölhetők meg fő halálokok között, melyek az életmóddal összefüggésbe hozhatók. Különböző életmódbeli kockázati tényezők befolyásolják a lakosság egészségi állapotát, mint fizikai aktivitás hiánya, az egészségtelen táplálkozás, valamint az élvezeti szerek fogyasztása. A gyermekek körében is súlyosbodó probléma a helytelen életmód, minden ötödik 15 éves korú fiatal túlsúlyos. A hátrányos helyzet társadalmilag, gazdaságilag és egészségügyileg is negatív hatásokkal bír. Az egyik leghátrányosabb helyzetűek a fogyatékkal élők csoportja, akik egészségi állapotára és morbiditására vonatkozóan is kevés adatot áll rendelkezésre. A kutatás célja a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő, fogyatékossgal élő serdülőkorú gyerekek egészségmagatartásának vizsgálata, az életmódjukat befolyásoló tényezők azonosítása. A vizsgálat során kvantitatív eljárást, a kérdőíves adatfelvétel módszerét alkalmaztuk, mely kérdezőbiztos segítségével történt. Összesen 239 darab kérdőívet sikerült felvennünk. Eredményeink alapján megállapítható, hogy a helytelen táplálkozási szokások az általunk megkérdezett fiatalok esetén is jelen vannak, a rizikómagatartások előfordulása viszont kedvezőbb az országos átlaghoz képest, melyben a szorosabb szülői kontrollnak is szerepe lehet. A fizikai aktivitás és BMI értékek között összefüggés figyelhető meg. Gyermekekben fontos megalapozni az egészséges életmódra nevelést, mely a fogyatékkal élő személyek körében kiemelt jelentőségű.

Kulcsszavak: egészségmagatartás; fogyatékossgal; hátrányos helyzet

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

1: Ambrusz Aliz
2: Hajdú Nóra
3, 4, 5: Malét-Szabó Erika

1: Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Pszichológia
Doktori Program
2: Országos Rendőrfőkapitányság, Személyügyi Főigazgatóság
Egészségügyi Szakirányító és Hatósági Főosztály Pszichológiai Osztály
3: Debreceni Egyetem
4: Nemzeti Közszolgálati Egyetem
5: Belügyminisztérium

A Rendvédelem hivatásos állományának egészségmagatartási szokásait feltérképező Prevenációs kérdőív tapasztalatai

A Rendvédelemben az utóbbi időszakban kiemelten fontossá vált az állomány egészségének megőrzése. A nemzetközi és a népegészségügyi programokkal összhangban 2017-ben lett jóváhagyva a Rendőrség Egészségfejlesztési és Egészségvédelmi Programja, melyet az Élet-Erő-Egészség Program 2022-2026 követett. E programok célja, az egészségkárosító hatások megelőzése, a fokozott fizikai- és pszichés igénybevétel kompenzálása tervezett és tudatos munkahelyi egészségfejlesztő és rekreációs programokkal. A 45/2020. (XII. 16) BM rendelettel bevezetésre került a Kétlépcsős Integrált Alkalmasságvizsgálati Rendszer, mely más elemekkel nyújt támogatást az egészségfejlesztés területén. A két rendszer együttes megvalósulása lehetővé teszi, hogy egyéni és szervezeti szintet is érintő komplex egészségfejlesztési tevékenység rendszer alakuljon ki. 2021-től az egészségi alkalmasságvizsgálatok részét képezi a Prevenációs kérdőív. E kérdőív adatainak elemzésével a Rendvédelem hivatásos állományú tagjainak az egészségmagatartási szokásait térképezhetjük fel. Az eredmények összesítése az állomány egészségfejlesztési programjainak a továbbfejlesztését támogatja. A prevenációs kérdőív a káros egészségmagatartási szokások mellett az egészséget megőrző, az egészséges életmódot preferáló tevékenységeket is áttekinti. A munka- és a szabadidőre, alvásproblémák felmérésére irányuló kérdések mellett, kitér az egészségi állapot szubjektív megítélésére. Az előadás során a Prevenációs kérdőívnek az egészségfejlesztési beavatkozások során nyújtott szerepe kerül bemutatásra, valamint hogy hogyan hasznosíthatóak az eddig szerzett tapasztalatok.

Kulcsszavak: *rendvédelem; egészségfejlesztés; Élet-Erő-Egészség Program*

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

Pauwlik Kinga
Pécsi Tudományegyetem

Szabolcs megyei romák egészségi állapota

Ádány Róza úgy fogalmazott: ahogyan a leggyengébb láncszem határozza meg a lánc erősségét, úgy a lakosság egészségi állapotánál is döntő jelentőségű a leghátrányosabb helyzetű népességcsoport egészségi állapota. Ez Magyarországon a roma népesség, amelynek a számát a 2011. évi népszámlás önbevallás alapján 315 583 főben határozta meg, de a roma önkormányzatok legalább egymillióra teszik. A 2011-es népszámlálás adataiból pedig azt tudni lehet, hogy a társadalomnak egy termékeny közösségéről van szó, melynek tagjai azonban jelentősen rövidebb ideig élnek, mint a többségi társadalom tagjai.

Előzetes állapot- és igényfelmérés után a romák három alkalommal hallgattak interaktív előadásokat a szív-érrendszeri, daganatos valamint a mozgásszervi betegségekről illetve a kockázati tényezőkről, különös tekintettel a dohányzásra és a táplálkozásra. Az előadásokat látogatni nem képes, idősebb, beteg embereket a felkészített roma mediátorok otthonukban látogatták meg, többször a területileg illetékes egészségügyi és szociális ellátórendszer képviselőivel egyaránt. A részvételt élelmiszerjegyek szétosztásával ösztönözték. Az előadásokon és a családlátogatások során szociális és jogi problémák felvetésére is lehetőség nyílt. A tapasztalatok, a program értékelése, valamint a programban résztvevők visszajelzései alapján megállapítható, hogy a közösség szükségleteit és igényeit figyelembe vevő egészségnevelés, valamint a roma betegek és az egészségügyi ellátó rendszer kapcsolatát javító akciók hatásos és hatékony eszközök a roma népesség egészségi állapotának javításában.

Kulcsszavak: *romák; egészségi állapot; Szabolcs megye*

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

Zibuyile Mposula
University of Debrecen

Sociodemographic Disparities and Eating Behaviours of Elderly Diabetic Patients in Madadeni, South Africa

People coming from disadvantaged backgrounds typically consume the same food, usually low in nutrients, but high in sugar, fat and salt. These eating habits have been linked rapid increase in the prevalence of obesity as well as diet and lifestyle related diseases such as obesity. This study presents the socio-demographic profile and health-related coping strategies of township residents in South Africa, living with diabetes mellitus (DM).

A sample of (n=40) participants was drawn from Madadeni township using a stratified random sampling method of which involved the subdivision of the population into two sub-groups of either type I or type II DM. . The data was collected over a period of four weeks from four different gathering sites in different subsections of the township as well as by going house to house in search of diabetic individuals.

Preliminary results indicated that all participants (n=40), which accepted the invitation to participate in the study, completed the study of which included (n=6) male participants and (n=34) female participants over the age of 50 years. With regards to the participant roles in their families, the most roles were mothers (72.5%; n=29), followed by fathers (10%; n=4) and grandmothers (10%; n=4), then grandfathers (5%; n=) and an aunt (2%; n=1). The mean age of the entire group was 67.38 years with a \pm SD of 9.42. When controlling for gender between the two groups, the mean age of the male participants was 66.50 with a \pm SD of 10.35 and the mean age of the female participants was 67.53 with a \pm SD of 9.40. The results indicated that the females were older than the male. This is possibly because there were more female participants than male participants. All of the participants (100% n=40) were residing within Madadeni, a township in South Africa.

Most of the participants (45%; n=18) had a total household income that ranged between R 3001.00 (68 000 HUF) and R 4500.00 (103 000 HUF), followed by the 25% (n=10) who had a total household income that ranged between R1501.00 (34 000 HUF) and R 3000.00 (67 000 HUF). Subsequently, 12.5% (n= 5)th of the participants had a total household income that ranged between R4501(103 000 HUF) - R7000 (160 000 HUF), which was followed by 7.5% (n= 3) who had a total household income that ranged between R 7001.00 (160 000 HUF) - R 10 000.00 (228 000 HUF) and another 7.5% (n= 3) who had a total household income that was over R 10 000.00 (228 000 HUF).

Egészségtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: személyes

Health Science Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: personal

Most (80%; n=32) of the participants reported that they also suffered from high blood pressure, 72.5% (n=29) reported that they had eye problems, 40% (n=16) suffered from high cholesterol and 20% (n=8) also suffered from kidney problems. Moreover, 35% (n=14) suffered from dental problems and 65% (n=26) did not have any dental problems. Moreover, 85% (n=34) were at least allergic to something and 15% (n=6) did not have any allergies. Of those that reported allergies, canned sardines, chillies, sugar beans and penicillin were reported as allergens. Recommendations and further interventions were made in order to alleviate these disparities and promote healthy living.

Keywords: *diabetes mellitus; non-communicable diseases; South Africa; lifestyle*

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

12.00-14.00

Szekcióvezető: Dr. Rákóczi Ildikó, Dr. Veres-Balajti Ilona
Helyszín: A 320
Link: <https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m276fbc0274bc8570ff78c0f6699b5399>

Tanyiné dr. Kocsis Anikó
Coaching alkalmazása a kiégés csökkentésére

Ungvári Tamás, Dr. Dankovics Zsófia, Szabó Döme, Heim András, Farkas Béla, Kiss Balázs, Dr. Csejtei András, Dr. Olajos Judit
Sugárkezelés okozta kardiotoxicitás kockázatának csökkentése emlőtumoros betegek kezelése során

dr. Badacsonyi Katalin Tegza
Nyomokban (joghézagot) tartalmaz – az allergének szabályozási kérdései, különös tekintettel a nyomokban tartalmazhat információra a fogyasztók egészsége védelme tükrében

Pappné Vincze Boglárka
Új eszközök és helyszínek a gyógytornászok primer prevenció tevékenységeinek megvalósításához - a street workout és a kondiparkok alkalmazása a primer prevencióban

Csepregi Éva
A légzőtorna törzs mobilitásra gyakorolt hatásának vizsgálata egészséges fiatal felnőtt nők körében

Lábiscsák-Erdélyi Zsuzsa, Veres-Balajti Ilona, Somhegyi Annamária, Kósa Karolina
A fizikai inaktivitás összefüggése az étellel való elégedettséggel serdülők körében

Besenyei Blanka
Neurológiai diszfunkcióval élő betegek betegség-specifikus fizioterápiás kezelésének kiegészítése evidenciákon alapuló smartphone applikációk használatával a neurorehabilitáció területén

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Tanyiné dr. Kocsis Anikó
Nyíregyházi Egyetem Matematika és Informatika Intézet

Coaching alkalmazása a kiégés csökkentésére

A kiégés, mint társadalmi probléma a 20. század utolsó negyedében jelent meg elsősorban a nyugati társadalmakban. A globalizálódás folytán azonban a jelenség valamennyi fejlett ipari országban általánossá vált. A burnout leggyakoribb oka, hogy a túlszűfolt életvitel során az egyén nem biztosít magának kielégítő mennyiségű időt arra, hogy a vele történt eseményeket feldolgozza, találjon és végezzen olyan tevékenységeket, amelyek a kikapcsolódását és feltöltődését biztosítják. A kiégést sokszor megelőzi a munka-magánélet egyensúlyának felborulása, a következmények között pedig olyan elemeket találunk, mint a motiváció elvesztése, valamilyen egészségkárosodás és az emberi kapcsolatok megromlása, párkapcsolati konfliktusok felszaporodása, elmagányosodás. A fent vázoltak alapján nagyfontosságú, hogy az érintett személyek megfelelő támogatást kapjanak, függetlenül attól, hogy a kiégés mely fázisában vannak. A szakirodalom tanulmányozása és saját tapasztalataim alapján egyértelműen felismerhető a coaching ülések során, ha a coachee burnout szindrómával küzd. A coachnak számos alternatívája van arra, hogy a kiégésben érintett ügyfelet támogassa. Az előadás a DIADAL coaching modell egyes fázisaiban használt eszközöket mutatja be, amellyel jelentős eredményeket lehet elérni a kiégés felismerésében és csökkentésében.

Kulcsszavak: *kiégés; coaching; DIADAL coaching modell*

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

1: Ungvári Tamás
1: Dr. Dankovics Zsófia
1: Szabó Döme
1: Heim András
1: Farkas Béla
1: Kiss Balázs
1: Dr. Csejtej András
2, 3: Dr. Olajos Judit

1: Markusovszky Egyetemi Oktatókórház
2: Jósa András Oktatókórház Nyíregyháza
3: Nyíregyházi Egyetem

Sugárkezelés okozta kardiotoxicitás kockázatának csökkentése emlőtumoros betegek kezelése során

Bevezetés: Az emlődaganat a nőket érintő egyik leggyakoribb rosszindulatú daganatos megbetegedés. Az onkológiai kezelés során alkalmazott gyógyszeres és sugárterápiás eljárások növelik a késői kardiovaszkuláris megbetegedések előfordulását. A betegek várható élettartama a korszerű kezeléseknél köszönhetően magas, ezért különösen fontos a szív sugárterhelésének csökkentése.

Módszerek: 42 bal oldali emlődaganatos beteg besugárzási tervét készítettük el mélybelégzéses és normál légzéses technika alkalmazásával. A besugárzási tervek a Philips Pinnacle v.16 tervező rendszerben készültek. Az elkészült terveket összehasonlítottuk, elemeztük, különös tekintettel a szív dózisterhelésére. Eredmények: Azonos céltérfogat lefedettség mellett a mélybelégzéses technika alkalmazása a szív és így a bal leszálló koronária ág dózisterhelésének csökkenéséhez vezet, mérsékelve a késői kardiovaszkuláris szövődmények előfordulását, és a tüdőt ért dózis is optimalizálható.

Megbeszélés: A mélybelégzéses technika hasznos eszköz az emlő sugárkezelésénél. Eredményeink jól illeszkednek a hazai és a nemzetközi centrumok hasonló adataihoz.

Következtetés: Az emlő sugárkezelésének pontossága légzéskapuzó rendszerrel, felület vezérelt sugárterápiás rendszerrel, parciális emlő besugárzással tovább javítható.

Kulcsszavak: *emlődaganat; sugárterápiás eljárások; késői kardiovaszkuláris szövődmények; mélybelégzéses technika*

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

dr. Badacsonyi Katalin Tegza

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskola

Nyomokban (joghézagot) tartalmaz – az allergének szabályozási kérdései, különös tekintettel a nyomokban tartalmazhat információra a fogyasztók egészsége védelme tükrében

A fogyasztók egészsége védelme, így különösen az ételallergiás és ételérzékeny fogyasztók egészsége védelme szempontjából kiemelkedően fontos, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatással rendelkezzen a fogyasztásra szánt termékek összetevőit érintően. A termék allergiát és intoleranciát okozó anyagokkal történő szennyeződése is súlyos következményekkel, tünetekkel járhat az ételallergiás és ételérzékeny fogyasztók esetében. Ennek kivédésére áll rendelkezésre a vállalkozások számára a „nyomokban tartalmazhat” információ feltüntetése, mellyel kapcsolatban jogszabályi kötelezettség nem terheli a vállalkozásokat, ellentétben az összetevők között megjelenő allergiát és intoleranciát okozó anyagokkal, csupán a lehetőséget biztosítja a vállalkozások számára, hogy kiegészítő információt adhassanak a termékekről.

Azáltal, hogy a nyomokban tartalmazhat információ feltüntetésére vonatkozó jogszabályi kötelezettség nincs, valamint amennyiben a vállalkozások fel is tüntetnek „nyomokban tartalmazhat” információt, nem kötelező minden allergént feltüntetniük, mellyel az adott termék szennyeződhet, a fogyasztók téves következtetéseket vonhatnak le annak kérdésében, hogy biztonságosan, tünetek jelentkezése nélkül fogyasztható számukra a termék. Ennek következtében olyan terméket vásárolnak, mely egészségüket veszélyezteti, emellett elesnek annak lehetőségétől, hogy piaci döntéseiket tudatosan hozzák meg. Így akár a vállalkozások közötti piaci versenyre is hatás mutatkozhat.

Kulcsszavak: *allergének; szabályozás; egészség*

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Pappné Vincze Boglárka
DE-ETK Fizioterápiás Tanszék

Új eszközök és helyszínek a gyógytornászok primer prevenció tevékenységeinek megvalósításához - a street workout és a kondiparkok alkalmazása a primer prevencióban

Bevezetés, célkitűzés: Az ülő életmód növeli a mozgásszervi és kardiovaszkuláris megbetegedések kialakulásának kockázatát. Ezek megelőzésének igen hatékony módja a rendszeres és célzott fizikai aktivitás. Ma még kevésbé elterjedt a fiziotherápia preventív alkalmazása, és nem is igazán közkedvelt, mert a gyógytornához leginkább mindenki a gyógyítást és nem a megelőzést társítja. Ezért célul tűztük ki, hogy megvizsgáljuk, milyen lehetőségeket, kapcsolódási pontokat találunk gyógytornászként az egészséges életmód mozgáson alapuló segítésére, figyelembe véve az elérhető modern szakmai, technikai lehetőségeket és eszközöket.

Módszer: Megvizsgáltuk, hogy milyen szabadidősport-ajánlások, aktivitások érhetőek el az átlag felhasználó számára. Olyan teret kerestünk a megvalósítandó tréningprogramok számára, melyek érdekesek és vonzóak lehetnek a fiatalabb korosztály számára.

Eredmények: Vizsgálatunk eredményeként azt találtuk, hogy a 2000-es évek elején robbanásszerűen felfejlődött a telekommunikációs eszközök használata, napjainkban már esszenciális elemei a mindennapoknak. Az okoseszközökön használható applikációk az egészséges életmód kialakítása céljából a prevenció témakörében egyre jobban reflektorfénybe kerültek. A calisthenics és a street workout elemeit tartalmazó prevenció tornaprogramok egyik további újszerű helyszíne lehet az egyre több helyen elérhető szabadtéri kondipark, fitness park. Itt lehetőség van kis eszközigényű mozgásformák megvalósítására, de olyan preventív tornaprogramok kivitelezésére is, melyek az ülő életmódból adódó gerinc problémákat képesek mérsékelni.

Összefoglalás: Ízületvédelmi szempontokat szem előtt tartva, a kondiparkok és más divatos szabadidősportok, mint például a calisthenics és a street workout, fiziotherápiás aspektusból adekvát módon történő használatának megtanítása fontos eszközzé válhat a derékfájás és egyéb mozgásszervi, illetve kardiovaszkuláris megbetegedések megelőzésében. Mindezeket okostelefonra és egyéb okoseszközökre telepíthető alkalmazások segítségével a gyógytornász megfelelően tudjuk monitorozni. Az ilyen jellegű programok elterjedésével a jövőben, a gyógytornász szerepe nem csak a betegséggel lesz majd összekapcsolható a köztudatban.

Kulcsszavak: *gyógytornász; primer prevenció; street workout; kondipark*

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Csepregi Éva
DE-ETK Fizioterápiás Tanszék

A légzőtorna törzs mobilitásra gyakorolt hatásának vizsgálata egészséges fiatal felnőtt nők körében

Kutatások rámutattak, hogy a felsőoktatásban tanulók többségének, részben a mozgásszegény életvitel révén, a testtartása nem megfelelő. Az izomegyensúly megbomlása mozgásszervi problémák kialakulásához vezethet. Jelen munkánkban a légző torna program tartáskorrekciós illetve ízületi mobilitás fejlesztő hatásának mértékét vizsgáltuk.

A testtartás vizsgálata érdekében méréseket végeztünk (mellkaskitérés; fal-occiput távolság; Schober I teszt; ujj-talaj távolság flexio és lateral flexio során történő mérése) a tréningek előtt és után. Vizsgálatunkat gyógytornász hallgató nők körében végeztük, a felmérésben összesen 61 fő vett részt négy csoportban. Az első csoport tagjai légző torna (LT (n=15) programban vettek részt, emellett három különböző módszert alkalmaztunk: Jóga csoport (J (n=16), Pilates csoport (P (n=15), Intervallum tréning csoport (IN (n=15). A programok 7 hétig heti kétszer 60-60 perc időtartamban zajlottak.

A mellkaskitérés és a törzs lateral flexiós elmozdulása tekintetében a légző torna mutatta a legkiemelkedőbb fejlődést (mellkaskitérés: LT($p \leq 0,001$); J($p \leq 0,01$); P($p \leq 0,01$) IN ($p \leq 0,05$), lateral flexió jobbra: (LT($p \leq 0,001$); IN ($p \leq 0,01$), lateral flexió balra: (LT($p \leq 0,001$); IN ($p \leq 0,05$) (P($p < 0,05$)). A légző torna a Schober I ($p \leq 0,05$) és a fal-occiput távolság tesztek ($p \leq 0,001$) eredményeinek fejlesztése terén a pilates és a jóga programokhoz hasonló szignifikáns fejlődést ért el, az ujj-talaj távolság csökkentése terén borderline szignifikáns ($p = 0,056$) javulást mutatott (J ($p < 0,05$); P ($p < 0,01$)).

Eredményeink alapján elmondható, hogy egy célzott, speciálisan felépített légző torna, direkt hatásmechanizmusa révén, speciális tornaprogramokkal is lépést tartó, hatékony program az ízületi mobilitás növelése terén.

Kulcsszavak: légzőtorna; gerinc mobilitás; egyetemi női hallgatók

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

1: Lábiscsák-Erdélyi Zsuzsa
1: Veres-Balajti Ilona
2: Somhegyi Annamária
3: Kósa Karolina

1: Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioerápiás Tanszék
2: Országos Gerincgyógyászati Központ, Budapest
3: Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Magatartástudományi Intézet

A fizikai inaktivitás összefüggése az élettel való elégedettséggel serdülők körében

A fizikai aktivitás (physical activity, PA) pozitív összefüggést mutat az élettel való elégedettséggel (life-satisfaction, LS) serdülők körében, de a nem és a fizikai aktivitás intenzitásának moderáló hatása nem egyértelmű. Vizsgálatunk céljaként jelöltük meg a fizikai aktivitás mintázatának leírását évfolyamonként középiskolások körében, valamint a nem és az évfolyam szerepének vizsgálatát a fizikai aktivitás és az élettel való elégedettség közötti kapcsolatra. Négy keresztmetszeti online kérdőíves felmérést végeztünk egy magyar középiskola összes diákja körében. A mintákat összevonva (N=3450) vizsgáltuk az egészségi állapotot és az egészségmagatartást az "Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása" (Health Behaviour of School-aged Children, HBSC) kérdőív magyar nyelvű változatával. Az élettel való elégedettség meghatározó tényezőinek azonosítására robusztus varianciabecslést alkalmazó lineáris regressziót használtunk. A jónak vélt egészségi állapot a rossznak vélthez képest szemben 0,30 szórással növelte az LS-t; a nagyon jónak vagy jónak vélt családi jómódúság a nem jónak vélthez képest 0,16 szórással növelte az LS-t. Az inaktív fiatalok körében az intenzív fizikai aktivitást folytatókhoz képest 0,1 szórással volt kisebb az élettel való elégedettség. A fizikai inaktivitás negatív hatással van az élettel való elégedettségre a fiúk és a lányok esetében is, függetlenül az évfolyamtól, ugyanakkor az alacsonynak vélt családi jólét súlyosbítja ezt.

Kulcsszavak: *élettel való elégedettség; serdülők; fizikai aktivitás*

Egészségtudományi szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science Section III.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Besenyei Blanka
DE ETK Fizioterápiás Tanszék

Neurológiai diszfunkcióval élő betegek betegségsspecifikus fizioterápiás kezelésének kiegészítése evidenciákon alapuló smartphone applikációk használatával a neurorehabilitáció területén

Bevezetés, célkitűzés: Napjainkban a technológia gyorsütemű fejlődése következtében egyre nagyobb figyelmet kapnak a digitális eszközök (pl. okostelefon, okosóra) alkalmazhatóságának lehetőségei a neurorehabilitáció területén. Vizsgálatunkban arra kerestük a választ, hogy hogyan alkalmazhatóak az okos eszközök és smartphone applikációk a neurológiai fizioterápia területén, valamint vannak-e már tudományosan is elfogadott, megfelelő erősségű bizonyítékai a hatékonyság és az egészségnyereség tekintetében.

Módszer: Az elmúlt öt év nemzetközi adatbázisát (PubMed) tekintettük át, amely során olyan vizsgálatok dokumentációját kerestünk, ahol neurológiai kórképek fizioterápiás ellátása során, okos eszközt is alkalmaztak az intervenció megvalósításakor.

Eredmények: Az irodalom-kutatás eredményeként azt találtuk, hogy három jelentős kórkép, a stroke, a sclerosis-multiplex és a Parkinson-kór esetében már találhatóak olyan vizsgálatok, mely a bizonyítékokon alapuló gyakorlat elvárásainak megfelelnek. Igaz, hogy ezek még nem a legmagasabb szintű evidenciák voltak, a Scottish Intercollegiate Guidelines Network, 2001-es besorolása alapján a II. szint követelményeinek feleltek meg. A vizsgált kórképek estében sikeresen és eredményesen alkalmaztak okostelefon-alapú programokat és applikációkat. Stroke esetében egy okos eszköz alapú virtuális valóságot imitáló felső végtag-rehabilitációs programot fejlesztettek ki, sclerosis multiplexben szenvedő betegek számára okostelefon-alapú alkalmazást, melynek célja, hogy a mindennapi életvitelben és az állapot kezelésében nyújtson segítséget távfelügyelet biztosításával, míg Parkinson-kórral élők számára, személyre szabott, zenei alapú járás rehabilitációs protokollt készítettek smartphone applikáció alkalmazásának segítségével.

Összefoglalás: A gyógytornász által vezetett tornaprogram mellett, a betegségsspecifikusan megválasztott és elérhető applikációk letöltése és a rendszeres, megfelelően kivitelezett tornagyakorlatok elsajátítása szintén hozzájárulhat a betegek fizikai állapotának javításához, fenntartásához, az állapotromlás megelőzéséhez, illetve a mindennapi életbe való beépítése akár hosszú távon elősegítheti a lehető legteljesebb életminőség fenntartását.

Kulcsszavak: *smartphone applikációk; sclerosis multiplex; stroke; Parkinson-kór*

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

14.00-16.00

Szekcióvezető/Chairman: Dr. Sárváry Attila
Link: <https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m5adfeb247b9103da2e50110cf4cd6721>

Kecskeméti-Berki Krisztina

E-sport tevékenység hatására megjelenő mozgásszervi panaszok feltérképezése amatőr gamer-ek körében

Dr. Mohácsi Bernadett, Gebriné Dr. Éles Krisztina, Tatai Csilla

Az egészségügyi dolgozók munkahelyi pszichoszociális tényezőinek kiegészítővel kapcsolatos vizsgálata a COVID 19 pandémia alatt

Emília Zsanda, Carmina Siguin (Language: English)

Nutrition Knowledge, Food Insecurity, and Child Nutritional Status in the Philippines

Nguyen Minh (Language: English)

Awareness Related to Cardiometabolic Diseases in Southern Vietnam

Erzsébet Szél (Language: English)

Future Orientation, Mentalization and Perceived Social Support among Young Adults

Béla Lukács (Language: English)

Hungarian Influence in English Figurative Language

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Kecskeméti-Berki Krisztina
DE ETK Fizioterápiás Tanszék

E-sport tevékenység hatására megjelenő mozgásszervi panaszok feltérképezése amatőr gamer-ek körében

Bevezetés: Az e-sportolók általában nem végeznek számottevő fizikai aktivitást, csak hobbi szinten vagy versenyszerűen számítógépes játékok segítségével sportolnak a virtuális térben. Ezen sporttevékenység magas óraszámú ülést igényel, ahol feltételezzük, hogy az ülésben töltött órák nagyrészt helytelen pozícióban valósulnak meg, melynek következtében, már a fiatalabb korosztály körében is megjelennek akut fájdalommal járó mozgásszervi panaszok.

Célkitűzés: Célunk volt felmérni amatőr gamer-ek és e-sportolók fizikai aktivitását, adatot gyűjteni a mozgásszervrendszerüket érintő panaszaikról, valamint hogy ezen panaszokat hogyan menedzselik.

Anyagok és módszerek: Az adatgyűjtéshez önkitöltős, online kérdőívet használtunk a Google Sheet-en keresztül, mely 39 db kérdést tartalmazott. A beérkezett adatokat Microsoft Excel táblázatkezelő programban összesítettük és Stata 16 program segítségével elemeztük. A célcsoportot amatőr gamer-ek és e-sportolók képezték, akikhez a közösségi médián keresztül juttattuk el a kérdőív link-jét.

Eredmények: Kérdőívünket 74 fő töltötte ki. A válaszokból kiderült, hogy a kitöltők 40%-a egy átlagos nap során több mint 8 óra 31 percet tölt ülésben, melyből legalább 57% 2 óra 30 percet játszik számítógépen. Az elmúlt egy hónapban, a válaszadók 47%-a tapasztalt mozgásszervi fájdalmat, illetve ezzel szemben csak 42% végez rendszeres sporttevékenységet. A panaszokat 49%-uk semmivel sem kezelte, míg 46%-uk speciális nyújtásokat alkalmazott a fájdalom csökkentésére.

Összefoglalás: Eredményeink azt mutatják, hogy a válaszadók közel fele tapasztalt már valamilyen, a mozgásszervrendszert érintő panaszt az életmódjából adódóan és az ebben érintettek 49%-a ezt a problémát nem kezelte semmilyen módon. A kutatás további fázisában tervezünk egy speciális mozgásszervi állapot felmérést és egy célzott, preventív mozgásprogram kidolgozását az e-sportolók részére.

Kulcsszavak: e-sport; számítógépes játék; mozgásszervi panasz; ülő életmód

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

1: Dr. Mohácsi Bernadett
2: Gebriné Dr. Éles Krisztina
3: Tatai Csilla

1: Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet
2: DE Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék
3: DE Egészségtudományi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet, Pszichológiai Tanszék

Az egészségügyi dolgozók munkahelyi pszichoszociális tényezőinek kiégéssel kapcsolatos vizsgálata a COVID 19 pandémia alatt

Elméleti háttér: Az egészségügyi dolgozókat érő munkahelyi stressz és kiégés kapcsolatát a meglehetősen bő hazai és nemzetközi szakirodalom megbízhatóan alátámasztja. Az egészségügy speciális munkakörnyezete ugyanis számos olyan sajátossággal bír, amely jelentős stresszhez és a dolgozók gyors kiégéséhez vezethet. Mindemellett a COVID 19 pandémia okozta szintén egyedülálló kihívás további stresszfaktorként nehezíti az egészségügyi dolgozók munkakörülményeit.

Célkitűzés: Vizsgálatunk célkitűzése az egészségügyi dolgozók azon speciális munkaköri, valamint demográfiai jellemzőinek vizsgálata és azonosítása volt, amelyek összefüggést mutatnak a stressz, kiégés és az egészségi állapot mutatóival.

Módszer: A 110 fős vizsgálati minta (nő: 105 fő, férfi: 5 fő) átlagéletkora 37,11 év volt ($\pm 9,9$ év). Online kérdőíves keresztmetszeti kutatásunkban a mintaválasztás módja hozzáférés alapon és a hólabda módszerével történt. A demográfiai kérdések mellett, a Koppenhágai Kérdőív a Munkahelyi Pszichoszociális Tényezőkről II (COPSOQ II) kérdőívet és a COVID 19-re vonatkozó kérdéseket tartalmazta a kérdőív.

Eredmények: Az egészségügyi dolgozók munkakörének négy kategóriáját azonosítottuk, amely összefüggést mutatott a kiégéssel. A munkahelyi követelményeket (gyors munkatempó [$p < 0.001$, $r = 0.4$], érzelmi megterhelés [$p < 0.001$, $r = 0,35$]), a munka-magánélet egyensúly felborulását (munka-család konfliktus [$p < 0.001$, $p = 0.573$]), a szervezet és munkakör jellegzetességein belül a dolgozó hatáskörét a munkájára [$p < 0.001$, $p = 0.411$] és a vezetés kategóriáját (szerepkonfliktus [$p = 0.001$, $r = 0.3$]).

Következtetések: Az azonosított pszichoszociális kockázati tényezők kézzelfogható beavatkozási pontokra mutatnak rá, amelyek célzott beavatkozásokat irányozhatnak elő.

Kulcsszavak: egészségügyi dolgozók; munkahelyi pszichoszociális tényezők; kiégés; COVID 19

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Emília Zsanda, Carmina Siguin
UD Faculty of Health

Nutrition Knowledge, Food Insecurity, and Child Nutritional Status in the Philippines

Child undernutrition has been a major public health issue both globally and in the Philippines. Several parental factors, including socio-demographic profile, nutrition knowledge, and household food insecurity, are associated with children's nutritional status. Thus, this study aims to describe and analyze the parents' profile and its relation to their nutrition knowledge, household food insecurity, and child nutritional status.

Multivariate logistic regression analysis revealed that nutrition education, food insecurity, and child nutritional status are highly influenced by educational attainment, place of residence, marital status, and work status of parents. Parents who live in remote areas or did not finish high school were shown to be less knowledgeable about nutrition, highly likely to experience food insecurity, and highly likely to have a wasted or severely wasted child or a child at risk of micronutrient deficiencies. Moreover, parents without a partner are more likely to have a wasted or severely wasted child, and parents who are employed are highly likely to have a child at risk of protein and vitamin C inadequacy. The study concludes that multipronged initiatives targeting not just children but parents as well are required to reduce undernutrition cases in the Philippines. Nutrition interventions should also emphasize literacy, access to food and health services, and equal opportunities for parents.

Kulcsszavak: *nutritional status; malnutrition; food insecurity*

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Nguyen Minh Chau
University of Debrecen, Faculty of Health Sciences

Awareness Related to Cardiometabolic Diseases in Southern Vietnam

Background: the prevalence of cardiometabolic diseases (CMDs), such as type 2 diabetes mellitus (T2DM) and hypertension, is increasing rapidly in developing countries. This study aims to assess the awareness of CMD among a selected population in Vietnam.

Method: a cross-sectional random sample of 402 Vietnamese citizens in two districts (Thu Duc and 12th district) in Ho Chi Minh City were interviewed. Data on knowledge, attitude, and preventive behavior (KAB) of the two conditions were collected through an interview-based questionnaire.

Results: the mean (\pm SD) age was 47.75 (\pm 15.61) years, and around 60.2% were female. Multiple logistic regression was performed to explore the association of sociodemographic factors, disease status, and awareness of the CMD. Females showed better awareness than males (OR = 3.89 (1.28-11.78)), and those with T2DM and hypertension had a significantly better awareness (OR = 8.33 (2.44-28.37)) than those without CMD.

Conclusion: the awareness of CMD in our sample was poor. An extensive effort to increase awareness of CMD prevention is needed. Future studies and interventions can be developed more efficiently by targeting the right population.

Keywords: *awareness; hypertension; type 2 diabetes*

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Erzsébet Szél

Szegedi Tudományegyetem BTK Pszichológiai Intézet

Future Orientation, Mentalization and Percieved Social Support among Young Adults

Background: the prevalence of cardiometabolic diseases (CMDs), such as type 2 diabetes mellitus (T2DM) and hypertension, is increasing rapidly in developing countries. This study aims to assess the awareness of CMD among a selected population in Vietnam.

Method: a cross-sectional random sample of 402 Vietnamese citizens in two districts (Thu Duc and 12th district) in Ho Chi Minh City were interviewed. Data on knowledge, attitude, and preventive behavior (KAB) of the two conditions were collected through an interview-based questionnaire.

Results: the mean (\pm SD) age was 47.75 (\pm 15.61) years, and around 60.2% were female. Multiple logistic regression was performed to explore the association of sociodemographic factors, disease status, and awareness of the CMD. Females showed better awareness than males (OR = 3.89 (1.28-11.78)), and those with T2DM and hypertension had a significantly better awareness (OR = 8.33 (2.44-28.37)) than those without CMD.

Conclusion: the awareness of CMD in our sample was poor. An extensive effort to increase awareness of CMD prevention is needed. Future studies and interventions can be developed more efficiently by targeting the right population.

Keywords: *mentalization; reflective function; future orientation*

Egészségtudományi szekció IV.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Health Science Section IV.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Béla Lukács

Nyíregyházi Egyetem Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet

Hungarian Influence in English Figurative Language

The general aim of my research is to explore the potential Hungarian L1 influence in English figurative language production. To this end, Hungarian-English idiom pairs may be established according to the sameness of literal and figurative meanings. Considering that sameness and on the basis of the literature and the idiom types discussed in the literature, I work with same-same, similar-same, different-same, different-different (transparent), and different-different (opaque) Hungarian-English idiom pairs. The source of idioms in my research is a number of idiom dictionaries and reference books relying on corpora to ensure the idioms will be as familiar to the respondents as possible. The Hungarian idiomatic equivalents of the English idioms have been checked in several Hungarian-English dictionaries. The method used was a cued-completion task with short context is applied (production task), rating for familiarity, motivation, and predictability (with 7-point Likert-scales). Involving Hungarian students of English into my research, I seek to answer the following research questions:

1. How does Hungarian-English cross-linguistic similarity influence the Hungarian students' English idiom production?
2. Do differences of Hungarian-English idiom opacity influence the Hungarian students' English idiom production? Statistical difference is barely seen in the literature, especially in terms of Hungarian-English. Therefore, my research would contribute to knowledge of factors influencing English idiom production with Hungarian students, since this language pair has been examined only by a small-scale study conducted by Aradi (2019). Moreover, very few studies examined offline production.

Keywords: *Hungarian; English; idioms*

Egészségtudományi - Interdiszciplináris
szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

12.00-14.00

Szekcióvezető: Szelesné Dr. Árokszállási Andrea

Helyszín: A 220

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.phpMTID=m6176fa27ad42e34198d442a73029a3f9>

Libicki Éva

Egészségműveltség vagy egészség műveletlenség

Dr. Szakál Zoltán, Dr. Takács Péter, Dr. Varga Levente, Paulikné Varga Barbara, Tóth Kitti, Nádasdi Kristóf Zsolt, Helmeczi Gabriella
INDEHEP projekt digitális tananyag fejlesztés és tréningek a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Karán - új, innovatív módszerek pedagógiai és digitális lehetőségek integrálásával

Varga-Felföldi Enikő

A munkahelyi stresszorok okozta teljesítménycsökkenés ellensúlyozása a munkahelyi jóllét fokozásával

Uhljár Péter

Alacsony termékenység az Európai Unióban. Növekedhet-e a gyermekvállalási hajlandóság?

Tóth Kitti, Dr. Takács Péter, Dr. Balatoni Ildikó

Az okos eszközök hatása a fizikai aktivitásra

Fülöp-Székely Anita (online)

Tanulási igények a generációs sajátosságok tükrében

Kruták Nikoletta Anita, Jávorné Dr. Erdei Renáta

Kollégiumi körülmények között élő SNI fiatalok életminőségének és egészségmagatartásának vizsgálata

Egészségtudományi - Interdiszciplináris
szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Libicki Éva
Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Egészségműveltség vagy egészségműveletlenség

Az egészséggel kapcsolatos döntéseket nagymértékben befolyásolja az egyén egészségműveltsége. Az orvosi tudás, a gyógyítás és ezzel párhuzamosan az orvostechnika fejlődése azt eredményezte, hogy jelentősen bővült az egészségügyi kezelések, vizsgálatok köre, azonban az információk egyre növekvő halmaza hátráltathatja az egészséggel kapcsolatos döntéseket. Habár a kezelési módszerek gyarapodtak, az erre vonatkozó információkhoz nem mindenki jut hozzá egyforma eséllyel, és a társadalom egy része nehezen értelmezi ezeket az új lehetőségeket. Ennek eredményeként jelentős mértékben növekedhet az egyén saját egészségével kapcsolatos döntési bizonytalanság kockázata. Ez kiemelten igaz a hátrányos helyzetűekre, valamint az idősekre. A gyógyítás, gyógyulás sikerességét meghatározza tehát, hogy a beteg megérti-e és megfelelően tudja-e használni az egészségi állapotával kapcsolatos orvosi információkat. Ezt jelentős mértékben befolyásolja az egyén egészségműveltsége. Az egészségműveltség szintjének felmérése kiemelt jelentőségű annak érdekében, hogy az egészségügyi szakemberek minél pontosabb képet kapjanak az egészséggel kapcsolatos attitűdről. Ez nyújthat alapot a megfelelő szintű, és a megfelelő módon történő betegtájékoztatáshoz.

Tudományos munkám során ezért vizsgáltam az egyes társadalmi csoportok körében az egészségműveltség szintjét. A korábbi kutatások alapján a magyar lakosság esetén éppen azoknak alacsonyabb az egészségműveltsége, akik valamilyen krónikus betegséggel élnek, és a leginkább szükségük lenne arra, hogy a megfelelő mértékben tudjanak tájékozódni az egészségükkel kapcsolatos döntések meghozatalához. Kutatási eredményeimet a doktori disszertáció erre vonatkozó fejezetében fogom ismertetni, az adatok feldolgozása jelenleg is folyamatban van.

Kulcsszavak: *egészségműveltség; egészségkultúra; egészségfejlesztés; információ*

Egészségtudományi -
Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Dr. Szakál Zoltán
Dr. Takács Péter
Dr. Varga Levente
Paulikné Varga Barbara
Tóth Kitti
Nádasdi Kristóf Zsolt
Helmeczi Gabriella

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

INDEHEP projekt digitális tananyag fejlesztés és tréningek a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Karán - új, innovatív módszerek pedagógiai és digitális lehetőségek integrálásával

Az egészségtudomány tantárgyainak modern oktatása akkor valósul meg, ha mind a szervezet, mind a hallgató és mind az oktatók részéről egy teljeskörű felkészülés valósul meg. Az Indehép projekt keretében a Debreceni Egyetemen egy pedagógiai, digitális oktatás és digitális informatikai rendszerek és a szaktudás maga együttesen alakítja ki a jelen és a jövő oktatási módszereit és tartalmát. A középpontban a hallgatók kompetenciáinak fejlesztése van. Tudományos módszerekkel és a pályázat adta lehetőségekkel, menedzsment elemekkel egy olyan tervezési folyamat valósul meg, amelynek eredménye egy nemzetközileg elismert tananyag, amely e-learning rendszerben, e-twinning formában is teljesíthető. Mindezek a jelenleg oktatási struktúrába integrálhatók.

Kulcsszavak: *digitális; tananyagfejlesztés; projekt; nemzetközi együttműködés; egészségtudomány*

Egészségtudományi -
Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Varga-Felföldi Enikő

Debreceni Egyetem Humántudományok Doktori Iskola

A munkahelyi stresszorok okozta teljesítménycsökkenés ellensúlyozása a munkahelyi jóllét fokozásával

Bevezetés: A téma aktualitását a multinacionális cégek munkavállalóinak láthatóan megnövekedett stressz-szintje, és az e mögött meghúzódó, pszicho-szociális kockázatfelmérésekből származó eredmények, valamint az ezekhez szorosan kapcsolódó, eltérő sajátosságokat mutató egészségfejlesztési akciótervek adják. Egyre több vállalat ismeri fel tudniillik az egészségfejlesztés szükségességét az adott szervezet, illetve annak pozitív hatásait a munkavállalók vonatkozásában. A szervezeti szintű egészségmenedzsment legfőbb célja, hogy – a stratégiai célok megtartása mellett – javítsa a dolgozók fizikai és szellemi egészségi állapotát. Módszer: A vizsgálat lebonyolításának eszközeként az alábbi kérdőíveket kívánom alkalmazni, illetve ezek részletes bemutatására is sort kívánok keríteni (a kérdőívek online formában kerülnek megosztásra): az 5 tételes WHO Általános Jóllét Skála, az Észlelt Stressz Kérdőív, The Psychosocial Safety Climate kérdőív, a Munkahelyi Teljesítményre vonatkozó kérdőív, valamint egy saját szerkesztésű, Munkahelyi Egészségtudatosságról szóló kérdőív.

Következtetés: Míg a munkán kívüli nyomás befolyásolhatja az egészséget és a közérzetet, fontos, hogy a szervezet menedzsmentje ésszerűen megvalósítható lépéseket tegyen a munkán belül olyan tényezők ellenőrzése érdekében, amelyek befolyásolhatják az alkalmazottak egészségét. A vizsgálat kapcsán az elsődleges hipotézisünk ennek megfelelően az, hogy egy megfelelően kialakított vállalati stratégia révén minimalizálhatók a fáradtsággal kapcsolatos kockázatok, szélesebb munkavállalói kör számára biztosítható a munka és magánélet egyensúlya, végső soron pedig a testi-lelki egészséget és jóllétet támogató munkakörnyezet teremthető.

Kulcsszavak: *munkahelyi stressz; teljesítmény; munkahelyi jóllét*

Egészségtudományi -
Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Uhljár Péter
Budapesti Corvinus Egyetem

Alacsony termékenység az Európai Unióban. Növekedhet-e a gyermekvállalási hajlandóság?

Az Európai Unió népessége jelentős elöregedést mutat, illetve 2012 óta a lakosságszám fenntartása is csupán az Unión kívülről érkező bevándorlással lehetséges. Mindamelllett az alapvető problémát nem a népességszám fogyása, hanem az egyenlőtlen korszerkezet jelenti. Ennek magyarázat, hogy amint a korszerkezet egyensúlyi állapotba kerül, onnantól kezdődően a népességszám is stabilizálódik. Az elöregedés legsúlyosabb következménye a munkavállalási korú lakosság arányának drasztikus csökkenése, amely olyan további problémákat von maga után, mint például a felosztó-kirovó nyugdíjrendszerek fenntarthatatlansága. A korfa (népességpiramis) kiegyensúlyozását a gyakorlatban két direkt tényező határozza meg: a vándorlási egyenleg, illetve a termékenység. Előbbi kapcsán, projekciók és eltérő scenáriók segítségével már számos tanulmány bizonyította, hogy a bevándorlás a népességszám fenntartására igen, ellenben a korszerkezet megfiatalítására a gyakorlati tapasztalatok alapján alkalmatlan. Ebből kifolyólag kutatásomban a termékenységi folyamatok háttérének megértésére, illetve a kiegyensúlyozáshoz szükséges termékenységi ráta elérésére helyezem a hangsúlyt. Ezen belül öt kutatási területet érintek, nevezetesen a kiegyensúlyozott népességszerkezet minőségi és mennyiségi szempontjait, a teljes termékenységi arányszám kritikáját, a második demográfiai átmenetet, a bevándorlók termékenységi attitűdjének hatását, valamint a termékenységet befolyásoló állami intervenciókat.

Kulcsszavak: *elöregedés; termékenység; reprodukció*

Egészségtudományi -
Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

1: Tóth Kitti
1: Dr. Takács Péter
2: Dr. Balatoni Ildikó

1: Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar
2: Debreceni Egyetem Klinikai Központ

Az okos eszközök hatása a fizikai aktivitásra

Kutatásunk célja az okoseszközök fizikai aktivitásra gyakorolt hatását bemutató tudományos közlemények elemzése volt. Két nagy adatbázisban (PubMed és Web of Science) végeztünk lekérdezéseket. A duplikátumokat töröltük, néhány fő kritérium meghatározása után a címeket és az összefoglalókat áttekintettük, így 31 releváns cikket elemeztünk tovább. A legtöbb kutatást Európában és Amerikában végezték. A használt kulcsszavak sokfélesége feltűnő volt, ami azt mutatja, hogy a szerzők gyakran nem megfelelő módon választották azokat, ezért kiemeltük a főbb javasolt kulcsszavakat. A tartalomelemzés során négy célcsoportot azonosítottunk: egészséges egyének, krónikus betegségben szenvedők, idősek és versenysportolók. A tanulmányok azt sugallják, hogy a motiváció igen lényeges, és a beavatkozásokat a célcsoportnak megfelelően kell megtervezni. Az idősek esetében könnyen használható alkalmazás van szükség, ajánlott a támogató környezet, és használható a gamifikáció. Sportolók esetében viszont speciális mérőeszközökre lehet szükség a hasznos paraméterek méréséhez. Minden csoport esetében rendszeresen szöveges üzeneteket vagy értesítéseket javasolt használni az aktivitás fenntartására. Az okoseszközök használata pozitív hatással lehet a fizikai aktivitásra, de a hatékonyság érdekében mindig figyelembe kell venni a kontextust és a célcsoportot. A motiváltság fenntartása kihívást jelenthet, amit az azonosított módszerekkel kezelhető.

Kulcsszavak: *fizikai aktivitás; okoseszközök; sport*

Egészségtudományi -
Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

Fülöp-Székely Anita

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

Tanulási igények a generációs sajátosságok tükrében

Az egyes generációk sajátosságai a mindennapi életvezetésük, munkavégzésük, kapcsolattartási szokásaik mellett erőteljesen meghatározzák oktatáshoz fűződő viszonyukat, tanulási igényeiket, szokásaikat is. Az utóbbi évtizedek generációkutatásának eredményei alapján a digitális eszközök jelenlétében felnevelkedő generációk jellemzői merőben eltérnek azokétól, akik életében a technológia nem játszott ekkora szerepet. A digitalizáció, online jelenlét és generációs sajátosságok összefüggéseinek megismerése rendkívül fontos, hiszen a szociális kapcsolatok alakulása, az előnyben részesített információszerezési és -megosztási formák, a szabadidő eltöltésének módjai, az aktuális tanulási igények csak néhány azon dimenziók közül, ahol az elmúlt időszakban erőteljes változás ment végbe a Z és Alfa generáció felnevelkedése közben. Jelen előadás a hazai és nemzetközi kutatások eredményeinek bemutatása által a napjainkban felnevelkedő generációk tanulási igényeiben és szokásaiban mutatkozó sajátosságok bemutatására tesz kísérletet.

Kulcsszavak: *generációs sajátosságok; tanulási igények; netgeneráció; digitalizáció*

Egészségtudományi -
Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Health Science -
Interdisciplinary Section I.
Language: Hungarian,
Form of participation: hybrid

1: Kruták Nikoletta Anita
2: Jávorné Dr. Erdei Renáta

1: Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar
2: Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Védőnői Módszertani és
Prevenációs Tanszék

Kollégiumi körülmények között élő SNI fiatalok életminőségének és egészségmagatartásának vizsgálata

Az életminőség (quality of life) és a jóllét (well-being) egymással egyenrangú fogalmak, melyek tágabb értelemben a jólét (welfare) értelmét fejezik ki. Hátrányos helyzetű csoportok számos megközelítésből vizsgálhatók, egy jól feltárt kutatás eredményeképp tájékozódhatunk az ide tartozó fiatalok vélt és valós egészségi állapotáról, életminőségéről. Kutatási célként fogalmaztuk meg a speciális igényű, kollégiumi körülmények között élő fiatalok egészségi állapotának, életminőségének vizsgálatát, az ezt befolyásoló tényezők feltárását. A kutatás helye a Nyíregyházi Ridens Gimnázium, Szakgimnázium, Szakiskola és Kollégium. A mintába különböző betegségcsoportokba tartozó (érzékszervi- mozgásszervi és mentális betegségek), 14-21 éves fiatalok kerülnek be.

A kutatás elsődlegesen feltáró jelleggel indul, mely során saját fejlesztésű kérdőíves kutatást bonyolítunk le. A kérdőívbe validált életminőséget mérő kérdéscsoportok (pl. SF36) is beépítésre kerültek. Ez ezért fontos, hogy összehasonlítható legyen a mi kutatásunk más országos vagy regionális kutatásokkal.

A fókuszcsoport létrehozásával magát a kérdőívet szeretnénk tökéletesíteni, ott teszteljük azokat a témaköröket, amiket szeretnénk a kérdőívbe bevonni, utána a fókuszcsoport tagjait vonjuk be a kérdőív tesztelésébe. A tapasztalatok és visszajelzések figyelembe vételével finomításokat, javításokat ejtünk meg a felmérés alapjául szolgáló kérdőívben, majd a javított végleges változatot alkalmazzuk a kutatás során.

Eredményeink birtokában egy olyan intervenció pilot program kifejlesztésére teszünk kísérletet, ami képes arra, hogy a kutatás célcsoportjába tartozó speciális igényű fiatalok egészségmagatartását és életminőségét pozitívan befolyásolja. Az elkészült programot kipróbáljuk abban az intézményben, ahol a kérdőívet felvettük, utána ennek tapasztalatait később tudjuk elemezni.

Kulcsszavak: életminőség; egészségi állapot; speciális igényű fiatalok

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

12.00-14.00

Szekcióvezető: Dr. Ivancsó István

Helyszín: A 123

Link:

Orosz István (online)

Emberkép egy VI. századi iskolában: Az iskolák alapításának oka antropológiája

Nagy Katalin

A kánoni büntetőeljárás, mint az egyházi közjó védelme

Harag Márton

Krisztus pokolraszállásában rejlő lehetőségek a nem keresztények számára

Somodiné dr. Dobó Katalin

A stációs liturgiák kezdetei

Sára Réka Kabai (Language: English)

Wisdom as life management

Urbán János Erik OFM (online)

„Isten hisz bennetek!” - Giacomo Bini OFM miniszter generális személye a magyar sajtóban

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

Orosz István

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola
Pontificio Istituto Orientale

Emberkép egy VI. századi iskolában: Az iskolák alapításának oka antropológiája

Niszibiszi ma Nusaybin a török-szír határon, az V. században jelentős keresztény központ volt a Perzsa Birodalom határán. A városban teológiai iskola virágzott az V-VI. században. Iskola alatt ebben az esetben ténylegesen is meghatározható szervezeti felépítéssel, szabályzattal, és nagy vonalakban meghatározható képzési renddel és tananyaggal rendelkező intézményt értünk.¹ A Niszibiszi Iskola, némiképp talán leegyszerűsítve, az első keresztény felsőfokú oktatási intézményének tekinthető, amely kiemelkedő intézménye a keleti szír iskolamozgalomnak.

A keleti szír hagyomány iskolamozgalmának teológiai alapgondolatában az ember, mint *capax Dei* jelenik meg, akit Isten az üdvösség történeten és a konkrét tanulmányai, életútja során keresztül tanít és vezet. Az Iskolák alapításának oka tanításról, tanulásról szóló beszéd elbeszélését és retorikáját vizsgáljuk. Kutatásunk célja bemutatni, hogy az Iskolák alapításának oka milyen eszközökkel kommunikálja teológiai antropológiai vízióját.

1: Az iskolának két szabályzata maradt fenn az első az V. század elejéről Nárszaj vezetői idejéből, a második bővített szabályzat Hennana igazgatóságának idejéből a VI. század végéről. Niszibiszi iskola szabályzatai, in ARTHUR VÖÖBUS (szerk), *The History of the School of Nisibis*, Stockholm 1961, 51-104.

Kulcsszavak: *emberkép; VI. század; iskola*

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

Nagy Katalin

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar Doktori Iskola
(Kánonjogi Program)

A kánoni büntetőeljárás, mint az egyházi közjó védelme

A Katolikus Egyház életének boltozatát az irgalmasság oszlopa tartja, ezért egész lelkipásztori tevékenységének végső célja, hogy a krisztusi közösség, valamint az egyes hívek javát, azaz az egyházi közjót előmozdítsa. Ami pedig nem más, mint a "salus animarum", vagyis a lelkek üdvössége, melyet még legvégső eszközként, a kánoni büntetőjognak is szolgálnia kell. Ennek értelmében, az Egyházi Törvénykönyv VI. könyve, Büntető rendelkezések az Egyházban címmel tartalmazza mindazon normákat, amelyek alkalmazásával a mindenkori megyéspüspök el tudja érni a kánoni büntetések hármas célját: a tettes megjavítását, az igazságosság helyreállítását, és a botrány helyrehozatalát.

Előadásom témájának megválasztásával az a szándékom, hogy a kánonjog nyelvén bemutassam, miképpen alakult a büntetőjogi rendelkezéseknek alárendelt alany jelentéstartalmának megítélése a 2021. május 23-án, a Pascite Gregem Dei apostoli konstitúcióval kihirdetett, és a december 8-án hatályba lépett megreformált kánoni büntetőjog szemléletében. Továbbá, hogyan tudja a krisztusi közösségek élén álló mindenkor felelős vezető a Kánonjogi Kódex 1311. kánonja 2. §-ának értelmében lelkipásztori szeretettel, életének példájával, tanáccsal, buzdítással, és ha szükséges, büntetések kiszabásával vagy kinyilvánításával biztosítani, hogy az eltévelygő hívők visszatérhessenek az élet útjára. Végezetül pedig, hogyan képes szolgálni maga a kánoni büntetőeljárás résztvevői személyiségi jogainak védelmét.

Kulcsszavak: kánoni büntetőeljárás; egyház; közjó

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

Harag Márton
PPKE HTK

Krisztus pokolraszállásában rejlő lehetőségek a nem keresztények számára

Az eltérő hangsúlyok ellenére Húsvét ünnepe minden keresztény közösségben központi helyet foglal el. Ugyanakkor Krisztus kereszthalála és feltámadása között lévő, illetve ezen eseményekkel szervesen összefonódó történeusről, a pokolraszállásról már kevesebb szó esik a gyakorlatban. Gavin D'Costa ezt a kétségekkel terhelt tanítást használja fel, hogy vallásteológiai nézeteinek egy olyan keretet adjon, amelyben ki tudja fejteni javaslatait a nem keresztények üdvössége kapcsán. Írásában egy olyan befejezetlen elmélet körvonalait rajzolja meg, amely hangsúlyozza Krisztus és az Egyház instrumentális szerepvállalását, továbbá amely képes áthidalni a nem keresztények episztemológiai hiányosságát az istenismeret terén, hiszen a Szentháromság ismerete az üdvösség egyik feltétele. Mindennek kifejtéséhez a skolasztika felosztását alkalmazza, nemcsak azért hogy elkülönítse a pokolraszállás tényleges és esetleges helyszíneit, hanem azért is, hogy feltárja a bennük rejlő teológiai lehetőségeket a nem keresztények számára. Elképzelésének alappilléreit Francis A. Sullivan az egyházi imákról alkotott elképzelései, valamint Hans Urs von Balthasar Krisztus pokolraszállásáról alkotott koncepciója, a velük való kritikus-konstruktív számvetés, illetve ezek továbbgondolása alkotja. Vizsgálódásom célja elsődlegesen D'Costa elképzelésének bemutatása, egyedi meglátásainak kiemelése, illetve gondolatainak értékelése az Egyház tanításának és a kortárs teológiának fényében.

Kulcsszavak: *Krisztus; pokolraszállás; nem keresztények*

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

Somodiné dr. Dobó Katalin
PPKE HTK Doktori Iskola

A stációs liturgiák kezdetei

A Szentföldet meglátogató zarándoknő, Egeria leírása szerint a stációs liturgia a IV. században újdonság a korabeli kereszténységben. Útleírásában azokról a liturgikus cselekményekről, amely megegyeztek a római vagy konstantinápolyi gyakorlattal, csak átsiklik közkedvelt mondatával "fiunt omnia secundum consuetudiem" - minden a szokott módon történt, csak azzal foglalkozik, ami érdeklő, ami eltér a korabeli gyakorlattól. Egeria írásának döntő részét azoknak az egyházi ünnepeknek a leírása alkotja, amelyben beszámol az egykori, az egyik jeruzsálemi templomtól a másikig vezető látványos menetekről. A hívek ünnepélyes lassúsággal vezették a püspököt, miközben a zsoltárokat, antifónákat, himnuszokat énekeltek.

Egeriától megtudhatjuk, hogy az elnyomatás éveiben is folyamatosan látogatott jeruzsálemi keresztény emlékhelyek a következők: Sion, az utolsó vacsora terme, Eleona, a Tanítás Barlangja, és Imbomon, a hegycsúcs, ahonnan az Úr az égbe emelkedett. Ezeket a helyeket a három nagy ünnep alatt végig látogatták. A jeruzsálemi rítus fontos elve, hogy azokat az eseményeket, amelynek helye ismeretlen vagy feledésbe merült, csak felolvassák az Evangéliumból, azaz azokon a helyszíneken, ahol nem maradt fel hagyomány, a liturgia nem "játssza el" a történéseket.

A jeruzsálemi stációs liturgiát a VI. századig az egész keresztény világban csodálták és a keresztény világ minden városában utánózni szerettek volna, követése révén alakult ki - bár némileg módosult célokkal - a konstantinápolyi, majd a római stációs liturgia is.

Felhasznált irodalom:

BALDOVIN J. F. Liturgy in Ancient Jerusalem, Lincorn, 1999

GALADZA D. Liturgy and Byzantinization in Jerusalem, Oxford, 2018

BAUMSTARK A. On the Historical Development of the Liturgy, (1923)

Kulcsszavak: Jeruzsálem; őskeresztény liturgia; stációs liturgia; Egeria

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

Sára Réka Kabai
PPKE HTK

Wisdom as life management

“I will make you wise and teach you the way you should walk in.” – we read in Psalm 32. For the people of the Old Testament and of the Near East, wisdom was a particular value. It was something that many who sought it, who acquired it, were responsible for keeping it and passing it on. The sages were the teachers and advisers to the rulers of the Middle East (Egypt, Mesopotamia), indirectly responsible for the well-being of the whole empire and its good governance. In Egypt, ma'at meant both wisdom and order in the world, and to know and acquire it was to be knowledgeable in the ways of things and their interrelationships. It covered all aspects of life, it meant lexical knowledge, scientific knowledge, but it also had a moral and social dimension. For the Israelites, it was an insight into God's plan, based on right relationship with God and keeping the Law. Throughout the conceptual development of wisdom, one thing has remained constant: a wise person has a kind of knowledge and sense that helps him in various areas of life. It is a complex concept that is both grace and an attitude that can be acquired, and which leads to a listening heart and harmony with the created world, God, and fellow human beings. In this sense, wisdom as a skill is also an echo of the harmony of Paradise, which helps one to make the right choices – not because of constant calculations, but by listening to an inner voice, based on continuous proper life conduct.

Keywords: *wisdom; life management; inner law; habit*

Hittudományi szekció I.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: hibrid

Theology Section I.
Language: Hungarian, English
Form of participation: hybrid

Urbán János Erik OFM

Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Római Katolikus Teológia Kar;
„Vallás, kultúra, társadalom” Doktori Iskola

**„Isten hisz bennetek!” - Giacomo Bini OFM miniszter generális személye
a magyar sajtóban -**

A tanulmányban röviden bemutatom Giacomo Bini OFM miniszter generális (+2014) életének szakaszait és lényeges szolgálati tevékenységét, aki 1997–2003 között volt a Ferences Rend legfőbb előljárója. A szolgálati éveinek bemutatását követően arra teszek kísérletet, hogy a magyar médiában - főleg a katolikus hetilapok hasábjain, de nem csak - megjelent tudósítások, cikkek alapján bemutassam az ő személyét. A generális atya szolgálati ideje mindössze hat mozgalmas évet foglal magába. Egyik kiemelt esemény, konfliktus helyzet, amivel szembe kellett néznie az a 2002-es esemény, amikor is a betlehemi Születés Bazilikát palesztin fegyveresek szállták meg, túszul ejtve az ott szolgáló negyven ferences testvért. A rendi előljáró az április 5-i sajtótájékoztatóján drámai szavakkal ecsetelte a helyzetet: „Nem hagyunk magatokra benneteket!” - Bini atya üzenete hangsúlyt kapott a magyar vallásos sajtóban is, amelyet a tanulmányban részletesen fogok tárgyalni. Továbbá, bemutatásra kerül két látogatása is, amelyet a három magyar nyelvű ferences rendtartományban tett, Magyarországon, illetve Erdélyben. A Miniszter Generális Erdélyben tett útját egyedivé, ugyanakkor értékesé és érdekessé teszi a Bukarestben tett hivatalos látogatása. A Miniszter Generális magyar nyelvterületen tett látogatását a helyi lapokban megjelent cikkek mellett, primér forrásokból olvasott információkkal is kiegészítem, különös tekintettel figyelve, hogy a Ferences Rend központja hogyan interpretálta ezen látogatásokat.

Kulcsszavak: *Ferences; Giacomo Bini; Magyar sajtó; Látogatások*

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

14.00-16.00

Szekcióvezető: Dr. Kruppa Tamás

Helyszín: A 220

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m6ef5842c4fee83563123a7d4b0532f68>

Füleczi István (online)

A szövetségkötés súlypontjai Ábrahám, Mózes és Szűz Mária életében

Dr. Zoltán Szegvári (Language: English)

Medieval Views on Current Problem: the Filioque Controversy in Selected Byzantine Letters

Dudás György

Az Isteni előretudás és az emberi szabad akarat összeegyeztethetősége a molinizmus szerint

Szaplonczay Máté

A közép-kelet-európai keleti katolikus egyházak hierarchikus fejlődése az elmúlt évtizedekben

Katalin Földvári (Sprache: Deutsch)

„Alles zu grösserer Ehr der Wunder-wäinenden Mutter von Pötsch“ Die Möglichkeiten der Erforschung des Kultes eines Gnadenbildes im 18. Jahrhundert

Tóth Attila Ákos

Az Emberi Szabadság Lehetősége a Teremtésben - F.W.J. Schelling "Freiheitsschrift"-je alapján

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

Füleczki István

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Doktori Iskola

A szövetségkötés súlypontjai Ábrahám, Mózes és Szűz Mária életében

A doktori dolgozatom témája, dogmatika, azon belül pedig mariológia. Mária ószövetségi prefigurálódását vizsgálom, abból a szempontból, hogy miként nevezhető Ő hídnak az Ószövetség és az Újszövetség között. Főként három neves német ajkú teológust és az ő munkásságukat kutatom: Joseph Ratzinger, Hans Urs von Balthasar és Gerhard Lohfink.

A tervezett előadásomban elsősorban a szövetségkötés témakörét szeretném megvizsgálni, különösképpen is az Ábrahámmal és Mózessel kötött szövetséget, amelyeket pedig összehasonlítok a Máriával kötött szövetséggel, megvilágítva a hasonlóságokat és a különbségeket. A témát azért választottam, mert a leendő doktori dolgozatomban is kitérek az „aktív” közvetítői szerepek taglalásán túl a fentebb említett személyekre, életútjaikra és azok végére is. Vagyis azt, szeretném vizsgálni, hogy miként teljesedik be a kiválasztottság az ő életükben.

A következő témákat szeretném röviden érinteni az előadásban: Izrael, mint az Isten által kiválasztott nép; releváns szentírási párhuzamok mariológiai szemszögből; a szövetségkötés súlypontjai Ábrahám, Mózes és Szűz Mária életében.

Kulcsszavak: *Mariológia; szövetségkötés; kiválasztás; Mózes; Ábrahám; Ószövetség; Izrael; Szűz Mária; Újszövetség; Egyház; Magnificat*

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

Dr. Zoltán Szegvári
St Athanasius Greek Catholic Theological Institute

Medieval Views on a Current Problem: The Filioque Controversy in Selected Late Byzantine Letters.

The answer given to the question of the origin of the Holy Spirit is one of the most important differences between the teachings of the Orthodox and the Roman Catholic theologies. The former teaches that it comes from the Father only, while the latter teaches that it comes from the Father and the Son. In Byzantium, the center of late Medieval Orthodox thinking, all thinkers adept in theology were aware of that, but they presented very different opinions regarding the tolerability and even the exact nature of the Catholic teaching in their extant letters. In my paper, I analyse the presentation of the problem in selected late Byzantine letters.

Keywords: *Filioque; Catholicism; Orthodoxy; Unionism*

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

Dudás György

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

Az Isteni előretudás és az emberi szabad akarat összeegyeztethetősége a molinizmus szerint

Ha az Isten mindentudása révén előre látja, hogy egy adott személy holnap miként fog cselekedni, lehetséges-e, hogy az a személy azt a cselekedetet szabadon teszi meg, vagy megvan-e a lehetősége arra, hogy másként cselekedjen, mint ahogy az Isten azt előre tudta? Az Isteni mindentudás és az emberi szabad akarat között felmerülő dilemmára a molinizmus egy igen sajátos választ nyújt. A tomista felfogásból kiindulva az Isteni mindentudásról úgy vélekedik, hogy az Isten a saját lényegében ismeri nem csak a lehetséges és a létező dolgokat, hanem azokat is, amelyeket a teremtmények szabadon valamikor tenni fognak vagy tennének. Ezt nevezik „közbeeső tudásnak” (scientia media). Ezen ismeret alapján, tehát az Isten előre látja, hogy miként cselekedne szabadon egy adott személy, ha bizonyos körülmények között lenne. Habár a molinista válasz látszólag kielégítő választ nyújt a felmerült dilemmára, mégsem kerüli el a kritikákat, sőt a kortárs filozófiai teológiai gondolkodás egyik legvitatottabb álláspontja, hiszen kérdés, hogy megőrzi-e teljes valóságában az emberi szabadságot, illetve kritikaként felmerülhet az is, hogy nem teszi-e felelőssé Istent valamilyen mértékben a világban történő rosszért.

Kulcsszavak: *szabad akarat; molinizmus; Isteni előretudás*

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

Szaplonczay Máté

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

A közép-kelet-európai keleti katolikus egyházak hierarchikus fejlődése az elmúlt évtizedekben

A vizsgált régió keleti katolikus közösségeiben az elmúlt néhány évtizedben megfigyelhető volt a kormányzati struktúra szembevető fejlődése. Jelen előadásban röviden áttekintjük a román, szlovák, ukrán és magyar sajátjogú egyházak hierarchikus fejlődését a Keleti Kódex kihirdetésétől (1990) napjainkig. A felsoroltak közül a hierarchikus átalakítás legutoljára a Magyar Görögkatolikus Egyház vonatkozásában valósult meg, amikor Ferenc pápa 2015 márciusában a magyarországi görögkatolikus közösséget sajátjogú metropolitai egyházzá szervezte. A fent említett egyházak közül kettő jelenleg nagyérseki, míg a másik kettő metropolitai státuszú sajátjogú egyház. Ezen egyházak az autonómia különböző fokait mutatják. Röviden bemutatásra kerül kormányzati struktúrájuk, valamint ismertetjük a rájuk vonatkozó legfontosabb szabályozásokat.

Kulcsszavak: *keleti katolikus egyházak; görögkatolikus hierarchia; metropolitai egyház; sui iuris*

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

Katalin Földvári
Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

„Alles zu grösserer Ehr der Wunder-wäinenden Mutter von Pötsch“ Die
Möglichkeiten der Erforschung des Kultes eines Gnadenbildes im 18.
Jahrhundert

Die Originalikone „Maria Pocs“ wurde nach der Anordnung von Leopold I. nach Wien gebracht (1697), wo sie nach den fünf Monaten dauernden Festlichkeiten auf dem Hochaltar des Stephansdomes aufgestellt wurde. Während das Bild von einer Kirche zur anderen gebracht wurde, besiegte Prinz Eugen von Savoyen in der Schlacht bei Zenta die Türken (11. September 1697), welcher Sieg mit der Fürbitte der Muttergottes von Pócs und mit der Anwesenheit der Ikone in Wien verbunden wurde. So wurde das Originalbild „Maria Pocs“ am Ende des 17. Jahrhunderts zum Palladium der Stadt Wien und des ganzen Habsburgerreiches. Ab 1697 formte, veränderte sich der Kult der Ikone und erweiterte sich mit neuen Elementen. Er blüht auch heutzutage, da das Gnadenbild „Maria Pocs“ die am meist verehrten Mariendarstellung im Dom ist. In meinem Beitrag präsentiere ich kurz, entlang welcher Motiven und aus welchen Quellen die Verehrung der Ikone im 18. Jahrhundert zu untersuchen ist.

Schlüsselwörter: Gnadenbild; Máriapócs; Wien; Kult; 18. Jahrhundert; Forschungsmethoden

Hittudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol, német
Részvétel: hibrid

Theology Section II.
Language: Hungarian, English, German
Form of participation: hybrid

Tóth Attila Ákos

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

**Az Emberi Szabadság Lehetősége a Teremtésben - F.W.J. Schelling
"Freiheitsschrift"-je alapján**

Előadásom témája az emberi szabadság lehetősége és fogalma a német idealizmus egyik legnagyobb képviselője, Friedrich Wilhelm Joseph Schelling (1775-1854) Freiheitsschrift-je alapján. Schelling a szabadság transzcendentális fogalmán túl szükségesnek tart egy másik, gyakorlati fogalmat, azaz „valós és életszerű” fogalmat is kidolgozni, mely szerint a szabadság nem más, mint a jó és a rossz lehetősége. Habár a szabadság mindkét megközelítése erős párhuzamot mutat Immanuel Kant transzcendentális filozófiájával, Schelling idealista érvelése és az abból következő konklúzió, amely a rosszat, mint a szabadság lehetőségi feltételét tekinti, eltérő irányt vesz a königsbergi filozófus gondolatmenetéhez képest. Schelling miután visszautasítja a szabadság hétköznapi definícióját, mint „külső motiváló erő nélküli önkényes döntést két egymásnak ellentétes dolog között”, és a teljes determinizmust, amelyben a cselekedeteink már végbementek mielőtt mi magunk döntést hoznánk, a szabadságot az ember transzcendentális ősz-döntésébe helyezi, amely cselekvésünk fenomenális valóságát determinálja. Ahhoz azonban, hogy ez a döntés létrejöhesse, szükséges a rossz reális létezése, amely, ha eltekintünk az ezen létezését relativizáló magyarázatoktól, kizárná egy tökéletes és mindent átható Isten létezését. Schelling saját megoldása a rossz problematikájára, a valóságos, aktuális létező és létezésének alapja közötti különbség Istenbe helyezése, a jónak, mint harmóniának, az isteni létalap rendszerezésének, a rossznak pedig, mint a harmónia hiányának, ezen létalap felülkerekedésének definiálása, amely feletti döntési képesség az ember szabadságát jelenti.

Kulcsszavak: Schelling; Freiheitsschrift; teremtés

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

12.00-14.00

Szekcióvezető: Dr. Kiss Anita

Helyszín: A 302

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m17c86b5bb2b6dc92fa1d5c176492fa7a>

Dr. Kiss Anita

Kódváltás kárpátaljai magyar egyetemi hallgatók körében

Fülöp-Székely Anita (online)

Gamifikációs angolnyelv-tanulás vizsgálata egy rurális térségben

Szabó Bernadett

A Saját a Másikkal szemben: az egyéni határképzés formái Németh László Gyász és Iszony című regényeiben

Mikulics Ádám

„...aki élővé tudta varázsolni a táncot” – Timár Sándor pedagógiai környezetének primer forrásokon alapuló ábrázolása

Moklovsky Réka

A szívek frigye, nem a fejeké - A nő, a férfi és a szerelem Arthur Schopenhauer filozófiájában

Kovács Edward

„Mert a beszéd: formatartó. Ezért örök.” – Meta- és mitopoétika Borbély Szilárd Bukolikájában című kötetében

György Tamás

A büntetőfordulat vizsgálatának indikátorai

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Dr. Kiss Anita

Nyíregyházi Egyetem Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet

Kódváltás kárpátaljai magyar egyetemi hallgatók körében

A Kárpátalján végzett kétnyelvűségi vizsgálatok megállapították, hogy a kárpátaljai magyarok kódváltása tudatos nyelvi tevékenység, ami sok esetben hatékonyabb, gördülékenyebb kommunikációt tesz lehetővé. Ezen kívül bebizonyosodott, hogy a Kárpátalján élő magyardomináns kétnyelvű beszélők számára a kódváltás identitásjelző eszköz is, amellyel kifejezhetik egymás iránti szolidaritásukat és a közösségi összetartozásukat. Bizonyos esetekben viszont előfordul, hogy egynyelvű beszélők negatív megjegyzésekkel illetnek olyan kétnyelvű beszélőket, akiknek a nyelvhasználatára jellemző a kódváltás. Ennek következtében a kétnyelvűek elbizonytalanodhatnak a saját nyelvhasználatuk helyességét illetően, ezért egynyelvű környezetben igyekeznek elkerülni a nyelvek közötti váltást/váltogatást, és a nyelvhasználatukat minél inkább próbálják az egynyelvűek beszédéhez igazítani. Ebből kifolyólag eltérő attitűdök kapcsolódnak a kódváltáshoz. Egyes beszélők negatívan ítélik meg a saját nyelvhasználatukban előforduló kódváltást is, mások viszont természetes és mindennapos jelenségnek tartják. Kutatásomban olyan kárpátaljai magyar egyetemi hallgatók kódváltási szokásait és attitűdjeit vizsgáltam meg, akik kétnyelvű közegben nőttek fel, majd a felsőoktatási tanulmányaik miatt Magyarországra költöztek, és ebből adódóan bekerültek egy új, egynyelvű környezetbe. A kárpátaljai kétnyelvűséggel kapcsolatos kutatások mindezidáig Kárpátalján élő magyarok kódváltását vizsgálták. Az itt bemutatott kutatás újszerűségét az adja, hogy a kódváltási szokásokat és a hozzájuk kapcsolódó attitűdöket a kétnyelvű közegből az egynyelvű magyar közegbe való bekerülés nézőpontjából vizsgáltam. Kutatásom célja volt kideríteni, hogy a Magyarországon egyetemi tanulmányokat folytató kárpátaljai magyar hallgatók szóbeli nyelvhasználatára jellemző-e a kódváltás, továbbá ki szerettem volna deríteni, hogy a megkérdezettek milyen okokból kifolyólag váltanak kódot, és hogyan ítélik meg a kódváltást.

Kulcsszavak: kódváltás; Kárpátalja; egyetemi hallgatók

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Fülöp-Székely Anita

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola

Gamifikációs angolnyelv-tanulás vizsgálata egy rurális térségben

A XXI. században felnevelkedő generációk oktatáshoz fűződő viszonya, sajátos tanulási igényei, szokásai kihívás elé állítják a pedagógusokat. A gyakorló tanerőknek folyamatosan lépést kell tartani a változó tanulási igényekkel, melyek az intenzív eszközhasználat hatására merőben átalakultak. Az IKT eszközökkel támogatott oktatás mint a netgenerációs diákok motivációs krízisének egyik kulcsa jelenik meg napjaink oktatási gyakorlatában. Jelen előadás az angol nyelv tanításában alkalmazott gamifikáció tanulási teljesítményre és motivációra gyakorolt hatásait tárgyalja egy rurális térségben (Hargita megye, Románia) végzett klasszikus pedagógiai kísérlet eredményei alapján, ahol az angolórába integrált Socrative program hatása az utómérési eredmények eltérésében ölt testet.

Kulcsszavak: *angolnyelv-tanítás; IKT eszközök; Socrative program; tanulási teljesítmény*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Szabó Bernadett

Debreceni Egyetem Irodalom-, és Kultúratudományok Doktori Iskola,
Magyar irodalom és kultúra alprogram

**A Saját a Másikkal szemben: az egyéni határképzés formái Németh
László Gyász és Iszony című regényeiben**

Elemzésemben Németh László két regényében, a Gyászban és az Iszonyban megjelenő főszereplők egyéni identitást és testet érintő határképző szándékait vizsgálom, közösségi és szorosabb személyközi viszonyaik tekintetében.

Mindkét regényben megfigyelhető az egyén és a közösség szembenállása a falu teréből adódó szokásrend következtében, amelynek fő indoka, hogy az egyén feszültségben áll azt őt körülvevő elvárásrendszerrel. Mindez önkéntes (vagy önkéntelen) elkülönülést indukál az események során, de nem csupán a falu társadalmával szemben, hanem a főszereplők intim kapcsolataiban is: gyermekükkel és férjükkel szemben is detektálható ez a pozíció.

Jelen szövegvizsgálatban a Gyászban Kurátor Zsófi beteg gyermekéhez való viszonyára, az Iszonyban pedig Kárász Nelli férjéhez fűződő kapcsolatára koncentrálok. Mindkét szövegben a Saját és a Másik teste, annak materiális jellemzői által megképződő elidegenedés az elemzés fókuszja. A test materiái itt főként annak különböző szimptomáit és váladékait jelentik, mint viszolygást, undort kiváltó testi jelenségeket. Ezekkel összefüggésben képződik meg a Gyászban az egészséges és a beteg test határa, a vitalitás és a mortalitás feszültsége, az anya gyermekétől való elidegenedése. Az Iszonyban pedig a menstruációs vér válik a női test fő (meg)jelölőjévé a nászéjszakai jelenetben, amely felmenti a főszereplőt a kulturális prekoncepciók végrehajtása alól. A hamis tanúsággal a főhős önmagát abjektként jelöli meg, miközben a Másik testének szennyéről tudósít, mindezt ok-okozati összefüggésként elbeszélve.

Előadásomban a fentiek részletes bemutatását kísérem meg szövegközeli elemzések által.

Kulcsszavak: *Németh László; egyén; test; testnedvek; betegség*

Bölcészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Mikulics Ádám

Debreceni Egyetem, Bölcészettudományi Kar, Néprajzi Tanszék
Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola, Néprajz és Kulturális Antropológia
program

„...aki élővé tudta varázsolni a táncot” – Timár Sándor pedagógiai
környezetének primer forrásokon alapuló ábrázolása

Az 1970-es és 1980-as évek hivatásos magyar színpadi néptáncművészetének útkeresésére fókuszáló, forrásfeltáró szakaszában lévő kutatásom két emblematikus alkotó, Györgyfalvy Katalin és Timár Sándor művészi pályáját, illetve az azt befolyásoló társadalmi és kulturális környezet vizsgálatát helyezi a középpontba. Kutatómunkám, melyben kísérletet teszek új megközelítési módok alkalmazására, az úgynevezett második koreográfusnemzedék látszólag talán két legélesebben eltérő ars poeticája mentén vizsgálja az adott korszak művészi törekvéseinek a feltárt és dokumentált paraszti tánckultúrához fűződő viszonyát. Előadásomban a nézőpontváltásra és annak eredményeire támaszkodva – megkísérelve a művészetantropológiai és etnográfiai szemléletmódot tükröző vizsgálódást – kívánom ábrázolni a „néptáncnyelven” megnyilvánuló Timár Sándort és az Állami Balettintézet Néptánc tagozatán kialakított pedagógiai környezetét egy 2010 során készült beszélgetésünk és egykori növendékei beszámolóinak kontextusában. Véleményem szerint az 1970-es évek néptáncpedagógiai szemléletváltását meghatározó, sajátosan timári ambíciókból fakadó oktatói munkásságra vonatkozó vizsgálati eredmények mérvadó tényezők egy újfajta szemléletmódot alkalmazó táncművész értékelésekor.

Kulcsszavak: *Timár Sándor; néptáncpedagógia; koreográfusnemzedékek; táncantropológia; Állami Balettintézet*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Moklovsky Réka

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Humán Tudományok
Doktori Iskola Modern Filozófia Doktori Program

A szívek frigye, nem a fejeké - A nő, a férfi és a szerelem Arthur Schopenhauer filozófiájában

A szívek frigye, nem a fejeké – A nő, a férfi és a szerelem Arthur Schopenhauer filozófiájában című előadásomban a XIX. század egyik legjelentősebb európai gondolkodójának, Arthur Schopenhauernek a nőkről, a nőiségről, illetve mindezzel szoros összefüggésben a férfiakról, a két nem jellegzetességeiről, az őket egymáshoz fűző vonzalomról, a nemi ösztön működéséről, az emberi nem jövőbeli létezéséről és összetételéről határozó, azt biztosító szenvedélyes szerelemről, és a párválasztásról, házasságkötésről szóló teóriáit vizsgálom meg közelebbről. Kitérek arra is, hogy mindez hogyan tartozik bele a filozófus világszemléleteinek összefüggéseibe, milyen kapcsolatban áll az egyén örökös szenvedésének és meghalásának gondolatával, és, hogy miért is nevezi a szerelmeseket árulóknak. Az elemzésemhez olyan szövegekből választottam ki részleteket, mint az 1818-as A világ mint akarat és képzet, különös tekintettel A szerelem metafizikájára, amely önálló tanulmányként is olvasható, valamint az 1851-es Parerga és paralipomena, de a nőiség reprezentációjának felderítésében A nőkről című bölcseleti írásban szereplő nézetek is segítségemre voltak.

Kulcsszavak: *Arthur Schopenhauer; A szerelem metafizikája; nemek; nőiség; szerelem*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Kovács Edward

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar irodalmi, modern filológiai és kultúratudományi program

„Mert a beszéd: formatartó. Ezért örök.” – Meta- és mitopoétika Borbély Szilárd Bukolikatájban című kötetében

Előadásomban Borbély Szilárd posztumusz verseskötetének mitikus karakterisztikáit, a – főként teremtés- és etiológiai – mítoszok beszédmódjához hasonlatos költői nyelv teremtő-tételező erejének mitopoétikus vonásait igyekszem majd regisztrálni. Ez a törekvés elsődlegesen abban érdekelt, hogy a kötetkompozíció egyik vállalt szervezőelvét, vagyis az antikvitas mitémáinak parafrázisát, a különböző mitológiai alakok újraíró megidézését egy olyan sajátos eljárásaként mutassa fel, mely szinte minden esetben metapoétikus, öntükröző, önmagát mint művészi képződményt előállító funkcióval is bír. Ez az önnön jelszerűségére is rámutató működésmód ugyanakkor a kötet pásztorköltészeti hagyományt felelevenítő címének, alcímének, valamint a másodlagos címként is egybeolvasható – Amikor Valaminek Vége – cikluscímeinek összefüggésében még rétegzettebben jelenik meg, amennyiben – Wolfgang Iser nyomán – az említett, fokzott integritású műfaji tradíciót az irodalmi fikcionalitás önfeltárulásának, a metapoétikusság par excellence diskurzusformájaként fogjuk fel, mely mintha nem jelentéktelen hasonlóságot mutatna a mítoszokra jellemző integrációs képességgel, „»minta«, illetve alaprajz szerepével” (Hans Blumenberg), így például az aranykorképzeteket hordozó Árkádia mítoszával, mely legalább a romantika irodalmának önértése és hagyomány szemléleti változása óta összekapcsolódik a nyelv, ezen keresztül pedig a költészet (világ)alkotóerejével.

Kulcsszavak: mítosz; antikvitas; kortárs; líra; metapoétika

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció I.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Humanities and
Social Sciences Section I.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

György Tamás

ELTE Társadalomtudományi Kar, Szociológia Doktori Iskola
Kisebbségsszociológia Tanszék

A büntetőfordulat vizsgálatának indikátorai

Az előadásomban az általam kidolgozott indikátorokat szeretném bemutatni, amelyek a büntetőfordulat meglétének igazolására, mértékének feltérképezésére alkalmasak, univerzálisan használhatók és ezáltal a különböző országok, politikai rendszerek büntetőpolitikájának közvetlen, objektív összehasonlítását is lehetővé teszik. A kutatásom során elméleti keretbe helyeztem és definiáltam a büntetőfordulat fogalmát, majd azt dimenziókra bontva a különböző dimenziók mentén önálló indikátorrendszert dolgoztam ki, melynek segítségével eldönthető, hogy a vizsgált országban tapasztalt jelenségek összessége büntetőfordulatként azonosítható-e. A különböző indikátorok mentén az is kiválóan vizsgálhatóvá és összevethetővé válik, hogy milyen mértékűek az esetlegesen büntetőfordulatként azonosított változások. Egy ilyen egységes, objektív szempontrendszer létrehozása egyrészt lehetővé teszi az eredmények összehasonlítását más országokkal; másrészt megengedi, hogy más kutatók eredményeit ezen indikátorok mentén csoportosítva és értelmezve összevegyem a saját eredményeimmel. Az általam definiált indikátorok ugyanis nemcsak akkor használhatók, ha a kutatók előzetesen ismerik őket, és ezeket keresve vizsgálódnak (munkám aligha bír ekkora hatással a tudományos közéletre), de jól alkalmazhatók minden korábbi, illetve jövőbeli kutatás, vagy akár csak adathalmazok, ismeretanyagok feldolgozása, rendszerezése és elemzése során.

Kulcsszavak: *kriminálpolitika; büntetőpolitika; büntetőfordulat; indikátorok; összehasonlíthatóság*

„A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-4 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

14.00-16.00

Szekcióvezető: Dr. Buhály Attila

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m72464c8dde5219b741a38774102853b8>

Róbert Szabó (Language: English)

Social stratification of Budapest in the Great War: the recruitment of secondary school students who took the military maturity examination in 1917

Lengyel Emese

Zerkovitz kontra Huber: Az Árvácska-per (1925)

Lengyel Zsanett

Kulturális ipar – Periférikus-és fő működési mechanizmusok.
Múzeum és digitalizáció

Tóth Kinga

A testet öltött Ige - Avilai Szent Teréz Szentlélek élményei

Bán Imola

„Ízlések és pofonok (...) nem minden költészet csak holdfény és rózsairat!” Történelmiregény-paródia és anekdotikusság Cserna-Szabó András: Zerkó című regényében

Molnár Ferenc

Az olmtüzi alkotmány kihirdetése az Ungvári Kerületben, 1849

Pásztor Lilla

A fonológiai tudatosság lehetséges meghatározásai

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Róbert Szabó
ELTE BTK TDI

Social stratification of Budapest in the Great War: the recruitment of secondary school students who took the military maturity examination in 1917

In my lecture, I aim to present the social background (name, place of birth, date of birth, religion, name and job of parents etc.) of students who took the so-called military matura examination in 1917 in the secondary schools of Budapest. In my presentation, I plan to highlight the common characteristics of these students and point out how these characteristics are connected to the social stratification (and its changes during the First World War) of the Hungarian capital.

In my research I only deal with the students who took the war military examination in secondary schools, students of any other types of middle schools (like commercial or teacher training schools) are not part of my investigation. As sources I used the matura exam registers and school registers, which are mainly available in the Archives of Budapest, whereas some of them are found in the examined schools and the archives connected to them (such as the Piarist Archives). In 1917, about 650 students took the military matura examination in 22 secondary schools. I chose to examine year 1917 because I assume this was the year when the most students took a military matura examination. Namely, in this year such exams took place according to regulations from both 1916 and 1915.

Kulcsszavak: *military matura examination; First World War; social history; Budapest*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Lengyel Emese
DE Irodalom- és Kultúratudományok Doktori Iskola

Zerkovitz kontra Huber: Az Árvácska-per (1925)

Zerkovitz Béla (1881–1948) az egyik legismertebb 20. századi magyar slágerkomponista. Szerzőként több száz sanzont, kuplét és operettet jegyez. Köztudott, hogy Zeneakadémián sohasem tanult, csupán egy gépészmérnöki oklevéllel rendelkezett. A végzettsége pályája során többször gondot jelentett, ugyanis több szakmabeli megkérdőjelezte zeneszerzői képességeit. Jelen írásban a zeneszerző 1925-ös bírósági ügyének bemutatására vállalkozom. A pert az Árvácska című operettdarabbal kapcsolatban indította zeneszerző ellen Huber Miksa karmester. Huber azt állította, hogy nemcsak hangszerelte és harmonizálta a szóban forgó operettet, hanem egyszersmind ő emelte azt művészi alkotássá. Zerkovitz ügyvédje igen felkészült, a szerzőséget érintő általános tényeket meggyőzően alkalmazta a konkrét esetre: „A kereset – kezdte – a zenevilágban szokásos nagyzásnak és nagyzolásnak az eredménye. Generális szokás az, hogy előkelő komponisták megkomponálják dalműveiket, a hangszerelést azután rendszerint karmesterekre bízzák. A magyar operettirodalomban igen sok példa van erre” (Az Est. 15. évf. 34. sz. 5). A kutatás korabeli sajtóforrások segítségével rekonstruálja, hogy miként alakult a per Zerkovitz és a karmester között, valamint, hogy milyen zenetörténeti példákat hoztak fel a szembenálló felek. Céлом, hogy bemutassam a magyar slágerkomponista egyik peres ügyének hátterét, mely esetpélda során betekintést kapunk a 20. századi magyar szerzői jogokba és a korabeli operettjátszásba is.

Kulcsszavak: *bírósági per; magyar operett; szerzői jogok sajtóforrások*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Lengyel Zsanett

Debreceni Egyetem, BTK, Irodalom-és Kultúratudományok Doktori Iskola, Mediális Kultúratudományi alprogram

Kulturális ipar – Periférikus-és fő működési mechanizmusok. Múzeum és digitalizáció

Az előadás, valamint a dolgozat a múzeumi digitalizáció témáját kapcsolja össze a kulturális ipari területek működésének megértésével. Áttekintem a kulturális ipar fő-és periférikus területeinek mechanizmusait, főbb tézisem, hogy a karanténkultúra, valamint járványlét a korábban periférikus kulturális ipari területként működő szegmenseket rákényszerítette önön határaik, lehetőségeik újragondolására, valamint részben a fő kulturális területek logikájának megfelelő működésre, ellenben mégsem azonosítható paradigmaváltás. A digitális múzeumi koncepció nem újkeletű fogalom, mintegy évtizede szerves része már a hazai, valamint nemzetközi múzeumi gyakorlatnak, melyet a technológiai fejlődés jelentősen átformált – mára a virtuális kiállítások tárháza egyre csak bővül és bővül. Előadásomban, valamint tanulmányomban a hagyományos múzeumi koncepció mellett megjelent alternatív típusokat tekintek át a kulturális iparágak mechanizmusainak szűrőjén, melyek példaként szolgálnak az előzetesen áttekintett elméleti koncepcióhoz. Az elméleti áttekintést támogató példáim pedig egytől egyik lehetőséget adnak a testtechnika, „itt és most”, befogadás, mediális közvetítettség múzeumi kontextusban való megértésére.

Kulcsszavak: *kulturális ipar; periférikus működési mechanizmusok; fő működési mechanizmusok; múzeum; digitalizáció*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Tóth Kinga

Debreceni Tudományegyetem Modern Irodalomtudományi Doktori Iskola, Germanisztika PhD

A testet öltött Ige - Avilai Szent Teréz Szentlélek élményei

„Kevés dolgot parancsolt meg nekem az engedelmesség, amely olyan nehéz lett volna, mint az imádság dolgairól írni.” (A belső várkastély) Avilai Szent Teréz több, mint négyszáz éves, a misztikát, a misztikus élmény kifejezését alapjaiban meghatározó írása a tavalyi évben új fordításban és kiadásban jelent meg a Sarutlan Kármelita Nővérek I gondozásában. A nővérek 1999 óta foglalkoznak könyvkiadással, köteteket pedig ezzel a szöveggel kísérik webshopjukban: „»Itt olyan mint a mennyben!« – hangzott egykor a párizsi repülőterek reklámszövege. Az, aki belekezd a belső imába, egy egészen más mennyet tapasztal meg: »a léleknek ez a kis mennyországa, ahol az ég és föld teremtetője lakozik.« (Avilai Teréz, A tökéletesség útja, 28. fej.) A belső ima ajtó e fordított mennyország felé. [...] Szent Teréz „hét lakásban” történő kinyilatkoztatásai, a Másik befogadásának előkészítése, megtapasztalása és az összeolvadás utáni „hibrid-lét”- valamint az ezzel járó Más-nyelv és Más-állapot megélése és csatornázása mellett talán a kiadvány legizgalmasabb része a mintegy ötven oldalnyi bevezető, valamint a fordítók (láb)jegyzetei, kommentárjai, melyből – A belső várkastély felépítése és szerkezete mellett – információhoz jutunk a szerkesztések, átírások, javítások, kiegészítések több évszázados procedúrájáról, a szentéletű nő szavainak (fel)használásáról, (át)írásáról- már a XVI. században is. Felmerül a kérdés, vajon az – egyes fordítók-átírók által kritizált át- és megszerkesztett – eredeti, szenvedélyes és csapongó írásmód nem lehet-e a stílusa, formája a kinyilatkoztatásnak? Vajon nem éppen erre az írásmódra van szükség ahhoz, hogy a transzformáció, az átlényegülés megtörténhessen? És mi marad ki a szerkesztés hatására, mennyiben fontos ez, hogy női írásmódról, tapasztalásról és ezen tapasztaláshoz kapcsolódóan egy kifejező nyelv kereséséről volna itt szó, melyet „szellemi tudományban” járatos, ezzel foglalkozó férfiak szerkesztenek, miközben magában a műben is megjelenik az értelem, mint gátló tényező, mely az elfogadás, az önátadás – vagyis a valós megértés és az átlényegülés – momentumát akadályozhatják? A kármelita nővérek kolostorának gesztusa, az ősi, kármelita nővér által írott szöveg újabb kiadása mindenképp üdvözítő, ahogy a szöveg gyökereihez való visszatérésre tett kísérlet is. I Magyarországon, 202. web : <https://www.karmelita.hu/>

Kulcsszavak: *korporealitás; fordítás; kanonizálás; internalizálás; csatornázás; ima mint performatív gesztus*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Bán Imola
Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Hungarológiai Doktori Iskola,
Kolozsvár

„Ízlések és pofonok (...) nem minden költészet csak holdfény és
rózsaillat!” Történelmiregény-paródia és anekdotikusság Cserna-Szabó
András: Zerkó című regényében

A történelmi regény műfaja az utóbbi évtizedekben valódi reneszánszát éli. Azonban kérdés, hogy van-e lehetőség a megújulásra, és miként folytatható ez a műfaji hagyomány? Cserna-Szabó András: Zerkó című regényében jól láthatóan újragondolja a megszólalás lehetőségeit. Eredeti módon zsonglőrködik a zsáner klasszikus elemeivel, aktualizálja azokat, és a paródia beszédmódját választja. Így válik lehetővé, hogy egy távoli korszak segítségével tükröt tart olvasóinak. Az V. századi történelmi tablót szemlélve saját korunk mozaikjai tűnnek fel a regényben. A híres betyár, Rózsa Sándor alakja után most egy újabb történelmi legenda és annak kora kerül az érdeklődés középpontjába: Attila és az ókori civilizáció hanyatlásának kora. A szokatlan nézőpont, az anekdotikusság és az anakronizmusok mind a komikum forrását képezik. A regény nyelvezete néhol vulgáris, ahogyan maga a korszak is, vagy a paródia beszédmódjából adódóan a messzemenőig játékos. A szerző új regénye, ahogy ezt tőle már megszokhattuk, a kanonikus irodalom provokációjának minősül.

Kulcsszavak: *paródia; anekdota; szubverzív*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Molnár Ferenc

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola; Eötvös Loránd
Tudományegyetem

Az olmützi alkotmány kihirdetése az Ungvári Kerületben, 1849

A bécsi kormányzatra 1849 őszén a magyarországi államszervezet átszervezésének feladata várt az olmützi alkotmányban megjelölt általános elvek alapján. A Magyar Királyságot öt katonai kerületre osztották, amelyek további polgári kerületekből álltak. Az ország északkeleti részén került felállításra a Kassai Katonai Kerület, amely három polgári kerületet foglalt magába. Ezek egyike volt az Ungvári Polgári Kerület, amely az egykori Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros megyék területét fedte le. Az újonnan létrehozott északkelet-magyarországi közigazgatási egység névleges vezetője Villecz Ignác volt, a gyakorlati teendőket azonban tanácsosa és helyettese, Adolf Dobránszky látta el. A világosi fegyverletételt követően az olmützi alkotmány kihirdetése számított az első jelentős eseménynek. Előadásomban az olmützi alkotmány Ungvári Kerület területén való kihirdetését és helyi fogadtatását kívánom feltárni. A korabeli források alapján kijelenthető, hogy a többnemzetiségű északkelet-magyarországi régióban a ruszin, magyar és román lakosság véleménye igencsak megoszlott az az abszolutista rendszerről. Ungvár, Munkács, Nagyszőlős és Máramarossziget lakossága vegyes érzelmekkel fogadta az olmützi alkotmányt.

Kulcsszavak: *Ungvári Kerület; olmützi alkotmány; Északkelet-Magyarország*

Bölcsészettudományi-
Társadalomtudományi szekció II.
Nyelv: magyar, angol
Részvétel: online

Humanities and
Social Sciences Section II.
Language: Hungarian, English
Form of participation: online

Pásztor Lilla

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

A fonológiai tudatosság lehetséges meghatározásai

Napjainkban egyre nagyobb figyelem irányul a fonológiai tudatosság témakörére. A nyelvelsajátítás folyamatának eltérő elméleteihez hasonlóan, a fonológiai tudatosság meghatározásakor is találkozhatunk a szakirodalomban különböző értelmezésekkel, csoportosításokkal. Ahhoz, hogy megértsük, pontosan mit és hogyan befolyásol az említett képesség, tisztában kell lennünk a fogalom jelentésével illetve a vele kapcsolatban álló területekkel. A kutatásban összegzésre kerülnek az elmúlt évtizedekben megfogalmazott és a jelenkori fonológiai tudatosságra irányuló meghatározások. A kutatás legfőbb célja, hogy a különféle definíciók ismertetésével rávilágítson a nyelvi rendszer részét képező fonológiai tudatosság kiemelt jelentőségére, és hogy kellő figyelmet fordítson a nyelvi elmaradások mielőbbi felismerésére, az esetleges fejlesztés szükségességére. A téma aktualitását mutatja, hogy évről évre nő a nyelvi elmaradást mutató, és a nehezített olvasás-íráselsajátítással küzdő gyermek. A kutatás legfőbb hozadéka elméleti aspektusok bemutatásán keresztül feltárni a fonológiai tudatosság olvasás- és íráselsajátítás folyamatában betöltött hangsúlyos szerepét, továbbá elősegíteni a sikeres iskolakezdést, a megfelelő társadalmi beilleszkedést.

Kulcsszavak: *fonológiai tudatosság; metanyelvi tudatosság; nyelvi rendszer; nyelvi fejlesztés; olvasástanulás*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

14.00-16.00

Szekcióvezető: Barabásné Dr. Kárpáti Dóra

Link:

Beck-Zaja Mónika

A digitális pedagógia szerepe a pénzügyi oktatásban

Dr. Drávicki Sándor

Ifjúsági egyesületek és szervezetek az északkelet-magyarországi tanítóképzőkben 1914-1948 között

Rusznák Anett

A szülői elköteleződés sajátosságai különböző eredményességgel jellemezhető középiskolákban

Csonka Éva

A tanár és a „személyisége” a szülők szemével

Dr. Hegedűsné Dudás Dominika

Az ötéveskori logopédiai szűrés eredményességének mérési lehetősége

Balogh Evelin

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos ismeretek vizsgálata pedagógusjelöltek körében

Vályogos Krisztina

Egyházi fenntartású szakképző iskolai tanulók szakmaválasztási motivációi

Godó Katalin

A szülő és mentor közötti kapcsolat vizsgálata a Tanítsunk Magyarországotért mentorprogramban

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Beck-Zaja Mónika

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

A digitális pedagógia szerepe a pénzügyi oktatásban

Létezhet-e pénzügyi oktatás a digitális pedagógia eszköztára nélkül? Igen, de nem árt lépést tartani a digitális pedagógia fejlődő és megújuló eszköztárával. A digitális pedagógia, mint a kiterjesztett osztályterem az élményszerzésen túl, a könnyebb, vizuális ismeretszerzést vitathatatlanul elősegíti a pénzügyi oktatás során. Azonnali, gyors visszajelzést kaphatunk gazdasági fogalmakról, napi árfolyamváltozásokról és egyéb gazdasági mechanizmust befolyásoló tényezőkről, információkról. A tanórai tanulói figyelem felkeltésére, és megtartására szintén kiváló lehetőség. Ugyanakkor a digitális pedagógia által kijelölt tananyag lehetőséget biztosít az általános ismeretszerzésen túl a gyakorlásra, a tanórán kívül is. Mindezen által a digitális pedagógia hidat teremt a társadalmi osztályok között, a pénzügyi tudás bárki számára elérhetővé válik. Feltétele a megfelelő internet és eszközellátottság, illetve a tanulói önállóság és motiváció. A digitális pedagógia eszköztára nem csupán a tradicionális oktatás pótléka szükséghelyzetben, hanem a tanítás és tanulás évezredek során kialakult rendszerének digitális, hálózati transzformációja. (Szűts 2020) A középiskolai diákok pénzügyi ismeretei erősen kötődnek a családi mintához, tehát a diákok pénzügyi szocializációja családi, viszont pénzügyi ismereteik és tájékozottságuk nem feltétlen függ szüleik iskolai végzettségétől. (Zsótér 2013) A szakképző intézmény, mint a szocializáció másodlagos színtere, kiemelkedő szerepet játszik a tanulók gazdasági és pénzügyi nevelésében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásában, illetve azoknál a diákoknál, ahol sérült vagy nem valósult meg a családi pénzügyi szocializáció. (Nikitscher 2015) A középiskolai diákok pénzügyi attitűdjének alakulása folyamatos a szakképzés éve alatt, melynek középpontjában a pénzügyi kultúra és fiatalkori személyiségfejlődésük áll. Pedagógiai munkánk során nem szabad elfeledkezni a pénzügyi és gazdasági nevelés mellett az erkölcsi és családi nevelésről sem, és felhívni a figyelmet a vagyoni javak mellett a lelki gazdagság fontosságára is!

Irodalomjegyzék:

Nikitscher Péter (2015): A pedagógusok szerepe és lehetőségei az iskolai szocializáció folyamatában

Szűts Zoltán (2020): A digitális pedagógia elmélete

Zsótér Boglárka (2013): A fiatalok pénzügyi szocializációja a családban

Kulcsszavak: *digitális; pedagógia; pénzügyi oktatás*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Dr. Drávicki Sándor
Nyíregyházi Egyetem Óvó- és Tanítóképző Intézet

Ifjúsági egyesületek és szervezetek az északkelet-magyarországi tanítóképzőkben 1914-1948 között

A tanulmány az északkelet-magyarországi tanítóképzőkben az ifjúsági egyesületek és szervezetek munkáját, tevékenységét vizsgálja. Északkelet-Magyarországon a mai Magyarország Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéjét értem. Ezen a területen a jelzett időben három középfokú tanítóképző működött. A szabolcsi képzők vizsgálatát "kibővíttem" azokkal a tanítóképzőkkel, amelyek 1919-ig és 1938–1944 között újra Magyarországhoz tartoztak, s a "teljes" Szatmár, Bereg, Ung, Ugocsa megyék területén voltak találhatóak. A vizsgálat így összesen kilenc tanítóképzőt foglal magába, Nyíregyházán az állami tanító- és a református tanítónőképző; Kisvárdán a Szent Orsolya-rendi tanítónőképző, a munkácsi állami tanító-, az ungvári görög katolikus tanító- és tanítónő-, a szatmárnémeti római katolikus tanító- és tanítónő-, valamint a református tanítónőképző intézeteket. Minden korban igen fontos feladat volt a növendékek egészséges életmódjának kialakítása, megszilárdítása. Az ifjúsági egyesületek jó kiegészítői voltak az iskolai nevelésnek. Elősegítették a tanulók öntevékenységét, továbbfejlesztették adottságaikat, gyakoroltatták képességeiket, lehetőséget adtak arra, hogy érdeklődésük, önművelési igényük érvényesüljön. Az ismeretek megszilárdulása és a műveltség emelése mellett a szabadidő hasznos eltöltésének és az egészséges életmód gyakorlásának is szabad teret engedtek. Egyes egyesületek létrejöttét társadalmi igényt, elégitett ki. A tanulmány az intézetekben működő ifjúsági egyesületeket és szervezetek munkájába enged beletekintést.

Kulcsszavak: *ifjúság; egyesület; tanítóképző*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Rusznák Anett

Debreceni Egyetem Humán Doktori Iskola Neveléstudományi Doktori Program

A szülői elköteleződés sajátosságai különböző eredményességgel jellemezhető középiskolákban

A szülő, az iskola, az otthon és az oktatási-nevelési intézmény közötti kapcsolatrendszer megjelenése változó formákban tör felszínre oktatási rendszerenként, intézményenként és egyéni szinten, a pedagógus-szülő viszonylatában. Sokan, sokféleképpen gondolkodnak a szülő és az iskola kapcsolatának kérdésköréről, az érintett felek feladatairól. Az iskola befogadó struktúra, folyamatos interakcióban van környezetével. Kulcsfontosságú a szülővel, gyerekekkel, fenntartóval, a közvetlen társadalmi környezettel létesített viszony, valamint az elvárásokra, véleményekre való odafigyelés. A nevelés és oktatás folyamatában kiemelkedő szerepe van a pedagógus - szülő - tanuló kapcsolatrendszernek, döntő módon a bizalomra épülő együttműködésnek. A szülő, az iskola, az otthon és az oktatási-nevelési intézmény közötti kapcsolatrendszer megjelenése változó formákban tör felszínre oktatási rendszerenként, intézményenként és egyéni szinten, a pedagógus-szülő viszonylatában. A pedagógus-szülő kapcsolattartás hatásairól hazai viszonylatban nem áll rendelkezésünkre elegendő adat. Az Országos kompetenciamérés habár tanulmányozza az iskolával nagyon aktív és egyáltalán nem aktív kapcsolatot tartó szülők iskolai arányát, de a kapcsolatok kontaktusok minőségéről és tartalmáról csekély komponens ismert (Lannert & Szekszárdi 2015, Marton 2019). A világ folytonos változásával együtt változnak az iskolával szemben állított elvárások, a társadalom, a szülők elvárásai. Úgy gondolom, hogy a szülők és az iskola együttműködése nélkülözhetetlen feltétele a gyermekek eredményes tanításának és nevelésének. Kutatásomban mélyebben szeretném vizsgálni az iskola- szülő - tanuló kapcsolatrendszerét, a szülői elköteleződést támogató tényezőket.

Kulcsszavak: *elköteleződés; szülői együttműködés; szülői bevonódás*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Csonka Éva

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program

A tanár és a „személyisége” a szülők szemével

A tanárszemélyiség jelentőségének újrafelfedezése a központi témája kutatásnak. A XXI. századra olyan jelentős változások következtek be az oktatási rendszerben, melyek gyökeresen megváltoztatták a tanításhoz való hozzáállást, és központi helyet kapott az intergenerációs kapcsolat. A tanári magatartás, szemlélet és motiváció korábban is fontos szerepet kapott, azonban ez korunkra felértékelődött. Olyan fogalmak kerültek előtérbe, mint példakép, kritikai gondolkodás, önreflexió, rugalmasság, türelem, motiváltság és a motiváció képessége. Bár reformpedagógiai elképzelésként hatnak ezek a gondolatok, azonban Seitz (2008) tanulmányából kiderül, hogy az 1970-es években ez a szemléletmód már megfogalmazódott, ezért beszélhetünk újra felfedezésről, ha a tanárszemélyiség fontosságát emeljük ki. (Seitz, 2008.) Jelen kutatásunkban a szülők véleményét állítottuk a középpontba. Interjúink során arra kértük őket, hogy fejtsék ki véleményüket, meglátásukat a tanárszemélyiség jelentőségével kapcsolatban, valamint térjenek ki arra is, hogy a pedagógusok tudnak-e, és egyáltalán, milyen hatással vannak az általuk tanított diákokra.

Kulcsszavak: *szülők; tanárszemélyiség; intergenerációs kapcsolat; pályaválasztás*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Dr. Hegedűsné Dudás Dominika

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Az ötéveskori logopédiai szűrés eredményességének mérési lehetősége

Előadásomban szeretném bemutatni a Csongrád-Csanád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Makói Tagintézményének logopédus munkacsoportja, illetve a mérési-értékelési csoport együttműködésében végzett logopédiai munka eredményességének mérését. A logopédiai munkacsoport feladatai közé tartozik az 5. életévüket betöltött óvodások beszéd- és nyelvi fejlettségének szűrése a Szól-e? szűrőeljárás alapján. A mérési-értékelési csoport előterjesztése szerint a Szól-e? szűrések jegyzőkönyvei, vizsgálati véleményei jelzik a néhány év múlva –általános iskola 2., 3. osztályában – megjelenő tanulási nehézségeket, problémákat. Intézkedési tervet dolgoztunk ki, mely szerint minden évben rögzítjük a szűrés egyes próbáinak eredményét. A logopédiai szűrések eredményességének mérésére a szakértői bizottsággal együttműködésben visszakereshetjük a szakértői vizsgálaton részt vett első, második osztályos gyermekek korábbi Szól-e? szűrővizsgálatának eredményeit, azt kutatva, hogy az óvodáskorban megjelenő nyelvi nehézségek, milyen mértékben jelzik előre a nyelvi zavart, miként befolyásolják a későbbi iskolaibeválást.

A Pedagógiai Szakszolgálatokban a logopédiai ellátás eredményességének és hatékonyságának mérésével hozzájárulhatunk a minőségi logopédiai ellátás kialakításához. Ennek jelentősége egyrészt a logopédusok szakmai megbecsülésének növelése, másrészt a partnerintézményben dolgozó óvodapedagógusokkal, pedagógusokkal való kapcsolat megerősítése és fejlesztése, nem utolsósorban a logopédusoknak saját munkájukról való visszajelzés a nevelési folyamatban vállalt szerepéről és munkájáról.

Kulcsszavak: *logopédiai ellátás; Szól-e? szűrés; eredményesség*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Balogh Evelin

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos ismeretek vizsgálata pedagógusjelöltek körében

Hazánkban a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, száma emelkedő tendenciát mutat a köznevelési intézményekben. A sajátos nevelési igényű gyermekek is a köznevelésben használt a különleges bánásmódot igénylő ellátási kategóriába tartoznak, integrált formában történő ellátásuk a gyógypedagógusok mellett a pedagógusokat is jelentősen érintő feladat. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének, oktatásának hatékony megvalósulását és a pedagógusok munkáját számos hazai szakirodalom, tanulmány hivatott segíteni. A többségi pedagógusoknak kiemelt szerepük van a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátásában, felzárkóztatásában. Azonban csekély számban állnak rendelkezésükre olyan kiadványok, segédanyagok, módszertani ajánlások, amelyek segítségével a gyermekek felzárkóztatása hatékonyan megvalósulhat. Ennek következtében fontos lenne, hogy a leendő pedagógusok már az alapképzésük során megfelelő felkészítést kapjanak a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekkel való differenciált foglalkozásra.

Az előadás egy nagyobb terjedelmű tanulmány részeként elvégzett pilot kutatást mutat be, amely megvizsgálja a már pályán lévő pedagógusok, valamint egy hazai tanítóképző intézmény hallgatóinak ismereteit e kérdéskörben.

Kulcsszavak: *pedagógusképzés; integráció; beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség; sajátos nevelési igény*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Vályogos Krisztina

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program

Egyházi fenntartású szakképző iskolai tanulók szakmaválasztási motivációi

Abban tudományos konszenzus van, hogy az egyházi fenntartású középfokú oktatási intézmények a magasabb társadalmi státusú szülők által támasztott elvárásoknak felelnek meg és a speciális többlettel vonzóak a felsőoktatási aspirációkkal bíró családok számára. Ugyanakkor a szakképzés terén, elsősorban a hátrányos helyzetű településeken missziós tevékenységként felkarolják a kedvezőtlen családi környezetből érkező tanulókat (Tomka, 2007; Pusztai, 2014). Kutatásunk célja, hogy jobban megismerjük az egyházi fenntartású szakképző intézményt választó tanulók rekrutációját valamint intézmény- és szakmaválasztási motivációit. A tanulói kérdőívek felvétele folyamatosan zajlik, célunk az észak-alföldi régió felekezeti fenntartású szakképzési intézményeiben tanuló diákok megismerése. Az első adatfelvétel 2022. novemberében történt, mely során debreceni egyházi fenntartású szakképző iskolai képzést is folytató intézmény 11. évfolyamos tanulóit kérdeztük meg. Az intézményből 87 kitöltés érkezett, mely az intézmény tanulói létszámának 10%-a. A minta 44 szakképző iskolai és 43 technikumi 11. évfolyamos diák válaszait tartalmazza, a 3 évfolyamos képzés esetében 23 fiú és 21 lány töltötte ki.

A válaszok elemzéséből az látható, hogy az intézményválasztás során a technikumban tanulók számára fontosabb volt, a lakóhely közelsége, valamint, hogy barát vagy ismerős is ide járt, mint a szakképző iskolai tanulók számára. Szakmaválasztás során nem találtunk lényeges eltérést a választott szakma érdekes és vonzó volta, valamint a későbbi magasabb kereseti lehetőségek megítélésének fontosságában. Ugyanakkor a szakképző iskolai tanulók nagyobb arányban ítélték meg úgy, hogy tanult szakmájukban szeretnének elhelyezkedni. A szakmaválasztás során a technikumi tanulókat nagyobb mértékben ösztönözte a szülő, testvér vagy ismerős szakmája, mint a szakképzősöket. Mindez egybecseng korábbi kutatási eredményeinkkel, mely során szakképzésben oktatókat kérdeztünk meg, miszerint az intézmény és a szakma választásakor a technikumi tanulókra nagyobb arányban lehet jellemző a kényszerhelyettesítés. Kutatásunk során azon középfokú képzéstípusra helyeztük a hangsúlyt, mely, korábbi kutatásokra alapozva, a legalacsonyabb társadalmi státusú családok gyermekei számára nyújtja/nyújthatja a társadalmi mobilizáció lehetőségét.

Kulcsszavak: *szakmaválasztási motiváció; iskolaválasztási motiváció; szakképző iskola; felekezeti fenntartású intézmény*

Neveléstudományi szekció
Nyelv: magyar
Részvétel: online

Educational Science Section
Language: Hungarian
Form of participation: online

Godó Katalin

Szociológia Doktori Iskola Kisebbségpszichológia Tanszék

A szülő és mentor közötti kapcsolat vizsgálata a Tanítsunk Magyarorszáგért mentorprogramban

A szülő iskolai bevonódásának különféle lehetséges módjai léteznek; ide tartozhat az is, amikor gyermeke extrakurrikuláris tevékenységeibe kapcsolódik be, mely meghatározó paramétere lehet a diák iskolai sikerességének (Epstein 1987) is. Egyre inkább felértékelődnek a tanórán kívüli, diákok számára felkínált lehetőségei az iskoláknak, mely egyrészt eredményezhet teljesítménybeli-, másrészt személyiségbeli növekedést is. Továbbá a lemorzsolódás megelőzésében is szerepet játszhatnak ezen tevékenységbe való bevonása. Különbözö életszakaszokban azonban eltérések mutatkoznak meg a szülői aktivitás tekintetében. Jelen tanulmányban azt vizsgáljuk, hogy a Tanítsunk Magyarorszáგért mentorprogramban résztvevö általános iskolás 7-8. osztályos diákok szülei és a gyermekeiket mentoráló egyetemista mentorokat milyen interakció jellemzi. Ehhez 17 fővel készítettünk félig strukturált interjút 2022 tavaszán, melyben a Debreceni Egyetemre járó környezö kistéleplések általános iskolás diákjainak szüleit szólítottuk meg. Túlnyomórészt 30-40 éves közöttiek voltak interjúalanyaink.

Kíváncsiak voltunk, hogy szocio-ökonómiai státusz szerint megfigyelhető-e bármilyen különbség a szülő-mentor kapcsolat dinamikájában, gyakoriságában és formájában. Eredményünk alapján sokféleség figyelhető meg a szülői mentorálásba történö bevonódásban. Aktív-passzív szülőket sikerült elkülönítenünk.

Eredményeink a program szülok felé való nyitásának előmozdítását sürgeti, melynek eszközei és módszerei változatosak lehetnek.

Kulcsszavak: *szülői bevonódás; mentorálás; kortárs-mentorálás; Tanítsunk Magyarorszáგért mentorprogram*

Az előadás alapját képezö kutatás a MTA-DE-Családok és Tanárok Kooperációja Kutatócsoport, valamint a Nemzet Fiatal Tehetségeiért ösztöndíj (NTP-NFTÖ-22-B-0165) támogatásával készült.

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

12.00-14.00

Szekcióvezetők/Chairmen: Dr. Andrea Sárváry, Dr. Péter Takács

Helyszín: A 215

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m47ff86883c390636ae9e8c26a60a723b>

Dalma Tóth

Happiness Approach - An approach of subjective well-being

Márton Markovics

Justified consensus? The prevalence of system justification In Finland

Anna Dobó

Assimilation among international students studying at the University of Debrecen

Dalma Tóth, Alexa Nagy

Squid Game - an analysis of Korean society through the narrative of the series

Petra Krisztina Ratkovics

Forgiveness and reconciliation: a theological and psychological exploration

Thulio Teixeira dos Santos (online)

The Impact of Bitcoins on Economic Criminal Law

Réka Mándoki (online)

Examining the relationship between a foreign language in kindergarten and family background in a disadvantaged area

Tibor Gáll (online)

Analysis of health data using Rough Set theory

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Dalma Tóth
University of Debrecen Faculty of Health Sciences

Happiness Approach - An approach of subjective well-being

Subjective well-being has always been a central question in connection with social policies. However, there are critiques of the metrics that are focusing on aspects reflecting the self-centered discussions. Qualitative studies enhance the examination of the existence of tangible assets and they mainly reflect on the universal use of data which causes decadal inferences. Instead, they recommend not to use a global perception but to focus on local tendencies and develop data structures according to these pillars. The Easterlin-paradox supports this view by data about measuring well-being based on GDP. Social policies created with the Happiness Approach are the dominant view of the new generation. With its contextual factors can be interpreted so that validity and reliability are provided. Critiques also contain ideas about the adaptation to the preferences of individuals as they are not sufficiently reflected in a universal understanding of happiness. The realisation of desires constitute the other dominant trend in critiques. The sociological approach considers the status of the individual as the starting point while status inconsistency means the main conflict (internal and external). The narrative psychology approach is focusing on memory and perception while forming narrative structures.

Keywords: *Happiness Approach; social policy; subjective well-being; social representation theory*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Márton Markovics
University of Debrecen

Justified consensus? The prevalence of system justification In Finland

The doctoral thesis research focuses on the empirical justification of „system justification theory” in the Finnish society. During our research we place emphasis on the supporters of Finnish populist party and also the voters of governing coalition. Our research’s theoretic basis consists of the premises of the two most prominent system justification theorist Jost and Hunyadi. Furthermore we employ the notion of Habermass’s system and lifeworld to determine the integration of finnish persons. Our research primary matter is if there is a persistent phenomenom of system justification in a more egalitarian welfare society? Obtaining Weber’s theory we also claim that the system justification correlates to legitimate power (domination) represented by the ones being more integrated in the system . Whilst persons being strongly integrated into the lifeworld will not reinforce the system justification hence they are embedded in the system of non legitimate system of power. Other research areas may contain the system of redistribution and the specific culture of Finnish consensus. Which might reinforce the system justification. Our research seeks to unveil the phenomenom and specify the concrete methods of analysis.

Keywords: *system justification; Finland; consensus culture*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Anna Dobó
University of Debrecen

Assimilation among international students studying at the University of Debrecen

My research focuses on the role of relationships in the integration of international students. I am looking for answers to questions such as the difference between interpersonal and intercultural relationships and how they influence integration. With a particular focus on the quantity, quality and base of local relationships, I will investigate the dual integration of international students studying at the University of Debrecen.

Firstly, integration into the international sphere (university peers), which is related to their studies, and secondly, integration into the host country (Debrecen, Hungary), which is presumably determined by local ties. In both cases, the individual's network of contacts appears to be a significant factor. Thus, two main research questions emerged: (1) What is the role of interpersonal and intercultural relations in integration contexts?

(2) What synchronicity can be observed between relationships and acculturation?

By assessing the relationships acquired through the micro-social embeddedness of the foreign students studying here, we can gain a deeper understanding of their attitudes towards integration and its outcomes.

Keywords: *assimilation; international students; University of Debrecen*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Dalma Tóth, Alexa Nagy
University of Debrecen

Squid Game - an analysis of Korean society through the narrative of the series

Introduction: Squid Game (Ojing-eo Geim) hit the screen in September 2021. Focusing on social inequalities, the series explores the problem of vulnerable social groups in Korean society. The cause and effect relationship between income poverty and gaming addiction is shown, illustrating a difficult period in the main characters' life. The dysfunctions of the social care system, the possibilities for the socially disadvantaged to make their lives better, and the role of capitalism in the life of the individual and in culture are the main aspects of the analysis (Balázs 2007).

Aim: In our presentation, we highlight representations of phenomena associated with Korean culture. Culturally defined codes are presented using social representation theory to illustrate the symbols of the medium.

Theoretical background: According to Müntzberg (1916), we can say that films entertain the imagination by imitating psychological functions. Film scenes can represent as-if emotions, thoughts and streams of associations - these show subjectivity so that they create an imaginary world; thus it is possible for us to have automatic reactions to the content.

That is the reason why it is possible to create content that is full of brutality. The film experience involves an awareness of the unreality of the scenes perceived. This awareness is considered fundamental to psychological aesthetics (Dill 2013). In literature, it is assumed that all forms of art go beyond the mere imitation of nature (Bóka 2014).

Results: The characters in Squid Game are brought into the game in part because of their financial situation, which is largely related to the socio-economic deficits of the capitalist system. Their living situation, their financial and social position, their mental health and their interpersonal contacts are all unfavourable, and for many of them the game is the only option that can, in fortunate exceptional cases, contribute to a significant improvement in their quality of life.

In order to detect the social representations in the series, we chose to highlight the content of the narrative as a method of representing the individual's financial situation. As it has already been emphasised, stable employment, a house as property and an intact family are the factors that also appear as pictorial representations in the series. In the life situation of the main character, nothing shows his disadvantage better than his unemployment, the fact that he lives in his mother's flat and is divorced from his wife. These flaws are crucial and appear in the narration as a reversed motive.

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Conclusion: The appearance of social representations in such widespread media as the TV series can thus, in summary, both convey a picture of the state of a society and serve as a basis for social representations.

References:

- Balázs Zoltan (2007): A kapitalizmus alkotmánya. Társadalom és Gazdaság. 29. 157–205.
Bóka Éva Bóka Éva (2014) Modernizáció mint társadalomformáló eszme: Európa és Ázsia. Társadalomkutatás, 32(1). 1-9.
Dill, K. E. (2013): *The Oxford handbook of media psychology*. Oxford University Press, New York.
Münsterberg H. (1916): *The photoplay*. Appleton, New York, NY.

Keywords: *Squid Game; series; narratives of brutality*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Petra Krisztina Ratkovics
Károli Gáspár Református Egyetem

Forgiveness and reconciliation: a theological and psychological exploration

The topic of forgiveness and reconciliation is a central question in theology: how can man be reconciled with God? What are the consequences of God's forgiveness in a person's life? Similarly, psychology places a big importance on forgiveness: for maintaining any kind of relationship, forgiveness is inevitably part of it. The integration of these fields comes with its own challenges and opportunities: the focus of theology is on the transcendent God and how He interacts with us, while psychology as an empirical science, conducts studies to understand human psyche. The first is concerned with the relationship between God and a person; the second is concerned with intra- and interpersonal relationships, In bringing together these two very differing aspects, we can see that while psychology separates forgiveness and reconciliation, in theology, one does not exist without the other. However the same way psychology differentiates between „good” and „bad” types of guilt, the Bible talks about two kinds of „sorrow” – one that brings death and one that brings life. Feeling forgiven by God will lead to a higher degree of self-forgiveness, which in turn facilitates forgiveness in interpersonal relationships.

Keywords: *forgiveness; sanctification; guilt; Bible; psychology*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Thulio Teixeira dos Santos
University of Debrecen

The Impact of Bitcoins on Economic Criminal Law

Globalization and increased volatility in virtual marketplaces have introduced a new sort of currency to society as a whole, namely cryptocurrencies, with bitcoins being the most popular. This new currency concept emerges in the global setting with the goal of liberating itself from financial institutions, allowing for direct transactions between users without the need for intermediation. In this regard, the present work aims to highlight the existing problem of cryptocurrency and economic criminal law. Thus, the goal is to explain the Bitcoin system and address its usage in money laundering crimes. The hypothetical-deductive technique is utilized for this, and therefore the notion of cryptocurrencies and the methods created in civil society are studied, allowing us to conclude that their use can result, in catastrophic circumstances, in the practice of crimes.

Keywords: *Economic Criminal Law; Cryptocurrencies; Money laundry; Bitcoins*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Réka Mándoki
University of Debrecen

Examining the relationship between a foreign language in kindergarten and family background in a disadvantaged area

Learning a foreign language is not a privilege, but an obligation that often pays off in the labor market. (Veroszta 2010, Sebestyén 2016). Early foreign language acquisition is a divisive topic among experts, as they can list numerous arguments (Navracsics 2010, Nemes 2019) and counterarguments (Vildomec 1963) in addition to their opinions and positions. Török Balázs (2004) conducted a national kindergarten research with his colleagues, during which the parents filled out a questionnaire to get a comprehensive picture of the factors that influence the parent's choice of institution during the choice of kindergarten. My goal is to examine the kindergartens in the counties of Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg and Borsod-Abaúj-Zemplén, the frequency of the appearance of a foreign language in the institutions, and the influencing role of the family background, which is important because similar research has not been done in the country, although knowledge of foreign languages is increasingly coming to the fore. Research is an additional specialty that aims to address the influencing role of the social background and the various possibilities. Our method will be online questionnaire for parents and kindergarten teachers, if there are not enough online answers, we will also send a paper questionnaire to kindergarten teachers and parents. The data is processed with the SPSS statistical program, in which one and more dimensional cross-tab analyses, one and more dimensional ANOVA analyses, as well as a correlation test are performed according to whether the sample is normally distributed or not. Furthermore, we plan to group the parents and kindergarten teachers into clusters along which we can highlight other connections.

Keywords: *early foreign language learning; second language acquisition; preschool*

Interdiszciplináris szekció I.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section I.
Language: English
Form of participation: hybrid

Tibor Gáll

Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar, Népegészség- és Járványtani Intézet

Analysis of health data using Rough Set theory

Purpose: Our goal is to find a reliable but cheap way of data analysis related to health issues. Huge databases contain redundancies. One possible option is to reduce the number of factors influencing a selected medical issue and clear the way for better decision-making.

Literature background: Zdzisław I. Pawlak published the first Rough Set model in 1991. In a formal approximation of a crisp set, he described a pair of sets that give the lower and the upper approximation of the original data set. The result of the analysis is a possible solution to find the most important subset of data that helps the medical staff make a reliable - nearly rational decision. The analysis pack can be found almost in all analytical software, and the use of this theory is widely available. The background of our research is the R-software, and specific packages provide the analytical support. Before the start of the actual analysis, it was important to check the actual results of other research. The source of publications - based on a rough set analysis related to health status - is PubMed (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>).

Results presented: Between 1991-2022. 1,692 articles were published related to the theoretic approach for clustering uncertain categorical data. Based on the examples of the sources, the presentation presents the basic steps of the rough set-based analysis.

Keywords: *Rough Set; health data; support of medical decision*

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

12.00-14.00

Szekcióvezető: Dr. Molnár Mónika Judit, Dr. Varga Levente

Helyszín: A 217

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=mc999e234eba5be0202f2a47eb7f78d>

Trattner Andrea

A versengés és együttműködés tudásháttere: túl a diszciplínákon

Helmeczi Gabriella

Az egészségturizmus jelentősége a munkaerő aktivitásának megőrzésében

dr. Bicskei Tamás, dr. Rideg Gergely

A mesterséges intelligencia és az orvostudomány, felelősségi és szabályozási kérdések

Dr. Széll Róbert Ferenc, Dr. Molnár Mónika Judit, Dr. János István

Haematológiai kórképek a paleopatológiában

Dr. Varga Levente, Nádassdi Kristóf Zsolt

E-Twinning oktatási tapasztalatok a HEAL-ALL ERASMUS+ projekt keretében

Novák Anna

Képviseletelméletújmegközelítésben - A jóképviselő?

Bilibok György (online)

A semmiről

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Trattner Andrea
ELTE TÁTK Interdiszciplináris Doktori Iskola

A versengés és együttműködés tudásháttere: túl a diszciplínákon

Deutsch (1949) alapozta meg a versengés és együttműködés fogalmát. A háború idején a légierőnél szerzett megfigyelései és kutatásai leírják, hogy az együttműködés alkalmasabb a konfliktusok megoldására, mint a versengés, azaz a versengés inkább szül konfliktusokat, az együttműködés pedig sokkal inkább hozzájárul a világbéke megteremtéséhez.

Több évtizeden keresztül a versengést és együttműködést két ellentétes pólusként kezelték. Brandenburger és Nalebuff (1998) megalkották a „co-opetition” fogalmát, amely az angol cooperation (együttműködés) és competition (versengés) szó egyesítésével jött létre. Rámutattak arra, hogy a szervezetekben egyszerre kell jelen lennie az együttműködésnek és a versengésnek. A szerzőpáros a játékelméletet javasolta a döntés modellezésére. Később, 2021-ben írt cikkükben az alkudozás (negotiation) újragondolását is javasolják.

2010-ben Maria Bengtsson, Jessica Eriksson, Joakim Wincent függvényben mutatták be a versengés és együttműködés arányait, és megmutatják a bizalom szerepét.

A tudásháttérben más fogalmak is (innováció, digitalizáció) társulnak a kooperációhoz. A feldolgozott tudásháttér részletes elemzéséből világossá válnak a megoldásra váró problémák (kutatási kérdések), és kidomborodik, hogy egyik sem köthető egyetlen diszciplínához, tehát a probléma megoldási folyamat a diszciplínákon túl kell, hogy megtörténjen.

Kulcsszavak: együttműködés; versengés; kooperáció; innováció; digitalizáció

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Helmeczi Gabriella
Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Az egészségturizmus jelentősége a munkaerő aktivitásának megőrzésében

Magyarországon az egészségturizmusnak egyre növekvő szerepe van a szabadidő hasznos eltöltésében (rekreáció), az egészség megőrzésében (wellness), és a betegségek megelőzésében (prevenció), a gyógyításban (terápia), az utókezelésben (rehabilitáció) és a szervezet fizikai kondicionálásában (fitness). Ennek a komplex feladatnak hazánkban eddig a legsikeresebben a gyógyvízre alapozott gyógyturizmus tudott megfelelni. Bizonyított tény, hogy a 21. századi civilizációs betegségek (magas vérnyomás, cukorbetegség, mozgásszervi, ízületi bántalmak, allergiás megbetegedések, stressz) szinte valamennyi korosztályt érintik. Az egészségturizmus mind a mozgásszervi, mind a civilizációs betegségeknél a prevenciótól a rekreációig minden korosztálynak, személyeknek és családoknak szabadidős szolgáltatást tud nyújtani, ami hozzájárul a munkaképesség és az aktivitás megőrzéséhez, az érintettek munkaerőpiaci esélyegyenlőségének a növeléséhez. A kutatásom során célom annak feltárása, hogy az egészségturisztikai ágazatban milyen prevenciós, rekreációs és rehabilitációs lehetőségek, valamint lehetőségek állnak a hazai fejlesztők rendelkezésére.

Keywords: *egészségturizmus; gyógyturizmus; prevenció; rekreáció; rehabilitáció; aktív életmód*

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

dr. Bicskei Tamás, dr. Rideg Gergely
Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

A mesterséges intelligencia és az orvostudomány, felelősségi és szabályozási kérdések

Az egészségügyi ellátások nyújtásának a jövőben megkerülhetetlen része lesz a mesterséges intelligencia, melynek hatásai már most jelentkeznek. A mesterséges intelligencia az orvosi ellátások kiegészítéseként segítséget nyújt új gyógyszerek kifejlesztéséhez, a betegek távfelügyeletéhez, a betegadatok biztonságos kezeléséhez.

A mesterséges intelligencia működése új fejezetet jelent a felelősségtan tekintetében. A felelősségről jogágakon átívelően elmondható, hogy alapvetően az emberi jogsértő magatartások szankcionálása érdekében felállított feltételrendszerről beszélhetünk, mely a jogellenesség, az okozati összefüggés és a vétkesség megléte esetén lehetővé teszi ezen magatartások szankcionálását.

A tanulmányban igyekszünk rámutatni arra, hogy a mesterséges intelligencia egészségügyi használata milyen kockázatokkal járhat. Az egyes MI-rendszereken alapuló szoftverek milyen előnyöket jelenthetnek a felhasználók és a betegek számára. Azt is megemlítjük, hogy a felhasználási cél hogyan illeszkedik az Európai Unió célkitűzéseibe, úgy, mint az egészséges környezet megteremtése, a fentartható fejlődés.

E körben átfogóan ismertetjük az európai jogalkotó kockázatokat porlasztó szabályozási törekvéseit és a szabályozás kijelölt irányát, célkitűzéseket és részeredményeket.

Kulcsszavak: *mesterséges intelligencia; felelősség; Európai Unió; szabályozás*

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Dr. Széll Róbert Ferenc
Dr. Molnár Mónika Judit
Dr. János István

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

Haematológiai kórképek a paleopatológiában

A paleopatológia elődeink kóros elváltozásaival foglalkozó tudományág, mely tanulmányozza adott történeti korszakban élt népeiségek, populációk betegségeit. Orvosi értelemben a haematológiai, vagyis vérképzőszervi megbetegedések közé tartoznak a vér sejtjes alkotóinak patológiás elváltozásai és ezen belül - többek között - az anaemiák különböző formái.

A vérképző rendszer számos betegsége közül csak néhány detektálható régészeti feltárt temető csontanyagában, viszont ezek közül több poroticus hyperostosis formájában mutatkozik meg a csontokon. Tehát többféle, egymástól elkülönülő önálló betegség entitás végső soron paleopatológiailag egyféle formában, poroticus hyperostosisként jelenik meg. Ezt a csontlesiót eredményezhetik a haematológiai betegségek egy fontos csoportja, az anaemiák (vérszegénység). Az anaemiákra a vér oxigénszállító kapacitásának csökkenése jellemző, melynek a hátterében a vörösvérsejt-tömeg, illetve a hemoglobin megfogyatkozása áll. Az anaemiák főbb típusai: a vérvesztéses, a fokozott vörösvértest pusztulással járó és a zavart vörösvérsejt képződéssel járó anaemiák. Ezen csoportokba sorolható anaemiák közül jónéhány összefüggést mutathat az életkörülményekkel, tápláltsággal, fertőzésekkel.

Így elmondható, hogy a poroticus hyperostosis paleopatológiai vizsgálatával összetettebb képet kaphatunk az adott történeti korszakban élt népesség mindennapjairól és életmódjáról.

Kulcsszavak: *paleopatológia; haematológiai kórképek; poroticus hyperostosis; stressz faktor; egészségi állapot*

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Dr. Varga Levente, Nádasi Kristóf Zsolt
DE ETK

E-Twinning oktatási tapasztalatok a HEAL-ALL ERASMUS+ projekt keretében

A HEAL-ALL 2020 óta futó, hároméves időtartamú ERASMUS+ pályázat, melyet a Debreceni Egyetem vezetésével, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, az INNOVA Észak- Alföld Nonprofit Kft. és az olasz Marco Polo GEIE részvételével, az ERASMUS pályázatok Stratégiai Partnerségek részében nyert ez az Egészségtudományi Kar Egészségtudományi Intézetének Egészségügyi Informatikai Tanszéke.

A projekt keretein belül az egészségügyi szervező szak, egészségturizmus specializációjának külföldi gyakorlati lehetőségeinek fejlesztése, és a specializáció tananyagfejlesztése zajlik. E publikáció keretein belül a tananyagfejlesztést célzó projektrész kerül részletesebben bemutatásra.

Az e-Twinning az európai iskolák közössége. Az e-Twinning platformot nyújt az olyan, iskolákban dolgozó személyzetnek (tanároknak, vezető tanároknak, könyvtárosoknak, stb.) amelyek az európai országok egyikében működnek, arra, hogy kommunikáljanak, együttműködjenek, projekteket fejlesszenek, és megosszanak; röviden: hogy részesei legyenek a legizgalmasabb európai tanulási közösségnek. Az e-Twinning európai iskolai együttműködések támogat infokommunikációs technológiák (IKT) felhasználásával, támogatást, eszközöket, és szolgáltatásokat nyújtva számukra. Az e-Twinning ugyanakkor lehetőségeket nyújt a szabad és folyamatos professzionális online fejlődésre az oktatók számára. 2005-2016 között az eTwinning 400.000 aktív tagot 50.000 futó projektet tartalmazott.

A tananyagfejlesztés, és az együttműködés során húsz tankönyvet hozunk létre, melyek közül három, eTwinning képzés alapját jelenti majd. Az előadásban az ezeket előkészítő képzések (képzők képzése) eredményei találhatóak meg.

Keywords: *e-Twinning; HEAL-ALL; ERASMUS+; Training of Trainers; education*

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Novák Anna
BCE-NKPD

Képvisel teleméletűj megközelítésben - A jóképvisel et?

Kutatásunk fókuszában a képvisel et elméletek vizsgálata áll a választópolgárok oldaláról megközelítve a kérdést. Arra keressük a választ, hogy a választópolgárok hogyan gondolkodnak a képvisel etről, mit gondolnak a jó képvisel őről? Ennek megválaszolásához a politikatudomány és a pszichológia tudásanyaga szükséges. Az elmúlt évtizedek kutatásai azt vizsgálták, hogy a képvisel őknek vajon milyen érdekeket kell képviselnie? Ez a kérdés implikálja egyebek mellett a képvisel et tartalmát és képvisel ők szerepfelfogását. Mindez azonban csak az érem egyik oldala. Kutatásunkban a másik oldalra helyezük a hangsúlyt, vagyis annak vizsgálatára, hogy mit gondol a választópolgár a képvisel etről? Mikor érzi úgy, hogy a nevében eljáró képvisel ő helyesen cselekszik? Akkor, ha az ő személyes preferenciáinak megfelelően jár el? Esetleg, ha a pártprogram élvez elsőbbséget a képvisel ő munkája során? Esetleg akkor, ha a választópolgár viszontlátja magát a képvisel ők között? Vagy pedig akkor elégedett a választópolgár, ha a képvisel ő a közérdeket tartja szem előtt?

A választók képvisel ettel kapcsolatos attitűdjének megismerésére a vignette módszert használjuk, amelynek alkalmazása a politikatudományban ezidáig nem terjedt el. Ez a fajta módszertan és kutatási elrendezés rendkívül jól alkalmazható a válaszadók hiedelmeinek, értékeinek és percepcióinak megismerésére (Hughes & Huby, 2004). Célunk, hogy a metodológia adta lehetőségeket kihasználva minél alaposabban megismerhessük a magyar emberek nézeteit a képvisel őkkel és képvisel ettel kapcsolatban. Módszertani szempontból a vignettek lekérdezésének tapasztalataira is kíváncsiak vagyunk, a jövőbeli alkalmazásra vonatkozó tanulságok megállapításával.

Kulcsszavak: *képvisel et elmélet; Vignette módszer; Politikai pszichológia*

Interdiszciplináris szekció II.
Nyelv: magyar
Részvétel: személyes

Interdisciplinary Section II.
Language: Hungarian
Form of participation: personal

Bilibok György
Debreceni Egyetem

A semmiről

Amikor valaki azt kérdezte tőlem, hogy mit akarok elérni és erre azt válaszoltam, hogy semmit, akkor éreztem, hogy ez bizonyos értelemben a szabadsággal áll összefüggésben. Ha azt mondjuk, hogy a semmiről akarunk írni, akkor némelyek ezt megmosolyogják és azt mondják, hogy ez könnyű, hiszen a semmi az semmi. Mások elismerik a téma komplexitását. Mi e második csoport véleménye mellett állunk ki, az előadás célja, hogy a filozófiatörténet leginkább jelentős szerzőin keresztül rámutasson a téma komplexitására. Nem célunk a semmit olyan tudósok révén vizsgálni, mint Newton, Torricelli, Galilei, Einstein vagy Hawking, továbbá a matematika-filozófia nulla körüli vitáit sem célunk áttekinteni. Vallási szempontból viszont érintjük a semmi fogalmát a creatio ex nihilo, Schopenhauer és Nietzsche kapcsán is.

Az előadás témája tehát a semmi filozófiai értelemben. Ezt a fogalmat az ókortól Cioranig a leginkább releváns szerzőkön keresztül vizsgáljuk. Arisztotelésznél a semmi leginkább hiányként kerül meghatározásra. A parmenidészi gondolat mely szerint a semmiből nem származhat semmi ellentétjére a keresztény creatio ex nihilo-ban talál. Mindezek bemutatása után visszatérünk a filozófiához és olyan szerzőkön keresztül vizsgáljuk a semmi fogalmát, mint Hegel, Schopenhauer, Kierkegaard. Hegelnél megvizsgáljuk, hogy milyen értelemben egyenlő a lét a semmivel, Schopenhauerénél az akarat és a semmi kapcsolatát elemezzük, nála a semmi elérendő állapot lenne az akarat kiiktatása által. Ez alapján rámutatunk Schopenhauer és a buddhizmus közti kapcsolatra. Kierkegaardnál az autentikus lét viszonylatában vizsgáljuk a semmit. Nietzschénél pedig az Isten-semmi, a semmi utáni vágyat, illetve a semmivel szembeni harcot nézzük meg. Heideggernél a semmi a lét viszonylatában kerül tárgyalásra. Hozzá hasonlóan Sartre-nál is ez történik, viszont a két szerző közt lényeges különbségek adódnak. Levinásnál és Jaspersnél a semmit a halálhoz viszonyítva értelmezzük. Camusnál az abszurd lét viszonylatában tesszük ezt. Unamunohoz kapcsolható Cioran, mindkettőnél a semmi a lét értelmetlenségét, és az ember transzcendenciától való elszakíttottságát bizonyítja.

Kulcsszavak: *a semmi; Arisztotelész; Parmenidész; creatio ex nihilo; Hegel; Schopenhauer; Kierkegaard; Nietzsche; Heidegger; Levinas; Jaspers; Sartre; Camus; Unamuno; Cioran; Derrida; Isten; lét; autentikus egzisztencia; halál*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

12.00-14.00

Szekcióvezető: Dr. habil Jóna György

Helyszín: A 219

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m06d47359de24ad25903a14be9f57f38d>

Izing Máté Antal

A Kárpátaljára érkező külföldi működőtőke-befektetések térszerkezeti vizsgálata

Havay Dóra Anna

Pénzügyi kultúra vizsgálata egyetemi hallgatók körében

Lovász Csaba Máté

A magyar vállalatok gazdasági jelenlétének alakulása a Nyugat-Balkán térségében 2010 után

Zentai Péter (online)

A magyarországi pénzügyi kultúra fejlesztésének lehetőségei a viselkedési közgazdaságtan eszközeivel, különös tekintettel a nudge-ra

dr. Gula Krisztina Petra (online)

Heurisztikák a büntető igazságszolgáltatásban a kényszergyógykezelés szabályozása és gyakorlata tükrében

dr. Forstner Róbert (online)

Az Európai Bűnügyi Együttműködés terrorizmus elleni küzdelme

Tóth Kristóf (online)

Kvantumszámítások középiskolában: tervek és tapasztalatok

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

Izing Máté Antal

Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok és
Politikatudományi Doktori Iskola

A Kárpátaljára érkező külföldi működőtőke-befektetések térszerkezeti vizsgálata

2018-ra több mint 50 ország közel 700 vállalata képviseltette magát a térségben, melyből több mint 200 magyar érdekeltséggel rendelkezik. Az Ukrán Statisztikai Állami Hivatal adatai tanúsága szerint a megyével szomszédos országok FDI-tevékenysége Kárpátalján meghatározó mértéket ölt: a szomszédos országok működőtőke-befektetésének aránya közel 20 százalék, ugyanakkor a Kárpátalján működő összes külföldi cég 60 százalékát (!) a szomszédos országok vállalkozásai alkotják. Ezen arányok rávilágítanak arra, hogy a szomszédos országok főként kis- és középvállalkozásait működtetik a megyében, mely szektorokban az informális kapcsolati háló szerepe különösen fontos lehet.

Doktori kutatásom során egy olyan térség nemzetközi gazdasági kapcsolatrendszerét tárom fel kvantitatív és kvalitatív módszerekkel, mely ma a Kárpát-medence térségei közül talán a legnehezebb társadalmi, gazdasági és politikai helyzetben van. Földrajzi elhelyezkedéséből és multietnikus jellegéből fakadóan geopolitikai szerepe fontos, melynek mértéke a jövőben tovább nőhet. Ezért a külföldi érdekeltségű vállalatok megjelenését, azok térségen belüli telephelyválasztásának hátterét, okait, összefüggéseit fontos vizsgálandó kérdésnek tartom.

Kulcsszavak: *Kárpátalja; működőtőke-befektetés; térszerkezet*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

Havay Dóra Anna
Nyíregyházi Egyetem Gazdálkodástudományi Intézet

Pénzügyi kultúra vizsgálata egyetemi hallgatók körében

Talán soha nem volt annyira aktuális a pénzügyi kultúra, a pénzügyi tudatosság fejlettségének kérdése, mint napjainkban, amikor az élet minden területén olyan gazdasági, pénzügyi szakkifejezések áramolnak felénk, mint az infláció, árfolyam, jegybanki alapkamat, recesszió stb. Ahhoz, hogy ezeket a fogalmakat értelmezni tudjuk, és felmérjük, hogy milyen hatást gyakorolnak a saját életünkre, rendelkezniük kell a pénzügyi tudatosság és a pénzügyi kultúra minél magasabb szintjével. A mindennapjaink során folyamatosan döntéseket hozunk. Ahhoz, hogy pénzügyi szempontból minél „jobb” döntést hozhassunk, folyamatosan fejlesztenünk kell pénzügyi kultúránkat. Ez egyszerre jelent egyéni és társadalmi érdeket és felelősséget is. Felmérésemben a Nyíregyházi Egyetem sportszervező szakos hallgatóinak pénzügyi tájékozottságát és pénzügyi kultúrájának szintjét vizsgáltam. Összefüggést kerestem a pénzügyi ismeretek és érdeklődés, valamint a pénzügyi tudatosság és elégedettség között. A vizsgálatok alapján azt mondhatjuk, hogy azok a hallgatók, akik nyitottak a gazdasági és a pénzügyi világ eseményei és törvényszerűségei iránt, azok magasabb pénzügyi kultúrával és jártassággal rendelkeznek, ami elvezetheti őket az anyagi elégedettség érzéséhez.

Keywords: *pénzügyi kultúra; tudatosság; döntéseink pénzügyi vetülete*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

Lovász Csaba Máté
Budapest Corvinus Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok és
Politikatudományi Doktori Iskola

A magyar vállalatok gazdasági jelenlétének alakulása a Nyugat-Balkán térségében 2010 után

Magyarország gazdasága számos ponton fonódik össze a nyugat-balkáni országokkal. Hazánk történelme során hagyományosan jó kapcsolatot ápolt a térséggel. Az utóbbi évtizedekben több hazai vállalat jelent meg a Nyugat-Balkán országában. A XXI. század elején a magyar gazdaságpolitika egyre élénkebb figyelmet fordít a térség országai iránt. Jelen tanulmány azt vizsgálja, miként alakult a magyar vállalatok gazdasági jelenléte és szerepe a nyugat-balkáni régióban. A vizsgálat egyrészt a 2010 előtti és utáni akvizíciókat, és azok háttérét vizsgálja az egyes ágazatokban. Valamint arra keresi a választ, hogy 2010 után felerősödött-e a magyar vállalatok gazdasági jelenléte a régióban. A kutatás a Emerging Markets Information System (EMIS) alapuló kvantitatív módszereket alkalmaz. Az EMIS adatbázisa értékes információkkal szolgál a magyar cégek nyugat-balkáni gazdasági mozgásáról. A tanulmány második része a feltárt folyamatokat kvalitatív módszerekkel magyarázza (vállalati vezetői interjúk, tőzsdei közzétételek segítségével). A tanulmány megállapítja, hogy a magyar cégek aktivitása megnövekedett a régióban, olyan ágazatokban mint a telekommunikáció és a pénzügyi szektor, amely mögött gazdaságpolitikai szempontok és általános gazdaságföldrajzi törvényszerűségek húzódnak meg.

Kulcsszavak: *Nyugat-Balkán; nemzeti bajnokok; akvizíciók; nemzetkötiesedés*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

Zentai Péter

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichologiai Intézet

A magyarországi pénzügyi kultúra fejlesztésének lehetőségei a viselkedési közgazdaságtan eszközeivel, különös tekintettel a nudge-ra

A kutatás célja annak vizsgálata, hogy milyen módon fejleszthető a magyarországi pénzügyi kultúra a viselkedési közgazdaságtan eszközeivel, különös tekintettel a nudge-ra.

A vizsgálatban 109 személy vett részt, a pénzügyi kultúra szintjének mérésére az OECD által erre a célra kifejlesztett tesztjét használtuk. Az online módon felvett kérdőív esetén a vizsgálati személyeket véletlenszerűen két csoportba osztottuk, az egyiket (kontrollcsoport) nem érte nudge hatás, a másiknál különféle nudge technikákat alkalmaztunk.

Hipotéziseink: A pénzügyi kultúrában kimutatható különbség iskolázottság, lakóhely, nem, életkor, családi állapot alapján (H1). Ez részben igazolódott: nem, lakóhely és iskolai végzettség szerint statisztikai szinten szignifikáns különbség mutatkozott, azonban életkor és családi állapot alapján nem mutatkozott eltérés a két csoport között.

A pénzügyi kultúrabeli eltérést minden esetben a pénzügyi viselkedés okozta. A pénzügyi kultúra összefüggést mutat a Big 5 karakterjegyekkel (H2). Ezt kutatásunk nem igazolta, a szakirodalommal ellentétben a mintánkon a pénzügyi kultúra szintjén semmilyen statisztikailag szignifikáns összefüggés nem volt kimutatható a Big5 személyiségjellemzőkkel.

Kimutatható eltérés a nudge-olt és a kontrollcsoport között a viselkedés és a pénzügyi attitűd tekintetében (H3). Ez is részben igazolódott: alapértelmezett opciók (defaultok), keretezési hatás, előfeszítés, személyes elköteleződés működtek, a társas normák viszont nem

Kutatásunk kimutatta, hogy a pénzügyi kultúrában nem kizárólag a tudásra, hanem a viselkedésre is kell helyezni a hangsúlyt, valamint azt, hogy a Big5 helyett más személyiség jellemzőket érdemes vizsgálni.

Keywords: *nudge; viselkedési közgazdaságtan; pénzügyi kultúra; Big 5*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

dr. Gula Krisztina Petra
PPKE Jog- és Államtudományi Doktori Iskola

Heurisztikák a büntető igazságszolgáltatásban a kényszergyógykezelés szabályozása és gyakorlata tükrében

A jog közgazdaságtani elemzésének napjainkig egyik legkevésbé kutatott szegmensét a büntetőjog és a büntető igazságszolgáltatás képezi. A közgazdaságtani szempontú vizsgálódások újabb, a neoklasszikustól jelentősen eltérő irányvonalát képezi a viselkedési közgazdaságtani megközelítés, mely többek közt az egyének döntéshozatalát és helyzetértékelését befolyásoló mentális torzításokra világít rá. Előadásom fókuszát a büntető igazságszolgáltatás és a viselkedési közgazdaságtan egyes összefüggései, a büntetőeljárások szereplőit befolyásoló mentális torzítások képezik. Ezek hatásait a kóros elmeállapotú bűnelkövetők kényszergyógykezelésére irányuló ügyeken keresztül mutatom be – a szankció elrendelésén és felülvizsgálatán keresztül, mely annak eldöntésére irányul, hogy a már elrendelt és folyamatban lévő kényszergyógykezelés megszüntethető-e és a kezelt szabadon bocsátható-e. A kóros elmeállapotú egyének esetében – kiszolgáltatott helyzetükből adódóan – fokozott felelősség hárul az eljárás tágabb értelemben vett döntéshozó pozícióban lévő résztvevőire, elsődlegesen a bírákra és a szakértőkre. Áttekintem a döntéshozatalukban potenciálisan megjelenő hasonlósági és hozzáférhetőségi, a visszatekintő, valamint a status quo torzítás elméleti és gyakorlati aspektusait, ismertetek néhányat a kapcsolódó empirikus kutatások eredményei közül, valamint kitérek a mentális torzítások ellensúlyozásának lehetséges módjaira.

Kulcsszavak: *viselkedési közgazdaságtan; mentális torzítások; büntető igazságszolgáltatás; kényszergyógykezelés*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

dr. Forstner Róbert

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskola

Az Európai Bűnügyi Együttműködés terrorizmus elleni küzdelme

A terrorizmus a 21. század egyik legmeghatározóbb kihívása, mely komoly fellépést követel a nemzetközi közösségtől, a jelenség ma ismert megnyilvánulási formái új kihívások elé állítják az egyes államokat. Az Európai Bűnügyi Együttműködés egyik kulcs feladata az igazságügyi együttműködés oly mértékben való fejlesztése, hogy sikeresen fel tudjon lépni a Közösség a tagállamokat fenyegető terrorista támadásokkal szemben, hiszen ezek a cselekmények képezik az Unió alapvető értékeivel, így elsősorban az emberi méltóság, az alapvető szabadságok, a szolidaritás, valamint az emberei jogok elleni legsúlyosabb támadást. A Közösség széles körű jogi aktusok elfogadására törekszik annak érdekében, hogy e rendkívül súlyos kriminalizált magatartások elleni küzdelem eredményesnek bizonyuljon. A terrorizmus megjelenésének formái az utóbbi időben jelentős mértékben átalakultak és a büntetőjogi felelősségre vonás e bűncselekmények tekintetében jelentősen megnehezedett. Nem véletlen, hogy az Európai Unió is célul tűzte ki, hogy a tagállamok biztosítsák a terrorizmussal kapcsolatos fogalmak egymáshoz való közelítését, az esetleges hézagok kiküszöbölése végett. Nagy hangsúlyt kell fektetni a joghatósági szabályok meghatározására, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás ne lehessen elkerülhető. Továbbá a küzdelemnek kiemelt jelentősége van a terrorizmus internetes fórumokon történő megjelenése tekintetében, így különösen a terrorista csoportokhoz való csatlakozásra irányuló buzdítások a forrásuknál lefolyhatóak legyenek. Ez alapján szeretném az Európai Bűnügyi Együttműködés vonatkozásában értékelni a terrorizmus elleni küzdelmet.

Kulcsszavak: *terrorizmus; együttműködés; joghézagok; jogi aktusok; fenyegetés*

Interdiszciplináris szekció III.
Nyelv: magyar
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section III.
Language: Hungarian
Form of participation: hybrid

Tóth Kristóf
ELTE Fizika Doktori Iskola, Fizika Tanítása Program

Kvantumszámítások középiskolában: tervek és tapasztalatok

A kvantummechanika tanítása nem csak a terület technológiai vonatkozása miatt, de annak kulturális értéke miatt is hasznos. Doktori témám is ezzel kapcsolatos: hogyan lehet kvantummechanikát tanítani fotonpolarizáción keresztül?

Mivel a fotonpolarizáció kétállapotú rendszer, ezért alkalmas lehet a kvantum-számítástechnika bevezetésére is, ezen megközelítés ezért újszerű, illeszkedik az ideai Nobel-díj szemléletéhez. Előadásomban a kvantummechanika tanítását négy szintre osztom: középiskolás ismeretterjesztés mindenkinek, érdeklődőknek mélyebb ismeretek átadása szakkör formájában, tehetséggondozás középiskolában és fizikatanár-szakos hallgatókat célzó anyagok kidolgozásra. Mostani előadásomban a tanárképzésre fókuszálok. Bemutatom, hogyan alakítottam át a középiskolásoknak szánt tananyagot, hogy az támogassa a fizikatanárok kvantummechanika tanulmányait. Bemutatom, hogyan használhatóak fel a középiskolás ismeretek a kvantummechanikai formalizmus felfedezéséhez. Hogyan lehet csak valós számokkal felépíteni a matematikai alapokat, és hogyan juthatunk el később a komplex számokhoz. A projekt célja, hogy a hallgatók fokozatosan fedezzék fel a témakört, miközben tanításmódszertani javaslatokat is kapnak, amelyeket leendő tanárként az iskolában is alkalmazhatnak.

Kulcsszavak: *fizika tanítása; kvantummechanika; középiskola; fizika; kvantuminformatika*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

14.00-16.00

Szekcióvezető: Dr. habil Jóna György

Helyszín: A 321

Link:

<https://unideb.webex.com/unideb-hu/j.php?MTID=m06d47359de24ad25903a14be9f57f38d>

Thandokazi Maxam

Renewable energy and income inequality: Evidence from BRICS countries

Meera Hamed Falah Alma 'Aitah (online)

Refugees and asylum seekers rights (refugee in the international and domestic law in Jordan)

Fresto Camille Jetzselle Mangaron

Do ESG Sustainability Rating Schemes Capture Corporate Environmental Performance? An Assessment of Methods and Perceptions

Dr. Péter Takács , Dr. Ildikó Miklóssy, Dr. Benedek Nagy, Dr. Zoltán Szakál, Kristóf Zsolt Nádásdi , Barbara Paulikné Varga, Gabriella Helmeczi, Kitti Tóth, Dr. Levente Varga

The impact of the coronavirus epidemic on tourism – HEAL-ALL survey

Dr. Zoltán Rádai , Alex Váradi, Dr. Péter Takács, Dr. Nikoletta Andrea Nagy, Dr. Eszter Prépost, Dr. Gábor Kardos, Dr. Levente Laczkó

Analysis of potential error sources of the de novo genome assemblies

Enikő Polyák

Representation of affects in Agota Kristof's Trilogy

Dr. Ivana Kocsicska (online)

Risk of burnout among healthcare workers in Serbia: a literature review

Róbert Szabó (online)

Does the soldier need school knowledge? Soldier students in Hungary during the First World War

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Thandokazi Maxam
Corvinus University of Budapest

Renewable energy and income inequality: Evidence from BRICS countries

Renewable energy is widely acknowledged as a solution to a rising problem of greenhouse gas emission stemming from high reliance on fossil fuels. Studies have shown that transitioning toward renewable energy sources does not only lower greenhouse emissions, it also contributes to economic growth, employment, increased energy access and improved environmental quality. However, not much has been done to explore the impact that renewable energy has on income inequality, specifically in countries that are struggling with high levels of income inequality. BRICS countries are emerging economies, highly relying on unclean energy sources. The countries are currently working towards energy transitioning to lower their emissions and overall environmental impacts. While transitioning to renewable energy is important for the environment and the economy of the BRICS countries, it is also important to understand how it will affect income inequality in these countries. Therefore, the current study aims to examine the impact of renewable energy on income inequality using Augmented Mean Group (AMG) estimators on panel data from 1995 to 2020 in BRICS countries. The results are expected to show a negative association between renewable energy and income inequality. This means that the rise in renewable energy is expected to be associated with a decline in income inequality.

Keywords: *renewable energy; income inequality; BRICS; energy transition*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Meera Hamed Falah Alma 'Aitah
Univeristy of Debrecen

Refugees and asylum seekers rights (refugee in the international and domestic law in Jordan)

The issue of asylum is of great and growing importance. With the increase in the number of refugees in the Hashemite Kingdom of Jordan, its importance increases, and the reasons that lead to asylum are many, including civil wars, internal conflicts, political and security instability in some countries, and violations of human rights in many countries of the world, whether directed at racial, ethnic, religious or political groups. Or it was directed at all opponents of a particular regime or political trend or because of ideological differences, forcing many individuals to flee and seek refuge in other countries to seek protection or to avoid persecution or abuse. Political violence also plays a prominent role in the escalation of the refugee crisis. This article deals with the issue of asylum in Jordanian and international law, due to the importance of the topic, given that Jordan occupies the first place in receiving refugees, yet there is a legislative shortage of asylum and the absence of a government department specialized in the field of refugees.

Keywords: *refugees; asylum seekers; international law; human rights*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Fresto Camille Jetzselle Mangaron
Corvinus University of Budapest

Do ESG Sustainability Rating Schemes Capture Corporate Environmental Performance? An Assessment of Methods and Perceptions

Climate change is one of the biggest challenges today and to address this through sustainable business, ESG rating has appeared to analyze the sustainability of corporations. Although ESG can enhance business sustainability, the potential offsetting effect of scores, as highlighted by Escrig-Olmedo et al. (2014) is one of the most contentious controversial elements of sustainability rating agencies' evaluation methodology. The results of summing the scores for each of the major domains yield the final overall rating – higher ratings in one domain can conceal extremely poor scores in another. A review done by OECD (2020) found that the environmental “E” pillar compared to the overall ESG score has low correlations as different methodologies are adopted. Studies determined that there is no consistent dataset for ESG resulting to very controversial outcome, discovering that a higher score on the E pillar does not always correlate with a low environmental impact. Companies are required to simultaneously take account and harmonize the environmental, social, and governance dimension but the E pillar in the ESG has received minor attention in assessing companies' impact on the natural environment. ESG ratings are a financial investment tool and Trumpp et al. (2015) emphasized that ESG constructs itself as multidimensional with various frameworks. Therefore, a question arises, whether ESG sustainability rating schemes actually capture corporate environmental performance. This research is a study of ESG sustainability rating schemes in terms of the E pillar on capturing actual corporate environmental performance. In this literature review the E scope, weights, and measurement used by top rating agencies and expert opinion was assessed.

Keywords: *ESG; corporate sustainability; corporate environmental performance; corporate sustainability measurement; sustainability ratings*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Dr. Péter Takács
Dr. Ildikó Miklóssy
Dr. Benedek Nagy
Dr. Zoltán Szakál
Kristóf Zsolt Nádásdi
Barbara Paulikné Varga
Gabriella Helmeczi
Kitti Tóth
Dr. Levente Varga

University of Debrecen

The impact of the coronavirus epidemic on tourism – HEAL-ALL survey

The Heal-All (HEALthy Life ALLiance for He-alth Tourism Education Development and Reorganization) Erasmus project, led by the Faculty of Health Sciences of the University of Debrecen, aims to develop and reorganize health tourism education and strengthen the students' study abroad and future employment opportunities. The development takes place within the framework of international cooperation. Other partners of the consortium: Sapientia Hungarian University of Transylvania (Romania), INNOVA Észak-Alföld Nonprofit Kft. (Hungary), Marco Polo G.E.I.E. (Italy).

One of the objectives of the project is to create digital educational materials related to health and a healthy lifestyle. Another goal of the partners is to create a website that helps students with their practical studies. Another goal of the partners is to create a website that helps students organize their practical studies. Students and organizations, companies and companies can find each other on the site. An international questionnaire survey will also take place within the framework of the project. This explores the knowledge, opinions and future visions of tourism consumers and service providers regarding the pandemic. The main question groups of the questionnaire: Tourism consumption habits before Covid (2019); The effects of Covid-19; Present and future vision; Basic statistical data. According to the preliminary results, the different epidemic management strategies of the partner countries are reflected in tourism, which must be taken into account both in the areas of training and services. (Erasmus Heal-All Project; ID: KA203-19A5CC6E)

Keywords: *coronavirus; tourism; education; service*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Dr. Zoltán Rádai
Alex Váradi
Dr. Péter Takács
Dr. Nikoletta Andrea Nagy
Dr. Eszter Prépost
Dr. Gábor Kardos
Dr. Levente Laczkó

University of Debrecen

Analysis of potential error sources of the de novo genome assemblies

During the development of complex statistical models, not only the direct but also the interactive effects - the interaction of the parameters included in the study - must be taken into account. The sources of error in the Illumina Next Generation sequencing process have already been addressed in several publications. These studies mainly concerned direct effects. The presentation presents the research that tries to model the errors occurring during sequencing processes and the related parameter interactions.

In the first step of the study, reference genomes of 13 bacteria were selected. During the simulation of the sequencing process, the sequencing depth, error level, PCR and optical duplication ratio were the main effects investigated. To characterize the quality of the assembly process, parameters such as the size of the assembled genome, the proportion of non-repetitive regions, and GC% were analyzed. As a result, it can be said that the complex interaction of the examined parameters can be approached not additively, but rather multiplicatively.

Keywords: *sequencing process modeling; interactive effects investigation*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Enikő Polyák
iASK

Representation of affects in Agota Kristof's Trilogy

In my presentation, I will investigate Agota Kristof's Trilogy in that regard that even though the main characters (the twins – Lucas and Claus) aim to live a life without emotion it cannot be achieved. In their writings they continuously claim that they eliminate every word in connection with emotions, because those are subjective and unpredictable. However, I argue that it is not possible to live without affects, because they are deeply rooted in one's subconscious, and cannot be controlled by the individual. For defining the affect, I use Ágnes Heller's work in which she is divided the emotion in six parts and one of it is affect. In my analysis I aim to provide a background for the affect studies and how can it be used for investigating texts. Also, I will showcase how affect is illustrated in a text which claims it is without any word in connection with emotions. Thus I will show that even if emotions are something that the protagonists want to get rid of they cannot exist without them.

Keywords: *Agota Kristof; affect studies; Trilogy; interpretation*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Dr. Ivana Kocsicska

Hantos Elemér Gazdálkodás- és Regionális Tudományi Doktori Iskola,
Miskolci Egyetem

Risk of burnout among healthcare workers in Serbia: a literature review

Burnout could be defined as the extinction of motivation or incentive, resulting in lack of pleasure in job and decreased belief in ability to complete tasks. It is recognized as an occupational hazard, which involves reduced accomplishment and loss of personal identity. Prolonged stress at work is very common among healthcare workers and there are particular groups considered highly susceptible to physical and emotional exhaustion. The extremely stressed situations, which could occur in healthcare service may have serious effects on mental health and lead to further professional burnout. However, this is still largely unrecognized mental health issue among healthcare professionals. The main objective of my research is the review of the literature on the risk of burnout syndrome among Serbian healthcare workers. Nine (9) studies found in PubMed database were included in the research and several important conclusions have been summarized. Most important highlights of this review are that burnout should be recognized as objective threat to healthcare workers in Serbia and there is a need for development of effective interventions at both individual and organizational level.

Keywords: *burnout; healthcare professionals; depersonalisation; emotional exhaustion*

Interdiszciplináris szekció IV.
Nyelv: angol
Részvétel: hibrid

Interdisciplinary Section IV.
Language: English
Form of participation: hybrid

Róbert Szabó
ELTE BTK TDI

Does the soldier need school knowledge? Soldier students in Hungary during the First World War

The system and structure of the matura examination was transformed in Hungary to a great extent during the First World War. It can be explained by such government acts that were introduced in order to support soldier students to finish their secondary school studies.

In my doctoral research I plan to examine the life and career of soldier students, based on collective biography and prozopography. As this research hasn't been finished yet, I would like to reveal only its first part in my presentation. On the one hand, using mainly archival documents, I would like to answer the following questions: With what acts did the government try to support soldier students? To what extent can these policies be considered successful? What did the so-called 'military matura examination' mean? On the other hand, in order to make hypothesis about social mobility, I aim to compare the social background of soldier students with pupils who did not take part in the war and so took their final exams according to previous regulations. To be able to do it, I used a randomly created sample, including more than 450 students' names and personal details originated from empirical research, using register books and yearbooks published by the schools annually. Consequently, in the second part of my presentation, I would like to give an answer for the followings: Is there any difference between the two samples regarding the social background of students? Does the social background of learners affect their achievements on the matura examination anyhow?

Despite the fact that my research is still ongoing, some hypotheses can be made based on previous results. First of all, knowing the most important government policies, which were continuously changed and evolved, we can say that the Ministry of Religion and Education was able to deal with the situation in the second part of the war, trying to correct its ad-hoc decisions made in the previous years. On the other hand, based on my empirical research, it can be also said that soldier students were less successful on their final exams, while they came from poorer social backgrounds and their geographical mobility was bigger than those students' who took the normal matura examination.

Keywords: *collective biography; prozopography; First World War; social history; social mobility*